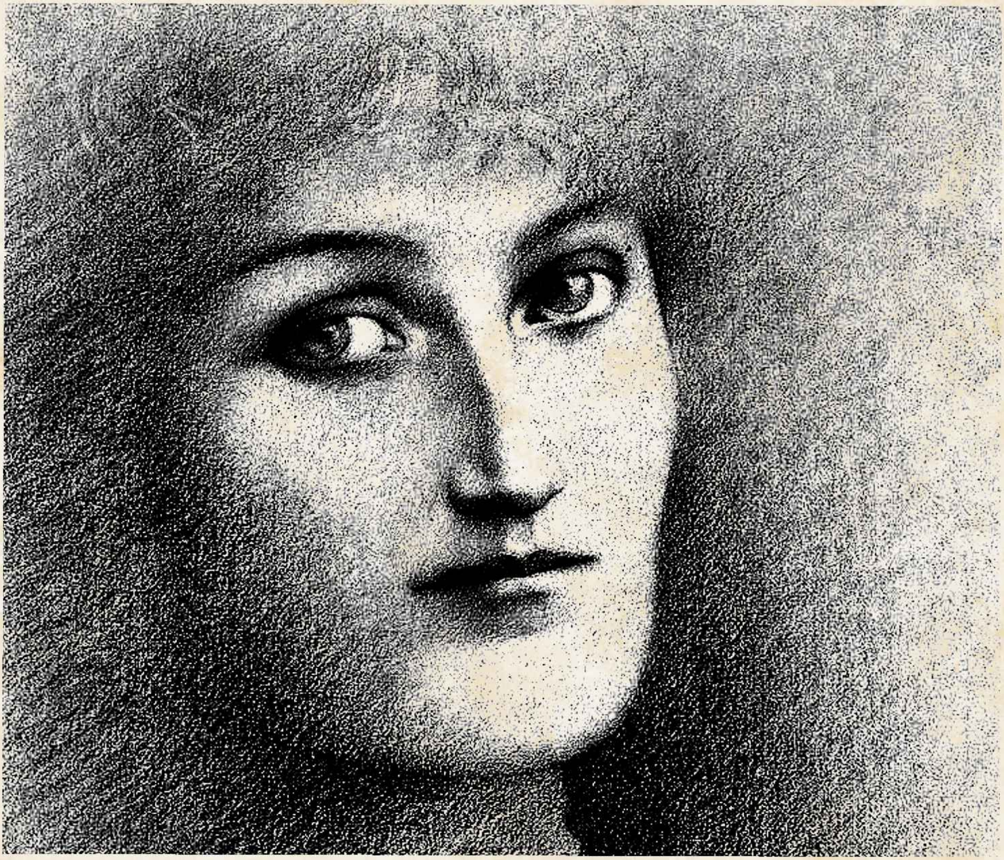

Synd

Sophus Michaëlis

Sophus Michaëlis

Synd

To fortællinger

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Sophus Michaëlis: *Synd* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Sophus Michaëlis: *Synd* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

Astrid

I

Astrid Hansen meldte sig en middag i Chr. Langgaards manufaktur- og modeforretning i følge avertissement i Berlingske Tidende: Ekspeditrice søges.

Kommis'en i butikken åbnede døren til principalens kontor:

"Værs'artig."

Astrid Hansen trådte til og blev stående på tærsklen.

Værelset lå i et uroligt sivende halvlys. De blågrå gardiner slubrede frem og tilbage i vinduet og lukkede eller åbnede for stimer af stærkt sollys.

Kasser og æsker var stablet op rundt om på bord og stole og gulv. Her var låg løftet til side for besætninger og bånd. På hylderne lå alle slags hatteforme puttet ind i hinanden.

Midt i dette virvar sad principalen ved en lille bepakket disk og skrev. Det var en undersætsig, glatraget mand med skinnende bar isse og kun lidt tyndt mørkt hår bag i nakken.

Han så nu op på den indtrædende.

Hun var fiks og lille med sorte sikre øjne og fuld rød mund. Hendes forårsjaket var tarvelig, men sluttede om en god figur. Hattepynten var moderne og smagfuld.

Solskæret sivede gennem gardinerne og lagde over det lille livlige ansigt et mat og blødt lys, som lod næsens fløje og mundens linjer træde fine frem.

Langgaard så nogen tid på hende med synligt behag. Så rejste han sig og tog penneskaftet af munden.

"Nå – frøkenen ønsker pladsen i min modeforretning, kan jeg tænke ... Ikke umuligt. De er naturligvis kendt med faget?"

"Jeg har lært modepynt hos Hvid på Købmagergade og har anbefaling. Hvis hr. Langgaard ønsker at se ..."

Frem af sin venstre handske trak hun et hvidt papir, der var sammenfoldet mange gange.

Langgaard tog det, glattede det ud og løb det flygtigt igennem, mens han med højre hånd langsomt strøg sig over issen.

"Det er jo helt dygtigt – at se til," sagde han og så med et lille smil op på hende; – "men øvelse i at ekspedere – har De dét?"

"Nej."

Hvor hun er ærlig, tænkte han.

"Nå, nå – det kommer vi vel over. Det læres i en fart, når man har den naturlige begavelse ... Mest mulig elskværdighed over for kunderne – god smag – og dog en vis smidighed sådan i at se med de andres øjne – og så reel behandling og dog altid forretningens tarv i tankerne ... Men sæt Dem, sæt Dem dog."

Han fjernede en stabel æsker fra en stol og trak den frem til hende.

Pokkers så nydelig hun var, og hvor den hat vidnede til fordel for hende.

"De bor hos Deres forældre?"

"Nej, hos en tante."

"Og vil vel nødig hjemmefra?"

"Å, egentlig har jeg ikke noget imod det," svarede hun ganske frit.

"Fortræffeligt – så meget des bedre ... Jeg skal sige dem, hvordan jeg plejer at have det. Systuen er her i sidebygningen. Min privatbolig er på 3. sal. Og af princip sætter jeg pris på, at min ekspeditrice er ved hånden her i huset. De får altså min

fratrædende jomfrus – frøkens værelse og desuden kosten. Passer det Dem?"

Han så velvilligt på hende, med begge hænder holdende om sine runde knæ. Hun syntes, han tog sig så skikkelig ud i al sin skaldede glans, og svarede kun med et lille klædeligt nik.

"De spiser middag ved mit bord; frokost og te bringes herned i butikken … Som sagt ønsker jeg af princip at have mine folk lige ved hånden; om ikke for andet er det godt af den grund, at så møder de præcis om morgenen … ikke sandt! hahaha."

"Og gagen?" betonede hun lidt frygtsomt.

"Nå, gagen, ja som min forrige jomfru skal De få 15 kr. om måneden. Skønt De er jo uvant med at ekspedere … Nå alligevel … Jeg er altid rimelig over for mine folk – af princip – det bør man være … Og bliver jeg særlig tilfreds med Dem, kan der altid lægges på."

Astrid Hansen bed sig i læben. Hun havde synligt gjort regning på mere. Men Langgaard så kun, hvad han ville.

"De kan tro, man løber én på døren, frøken Hansen. Omtrent ikke en rolig stund hele formiddagen. Det er heldigt for dem, at jeg ikke definitivt har antaget nogen, skønt der var såmænd nok."

Han lukkede en dør op. "Ønsker De at se lokaliteterne?" Han åbnede en anden dør hinsides gangen.

"Her er systuen. – Sørensen," kommanderede han en af jomfruerne, "vis denne dame om og op til min kone. Det er min ny ekspeditrice."

Kordialt rakte han "frøken" Hansen hånden.

"Jeg håber altså at se Dem den første. Flyt ind aftenen før, om De kan. Farvel, farvel!"

2

Den første tiltrådte Astrid Hansen sin plads.

Et bybud flyttede på en trillevogn hendes kommode – et arvestykke efter moderen – og øvrige sager, deriblandt nogle urtepotter med sygeligt udseende planter. Dem havde tanten foræret hende og anbefalet hende omhyggeligt at passe dem.

Jomfruerne i systuen kom nysgerrige frem i døren, da sagerne transporteredes op på kvisten. De skulle bedømme den ny ekspeditrice efter hendes rørlige gods. Godt var det, at den fine kommode gav anelser om et lige så propert indhold. På ejerindens ydre fandt de lidet at angribe, hvor gerne de end ville.

Hun blev hurtigt hjemme i sine omgivelser. Flink og net var hun i sin optræden. Fingernem og lethåndet, som kun kvinder med naturlig begavelse kan være.

Det varede ikke mange dage, før hun var fuldstændig inde i forretningen og dens tarv.

Der var noget tækkeligt over hende, når hun færdedes bag disken. Hun gik altid i sorg, i en sort glat kjole, der sluttede tæt til halsen med en smal hvid pibestrimmel foroven og ved håndleddene. Foran i halsen bar hun en sølvsommerfugl, hendes eneste prydelse. Urkæde var ikke at se.

Hun havde en egen let og yndefuld gang. I de sorte udskårne sko med lille båndsløjfe under vristen bevægede hun sig rundt med små bestemte klap på gulvets voksdug.

Hun forstod at rulle et bånd op, så farvens schatteringer kom frem, og med sikkert øjemål at finde en hatteform, der passede til et hoved, og en besætning, som stod til et ansigt og hår.

Når hun holdt den færdige hat op i lyset og drejede den og lod alle farverne spille og den lille urskov af besætning bevæge sig som for en sagte vind, røde stilkede bær, eventyrlige blomster og nikkende aks, – var der en så vindende fordelagtighed i hendes måde at fremhæve det smagfulde på, at kunderne så godt som altid fandt behag i hendes arrangement.

Eller når damen stod foran spejlet og vendte sig til alle sider med et lønligt suk over ikke at have øjne i nakken og famlende efter det rette sæt på hoved og hat, da forstod Astrid Hansens små hvide fingre at rette hatten en lille kende op, at purre virkningsfuldt i pandehåret og give hovedet en sådan holdning og sving, at damen blev ganske fornøjet over sig selv og hatten med.

Principalen så det snart, hun havde den rette naturlige sans og kunne tage damerne med sin sikre behændighed i det smagfulde.

Prægtig pige, tænkte han; som hun kan besætte en hat lige med det samme, så det falder i smag.

Umærkeligt kom der ind i hans adfærd over for hende et ærbødigt hensyn blandet med et strøg af varmere følelser.

Hun var så fin i huden, så fiks i figuren, så let og lille – ret en sød tøs.

Hans øjne fik hang til at følge hendes bevægelser og lure på hvert lille skønhedsglimt, der ubevidst lyste af hendes person, som når hun drejede hovedet for at svare ham, eller stod på trappestigen og rakte armene op for at nå en æske.

Det var ellers hans ufravigelige vane at kalde sit kvindelige personale ganske kønsløst ved efternavn alene. Men hende

tiltalte han med det hensynsfulde frøken, uden engang at tænke over, at det stred mod hans princip.

Når hun i de ledige øjeblikke, da der ingen var at ekspedere, sad og syslede med at besætte hatte, gjorde han sig oftere, end nødigt var, ulejlighed med at se, hvorledes det gik. Han så da lige så meget på hendes slanke hvide håndled som på arbejdet, hun holdt.

Hun kunne ikke undgå at mærke det. Men når hans blik grådigt hang ved hendes arme, blev hun utålmodig og flyttede sig om på stolen. Hænderne dirrede, som berørtes hendes hud pinligt ved at bekigges af disse øjne.

Der var for hende noget stygt og uappetitligt i denne hyldest af en fed, skaldet ægtemand. Han hørte rigtig hjemme derovenpå i sin gudsvelsignelse af fjottede børn, der sølede rundt på gulvet omkring en rød korpulent moder, som selv tyssede sin sidste spæde på sine arme.

Hvor var det væmmeligt, at denne mand, der ret havde frådset i sengens vellyst med sin kone – derom vidnede den stadig øgende flok af grisede børn, – ville gøre sig elskværdig. Når hans fede klamme hænder strøg forbi hendes, kom hun til at gyse, som når man uformodet rører ved en snog.

Principalen begreb selv, hvor uheldig han var stillet på denne baggrund af en familiefaders mange pligter. Han var lige ved at fortryde, at hans ekspeditrice nogensinde havde fået dette overfyldte hjem at se, for så meget vanskeligere måtte det falde ham at give den galante tilbeder. Nu var hun engang i huset og indviet i hans svagheder; han måtte stå i et ugunstigt lys for hende, sådan som hun så ham, præsiderende ved middagsbordet med et par af sine rollinger i favnen for at made

dem, udsat for sin kones aldeles umotiverede kys og kælne tilnærmelser. Desuden måtte Astrid Hansen hurtigt blive klar over, hvor sjældent han var tømmerne betroet i sit ægteskabelige spand, hvor lidet han i det hele havde at sige på 3. sal.

Af erfaring var han virkelig forsigtig, angst for hver lille dissonans inden for hjemmet.

Derfor var det ham en kilden sag at vise sin opmærksomhed tilstrækkelig udsøgt og tilstrækkelig tydeligt. Og tillige var han forstandig nok til at indse, hvor grumme vanskeligt det er at være fuglefænger, og hvor let fuglen ved lidt støj skræmmes op for aldrig at komme tilbage.

Den uvilje, hans bestræbelser mødte, tilskrev han foreløbig den for ham meget lokkende omstændighed, at Astrid Hansen måtte være en ærbar pige.

3

En aften efter butikkens lukning gik hun op på sit kvistkammer.

Imod hende slog den hede loftsluft, kvalm af skorstenssod, af tørret trædunst og støv. Hun tog urtepotterne af karmen – de var ligesom livnet lidt op af solen her højt oppe – og åbnede vinduet.

Larmen dybt nede fra slog op imod hende; droskernes klaskende klang over stenbroen, omnibussens syngende klirr og de mange fodslags dumpe lyd.

Nu tændte de lygterne dernede. Sitrende små flammer i den klare tynde luft.

Langs begge fortove myldrede de store skarer af ungdom. Mange søgte ud efter Langelinje for at ånde ren luft, andre kom imod dem med store hvide buketter af skovblomster eller med lysegrønne bøgegrene.

Men de fleste syntes at drive om uden at længes mod skov og fri mark, således som de driver både vår og vinter – på strøget, der for dem uvilkårligt bliver den erotiske Corso, hvor alle deres kønsbekendtskaber stiftes, hvor blodet banker og dirrer, hvor alle sanserne ildnes.

De åndede majluften med velbehag og syntes København var dejligst på en forårsaften, der lægger festglans over alle gaderne.

Ansigterne lyste klare i det milde halvlys; i øjnene tindrede glimt; blodet skød i blus på alle kinder.

Hun sad deroppe, lænet langt ud i karmen, og hendes blik gled ned over det røde halvtag og nåede det modstående fortov.

Hun så herrernes høje silkehatte og de lyse dametoiletter. Over det hele lå der et nystrøget skær af forårsblankhed. Det summede i tomandspassiarer, der sprudlede frisk latter og gjaldede glade aftenhilsener. Der dannedes grupper, hvor bekendte og ubekendte gled sammen et øjeblik for at opløses i par. Og ud gik strømmen mod Tivoli, musikken og løvets unge duft derude …

Hun så og hun følte og åndede. Men der gik som et koldt gys fra benene op over hendes bryst, der højnede sig i et sagte suk.

Hun var ensom og glemt.

Til hende havde foråret intet. Ikke et pust af skovluft, ikke et smil eller muntert ord. Kun dette vindue med den dybe udsigt over alle de glade dernede.

Hun drog hovedet ind. Her, dette smalle hummer, hvor klædeskabet næsten spærrede for døren og sengen forsvandt ind under skråtaget. Ikke en blomst på det lille bord, ikke så meget som en anemone at se på, ingen skovmærker over spejlet – hvor hun mindedes kransene hjemme, som hendes moder købte den allerførste dag, de falbødes i gaden.

Billedet af hendes moder steg frem i en forunderlig følelse af hjemve. Ve efter et hjem, hun ikke længere havde. Hun ejede jo hverken moder eller fader …

Fader – ham kunne hun nu slet ikke huske. At tænke på ham var som at stå for en stænget dør. Hun brødes med låsen, men åbnedes den, var det kun til mørke, et dybt sort mørke, hvori der skinnede og flygtede en lille hvid plet – et fotografi af et fuldskægget hoved, hvis linjer alle uden skægget viskedes ud på det falmede billede.

Tankerne førte hende videre, og op af deres flod dukkede et ligblegt ansigt, kært i al sin dødhed …

> Tidlig misted jeg min moder,
> ak, det gjorde mig så vé …

De ord nynnede hendes mund som af sig selv, når hun mindedes sin moder. Hun tænkte ikke over, hvor hun havde dem fra, eller hvad der fulgte efter. Hun syntes, de var som skrevet for hende alene.

Alene … alene … verden er fuld af lykke, verden er fuld af sorg. Lykken er kun et øjebliks følelse af, at livet er dejligt at leve. Men sorgen er den altid vågne, altid knugende bevidsthed, at livet er råt og næppe værd at leve.

Hvad trækker man dagen til ende for? For at begynde den næste på ny efter en kort glemselens hvile. Man glæder sig over hver dag, som er dødet, for det har været et skridt mod den store død.

Hvorfor var ikke livet fyldt med fryd… At ikke hver dag kunne skænke en dråbe af salighed, som fik al træthed og lede til at svinde.

Alle de, som gik dernede, var glade i dæmringens stund. Den var deres frihed, den var deres lyst. Var det ikke synd at misunde dem deres aftenstund, de som den ganske dag ikke havde tid til at føle, de levede …

Var hun dog med iblandt dem. Deres ret til frihed var jo også hendes. Hun var et arbejdsdyr som de.

Den hele sum af lystighed og latter slog op imod hende. Hun bed sig i læben, var lige ved at græde og lukkede vinduet for ikke at høre.

Skulle hun tage sin havelock og gå ud på Nørrebro til sin tante? Så kom hun igennem al denne forårets glæde. Måske den kunne smitte hende.

Men hun gyste, straks hun tænkte sig tantens lille tætbepakkede korridor, hvor en ram os af petroleum slog hende i møde.

Gå på kirkegården nu – så sent – og se til sine grave. Nej, der var så uhyggeligt. Hun mindedes denne flade, nyplantede kirkegård, hvor nordenvinden ruskede og sled i de tarvelige små potteblomster. Hun så en leret grav, hvor kisten sank i vand og ælte med svup og plask.

Hun måtte blive hjemme, tænde lys og læse. I hvad? I salmebogen eller de par bind indbundne bladføljetoner, hvis tynde køkkenpapir var snavset af utallige fingre. Dem havde hun læst for længe siden og flere gange. Både den om den fattige skovfogedpige, som kom på herregården og gjorde sønnen forelsket, så han friede til hende og fik lov af sin moder grevinden, da det opdagedes, at den fattige Manon selv var et kødeligt adelsbarn; – og den om den onde Max Teufelstein, der ikke gjorde andet end kuldkaste al de elskendes lykke og først faldt på sine gerninger på næstsidste side.

Det var snak det hele. Sådan gik det jo aldrig i livet. Men spændende var det at læse, – om den fattige, men dejlige Manon. Hun huskede godt, hvorledes hun skulle se ud. Smuk omtrent som hun selv. Var hun ikke selv smuk med sorte øjne og små fødder? Hun tabte sin sko på gulvet og tog den op. Var den ikke smal og nydelig? Men der var ingen, som så til hende eller –

Der lød tre raske knoslag på døren. Det gav et sæt i hende, så skoen faldt ud af hendes hånd, men hun blev siddende stum. Endnu et lille bank, og låsen drejedes om.

"God aften! Bliv dog ikke bange. Det er bare mig," lød det let og muntert, og på stemmen kendte hun kommis'en.

"Er det – er det Dem? Hvor De gjorde mig forskrækket."

Hun rejste sig og gik hen til døren, som om hun ikke ville have ham indenfor.

"Jeg ville kun spørge, om de holder af *dem*, frk. Hansen," og han stak hende noget friskt og vådt ind i ansigtet.

Hun åndede duften af violer og liljekonvaller. Det var ligesom duften berusede hende, da hun mærkede blomsterne kildre sig i ansigtet.

Hun blev ved at suge vellugten ind.

"Nå, lugter de ikke? Tag dem, hvis De gider have dem."

Hun var ør i sit hoved. Hun drejede sig om til venstre og stak buketten ned i vandkanden på servanten.

"Takker så meget!" sagde hun ironisk.

Hun vidste intet mere at sige.

"Og så vil jeg vide, om De gider sidde inde sådan en aften. Jeg så Dem nede fra gaden, og så syntes jeg dog, jeg havde en smule forpligtelse til at spørge Dem, om De kun sad inde, fordi De ingen havde at gå med ..."

Hun følte blodet stige til hovedet, så taknemmelig blev hun ved at høre, at dog én i vrimlen dernede havde tænkt på hende.

"... For så må De nøjes med mig, frk. Hansen. Tag nu tøjet på."

Det faldt hende ikke engang ind, at man kunne svare nej. Hun tog mekanisk jaketten ud af skabet, han hjalp hende den

på, og hun var allerede ude af døren, før hun besindede sig, at hun kun havde én sko på.

4

Hendes årer bankede, da de hurtig svippede ned ad trapperne. På 3. sal hørte hun et barn skrige endnu, så sent det var.

I gadedøren, da lygteskæret faldt på hans ansigt, så hun på ham. Han syntes hende på én gang fremmed og kendt. Hans lyse sommerfrakke var så fin og klædelig, under den blanke silkehat skinnede hans øjne elskværdigt leende imod hende. Han var i grunden køn med det lille sorte, opstudsede overskæg.

Han bød hende armen, og det gik rask gennem myldret. Det summede om hende med lystighed og frisk stemning. Hun var med ét så fortrolig med dem alle, syntes hun kendte hvert ansigt, og blev smittet af de spadserendes latter.

De gik ud på Langelinje. Poplerne ved Pavillonen stod dejlige, ranke og sorte mod den ravklare himmel. Sådan måtte et italiensk slot tage sig ud ved en aftenstille, skyggeblå sø, og krattet på Kastelsvolden var så skinnende grønt og frodigt, og der var en duft i luften af saltvand og ungt kastanjeløv.

Sundet lå stille, glat og slumrende. Kun når en robåd skar ud, kom der nogle lange bølgestreger langsomt ind mod land og lidt efter lidt et sagte skvulp op ad breddens stene.

Hvor er livet skønt som en drøm, ildnende som en rus – en sådan aften. Ingen mislyd ind i freden, ingen minders grelle farver ind i stemningens harmoni.

Hun vidste godt, at hun ofte havde været ulykkelig, og hun søgte at mane årsagerne frem, for det er så vidunderligt at huske sin sorg midt i sin lykke. Men al årsag til vemod blegned bort; der var jo ikke dét, som det kunne pine hende at erindre.

Dette øjebliks salighed flød tilbage over livet tilforn; intet var der, som kunne krydre den med blot en dråbe bitterhed …

Han førte hende til sæde på en bænk, og de sad længe og stirrede over mod Trekroner, som begyndte at sløres, af skyggemørket – også på de grå fæstningsmure havde foråret plantet sit banner, thi op over bastionen ragede en enkelt buket af løvkroner.

Fyrene tændtes. Som stjerneøjne, der glipper; de åbner sig et par sekunder, og atter falder låget til.

Ude over værfterne, lige i synskredsen sås et rødligt punkt dukke frem. Det voksede og blev til en linje. Snart var det som et fjernt rødglødende blus. Men det havde intet ildebrandslignende ved sig, rolig og bestemt stod omkredsen, og kastede intet skær på omgivelserne.

Nu var det en stor halvkugle skinnende som en kulørt lampe, og ud over vandet lagde sig en sitrende bro af et rødt ildbånd.

De så den stige og stige, til månen endelig stod fuldbåren, rund og rød og prægtig – dronningen i purpur, der kommer til nattens fest.

… Det var ham, som viste hende månens opgang og ved sine ord fængslede hendes blik til ufravendt at se på dens umærkelige stigen.

Hvor hans stemme lød indsmigrende og blød. Hvor han talte med følelse. Han pegede ud for hende, hvad hun skulle se på. Og når han viste hende et farveskær på den vestlige himmel eller nogle linjer og former i landskabet, var det som han åbnede hendes øjne. For dét havde hun aldrig set før, i alt fald ikke gjort sig bevidste tanker om. Dette måtte være at *forstå* naturen.

Selv skød hun kun et lille Ja ind engang imellem. Helst ville hun slet intet sige, bare lytte. Men engang spurgte han æggende, om hun sov, og hans arm gled ad bænkeryggen om hendes liv og trykkede let sammen derom, men kun et øjeblik.

"Vær De kun ærlig, – De er søvnig. Det er jo også sengetid, og unge piger holder mere af at drømme om mandfolk end af at tale med dem, ikke? For de er meget dejligere i drømme end i virkeligheden, ikke?"

Han trykkede igen, fastere, men atter kun et øjeblik. Så sukkede han let.

"Ak ja, tror De nogentid, verden bliver fornuftigere i dét kapitel, lad mig blot sige – rimeligere? Synes De, der er noget ondt i, at vi to sidder sådan en aften og nyder hinandens selskab, gør De? Nej mænd, så snerpet *vil* De ikke være, vel? Og er det ikke heller ... Ja, de andre, de med penge og god familie, de kan sidde i balsale fuldt så fortroligt som vi her, og de svinger sig rundt med langt større ugenerthed, og de tager dristigere tag, – tror De, deres er så lempeligt som dette. Og deres damer har lov af anstændigheden til at gå halvt nøgne foroven. Tror De, de er så ærbart klædt på som De i aften? Men det gør alt sammen ingenting, for De er på den rette side af husvæggen. Men vi stakler, som står udenfor, vi må gå mørkets veje for at – å jeg sludrer ...

Herregud, De er en nydelig lille pige – og jeg en forsoren svend. Tror De mig ikke? – så lad være. Jeg tror ingen og forlanger ikke, at nogen skal tro mig.

Mellem os sagt bliver jeg tit fnysende gal på hele menneskeheden, og så, når jeg skal være ærlig, er det pure misundelse, hører De, frøken Hansen, bare arrigskab, fordi jeg

ikke kan være med, når de andre morer sig. Pyt med arbejdet – når man havde noget for det. Men sølle djævle som vi er aflagt så småt, at vi aldrig en eneste gang får lov til at tage lod i det store verdenslotteri, dér hvor man spiller op med penge, det vil sige med lykke. Man må vove penge for at tjene penge. Men har man slet ingen, er man ganske uden for spillet.

Fanden ta' mig, om jeg ikke går hen og hævner mig. Jeg vil sgu ikke alle dage være proletar."

Det sidste sagde han på en egen forfløjen måde, hidsig og dog bestemt. Han standsede og drog ånden dybt, idet han så på hende.

"Smiler De? ... De mener naturligvis, at jeg er befængt med socialdemokratiske ideer. Det er nok muligt, at jeg *har* været det ... Men jeg er klogere end som så. De ideer er som væggetøj. Det huserer kun i snavsede og fattige rønner og bider kun stakkels elendige mennesker, så de ikke kan sove for at tænke over al verdens himmelråbende uret og undertrykkelse.

Men jeg flasker mig ikke op med floskler om retfærdighed og lighed, for det er alt sammen skalkeskjul; vi kan godt være åbne og tilstå, at bagved lurer kun had og misundelse. Og hvad har had og nag med retten at skaffe? De, der ikke har magten – og retten, som følger dermed, de vil altid nære had og nag mod dem, der har den.

Nej, vi skråler af en sulten mave eller en sulten hjerne. Men den, som bliver mæt, han skråler ikke. Der vil altid være dem, der skråler. Lighed er kun et fantasifoster i trællenes indbildning."

– Astrid Hansen forstod ikke det halve af, hvad han sagde. Men det lød i hendes øre som nyt. Og understrømmen i hans

tale satte fart i hendes blod, så hun gav ham ret. En lille tvivl var der dog, og hun sagde famlende:

"Men – hvor kan De – hvad har De egentlig at – at beklage dem over? De er da ikke arbejdsmand eller håndværker. De mangler jo ikke."

"Mangler – jo – dér traf vi det. Mangle gør jeg – tusinde ting og tusinde glæder, som jeg har lige så lidt – eller lige så megen ret til – og meget større betingelser for at kunne nyde. Jeg skråler med af en sulten mave og af en sulten hjerne, men jeg tragter kun efter at blive fri for at skråle.

Hvad skal jeg med min pjalt gage om måneden. Den går til kost og logi og vask og skomager og skrædder, om det så er barberpenge, letter de min pung, så jeg kan mærke det.

Mangle – og vi sidder her, og kan ikke rulle dernede i lejet droske engang, og jeg har næppe råd til at byde Dem en kop kaffe – jo sludder, De skal få alt, hvad De vil."

Han sprang op. "Kom, vi vil hen i Pavillonen og drikke et glas, inden de lukker."

Det var allerede næsten mørkt. Den store, runde, røde måne begyndte at få gyldnere glans og at beherske aftenhimlen.

Han tog hendes hånd, som ville han trække hende op fra bænken. "Kom nu!"

Hun svarede kun et sagte "Nej", men så bestemt, at han straks satte sig igen.

"De gør nar ad mig, frk. Hansen. De gør mig til skamme. Det er også dumt at byde folk på noget, når man først fortæller, at man ikke er ved muffen.

Pokker stå i det, om jeg ikke for alvor havde lyst til at drikke en flaske portvin med dem. Men De tør naturligvis ikke, vel?

Tør De vel?

Hvorfor svarer de ikke? De må ikke bryde Dem om, at jeg taler så lige til. Det er min natur. Men det støder Dem, ikke sandt?

Sig mig, støder det Dem?" Hans stemme blev hviskende, og han bøjede sig ind under hendes hoved for at fange hendes øjne.

En tid lang sagde han intet. Men da hun atter hørte hans stemme, var der ligesom en tøende gråd deri:

"De skulle vide, hvor jeg trænger til én – at tale med – men helst en kvinde – én som De – ikke af alt det gemene rak. Jeg er så ond af mig. Men De kunne vist gøre mig god og mildttænkende, ikke? …

Er De da så bange for mig, er De så angst? Det behøver De ikke at være. Hører De, De må ikke være det …"

Han famlede efter hendes hånd, og hun følte hans skælvende læber let på sin kind.

Hendes bryst arbejdede voldsomt. Hun følte en ubevidst drivende trang til at rejse sig og ryste ham af sig. Men hans ånde knugede hende og hans blide røst, der endnu lød for hendes øre.

Hun mærkede varmen fra hans ansigt, skønt det ikke rørte hendes hud.

Hvad var det, som bandt hende? Hun følte alt tomt inde i sig, og dog var hun i fortryllelse. Thi alle nerver var slappe, hele hendes legeme lammet.

Han åndede tungt og ventende.

"Hør –," stødte hans åndedrag frem, "– kæreste, føler du – føler du ingenting?"

Og ligesom malstrømmen skulle drage hende, og hun følte sig synke i svimmel og rus, skød det hårdt og kuldebringende op i hende, og alt var borte. Fortryllelse og slaphed. Hun følte kun hans ru skæghud på sin kind.

"Nej!" – sagde hun barsk og stod i samme nu fast på sine ben.

Hun gik ind efter, tankeløst og dog sikkert.

Hun hørte hans skridt efter sine. Tungt knasede de i gruset. Slukøret som en hund, der har fået koldt vand over hovedet, tænkte hun.

Han kom ikke op på siden af hende, men blev ved at gå bagefter. Var det skuffelse, sorg eller beskæmmelse han følte?

Selv savnede hun intet. Træernes sagte susen, det lette bølgeskvulp, månens sitrende lys over vand og vej og skræntens mørkegrønne løv, de langsomt vandrende par, hun ilede forbi, kirkens hvide tårn – alt gled det ind i hende som i en søvngængers øje uden at berøre hende, uden at vække tanker.

Hun følte kun drift til at gå og gå, så han ikke nåede hende. Hun næsten løb, men stadig følte hun hans skridt i sine hæle.

Stenbroen dæmpede hendes gang. De lange lygterader skar i hendes øjne, og hun ligesom vågnede.

Uden at vide af det, gik hun sagtere. Hun hørte ham komme hen på siden af sig.

Var han blevet dristigere af den raske gang? Hun ville ikke se hen på ham, men hun følte, at hans ansigt stadig var rettet mod hendes. Hver gang han måtte vige til side et øjeblik for folk, de mødte, var han dog straks hos hende igen. Hans arm skubbede endogså engang op ad hendes.

Da de gik forbi hesten, gjorde han en halv vending hen foran hende, så hun måtte standse.

Hans øjne så sikkert på hende.

"Hvad er der i vejen med Dem? – Vil De så ikke?"

Hans blik flakkede om og blev stoppende ved Angleterres café med et nik derimod.

"God nat" – sagde hun tonløst. Hun fo'r uden om ham og skyndte sig bort.

"Lad mig dog i det mindste følge Dem til dørs."

Det var latterligt, at han ville være hendes kavaler, han som selv var gået hende for nær.

Ved gadedøren løb hun ilsomt ind. Ligesom hun ville smække den til, besindede hun sig, stak hånden ud og sagde kort: "God nat."

"Og tak for turen," tilføjede han stille og uden ironisk bibetoning.

Som hun gik op ad de knirkende trapper, blev hun lidt venligere stemt hun mindedes turen – så dejlig den var fra først af. Og så smukt han var kommet til hende.

Men fy, hvor grimt, og hvor simpel en person, at han uden videre havde regnet på at overrumple hende.

Da hun kom ind i sin stue, fornam hun duften fra buketten – stærk og indelukket.

Hun snappede den op af vandkanden, holdt sit vejr for ikke at lugte den og gik hen og kastede den ud af vinduet.

5

Længe kunne hun ikke lukke sine øjne.

Hendes sind var oprørt. Det var, som stenen var kastet bort fra en grube fuld af stygge minder og bitterhed og harme.

Hun mindedes, hvor grufuldt det havde grebet hende, da hun en dag havde set sin ældre søster komme af plads – rødøjet og forgræmmet. Selv var hun da en halvvoksen pige og havde ikke forstået, hvad det drejede sig om. Men hendes fader havde tordnet og truet søsteren med prygl. Hun hørte endnu hendes hvinende skrig i sovekammeret og moderens afværgende, bedende stemme:

"Å, Jesu milde Gud, nu er det engang sket, nu er det engang sket ...

Slå hende dog ikke ... Nu er hun straffet nok, å Jesu milde Gud ..."

Hun huskede en lang tid fuld af uhygge og mørke miner. Faderen havde altid set vred ud, moderen rystet på hovedet og haft meget at hviske med Anna inde i sovekammeret.

Anna selv gik omkring stille og lidende. Ofte, når hun sad i den halvmørke krog borte fra vinduet, piblede tårerne frem uden lyd.

Når hun da gik hen og tog hende om halsen og spurgte, hvorfor søster var så bedrøvet, virrede hun på hovedet, knugede hende til sig og tårerne brød ud i hulken.

Hun var ikke til at få ud. Hun var ræd for gaden, hun næsten skjulte sig for alle mennesker.

Hvad det var for en styg tid. Som en ond drøm hvilede den over deres hjem og minderne derfra.

Det var som om skammens onde engel havde mærket dørstolperne, så alle folk pegede fingre ad deres hjem og smilede foragteligt, når de gik forbi.

Følelsen af vanære havde listet sig ind i hendes eget hjerte, skønt hun ikke forstod den. Uvilkårligt led hun på søsterens vegne og blev sky overfor fremmede.

Hendes barneforstand flikkede historien sammen, så godt den formåede. Løsningen fik hun først, da hun en morgen, efter ikke at have kunnet sove for skrig, skønt hun den nat lå i et afsides pulterkammer, – brød ind i sovekammeret, og moderen tavs holdt en lille pakke hen foran hende. Ud af svøbet tittede imod hende et lille rødt og rynket hoved med to sære sorte øjne – søsterens øjne.

Langsomt åd sig ind i hendes bevidsthed en nagende fornemmelse af, at nogen "havde gjort søster Anna fortræd". Hvori denne bestod, var hende ikke klart, men hun så jo dens følger i søsterens kummer, i hjemmets ufred.

Følelsen var fortættet og vokset til harme og had mod denne, der havde gjort Anna fortræd. Hvor kunne nogen være så ond at gøre et menneske ulykkeligt. Og søster Anna havde lidt og grædt i stilhed, følt sig som en spedalsk, hvem alle skyr.

Hun var rejst bort fra den by, der havde set hendes forsmædelse og givet hendes jammer til pris for alle skadefro tungers hjerteløse fortolkning.

Hun var rejst til det mest afsides liggende hul af en lille by; dér tog hun plads, bestemt på at leve sit liv til anger og bod for sit fejltrin, fordi hun én gang havde været ung og – uklog.

Kun sjældent havde hun set søster Anna siden. Men hun mindedes hende som en alvorlig og mild kvinde, fuld af ømhed

og stille trofasthed.

Til hendes konfirmation var hun hjemme. Om eftermiddagen, da de en stund var alene, havde hun knuget og kysset hende og sagt med våde øjne:

"Lad mig se, at min uforstand har lært dig at være klog, at min svaghed har gjort dig stærk. Så har min ulykke dog været god for din lykke ..."

Stakkels søster, hun måtte have lidt. Da hendes dreng skulle døbes, kunne hun ikke være hjemme. Men mange mile borte havde hun siddet og tænkt på sit barn, der gik i dåben under hendes pigenavn. For således havde hun villet det. Til bunds tømme sin skams beske kalk – til straf for sin synd.

Synd – passede den dom på hendes gode kærlige søster? Så havde hun aldrig i skolen lært, hvad synd var.

Synd syntes hun var noget, som kom fra et ondt hjerte – voksende som giftig skarntyde af stinkende mosemuld.

Synd måtte være som golde tidsler af en ukærlig og hård jord.

Men kunne det være af synd, at søsterens sorg var vokset, hendes kærlighed til sit nyfødte barn – al mildheden i hendes sind, al ømheden i hendes følelser, – al skyggen, men også alt lyset i hendes liv?

For det vidste hun, at søsteren fredede om sin ulykkes minder, at de var hendes dyreste eje, hvorfra alle hendes bedste tanker gik frem.

Kunne dét da kaldes synd, som gjorde menneskene bedre og rigere? Dét som gav den fattige kvindes liv dets indhold? Dét som var hendes ulykke og lykke på samme tid?

Synd – synd – hvor var det ord hæsligt om en følelse, der bragte alle de dybeste strenge i et kvindehjerte til at tone!

Men var *han* da ikke synderen, han som havde forført hende? Han havde jo kaldt skammen og elendigheden ned over hendes hoved.

Selv fandt hun intet svar herpå. Men hun vidste, at søsterens mund aldrig havde sluppet et hadefuldt ord ud imod ham, at hun gik bort, når faderens, vrede lynede mod denne skurk. Men talte hun med moderen, tog hun ham i forsvar. Hun elskede den, der havde gjort hende skade.

Kunne det være *synd*, som avlede sådan kærlighed?

Men al harmen og bitterheden i hendes eget sind – mod hvem vendte den sig? Hvem beskyldte den for at begå synd?

Hun vidste det. Aldrig havde hun følt mere skrigende had og hævnlysten forbitrelse, end da hun engang i hine trængselsdage hørte to løjtnanter gå bag efter sig og fnise ... Den ene havde sagt så højt som med vilje, for at hun skulle høre det: "Du Krag, kan du se den små dér – er søster til konsul Meyers maitresse ..." Og deres latter havde skrattet djævelsk hvinende.

Hun kunne græde af harme ved tanken på al denne ondskab. Dér var dette syndens uhyre – verdens foragtende dom – skandale og skam.

Det var dette, som knugede ned, dette som slog ind og blev til indvendige sår. Alle de andres hjerteløse foragt og dødende dom.

Den lå og lurede alle vegne. Den gik usynligt i hælene, den hviskede med uhørlige røster. Hun kendte det, lige siden den dag, da søsteren kom fra plads.

Alt uden om hjemmet blev uhyggeligt. Selv i husbeboernes øjne læste hun det. De sagde intet, men tænkte des mere. Dømte om letfærdige sæder og sørgelig mangel på fasthed i en

ung piges karakter. Som om de havde levet hendes liv og kendte hendes fristelser og fald.

Hvem havde lov at kaste den første sten? Den, som ingen selv fortjente; men en sådan ville ikke have hjerte til at gøre det. Kun alle de, som selv boede i glashus og var bange for deres egen sikkerhed.

Men hendes stakkels søster havde følt hvert blik som et stenkast, hvert smil som en sårende hån, hvert ord som et giftigt stik …

Astrid Hansen sov ind i blide drømme om denne kære søster, der var hende så fjern og dog så nær i kærlige tanker.

Denne aften havde åbnet den længe dækkede hule, hvor al hendes bitterhed og forhærdelse og had var spærret inde. Hun havde selv følt sig i fristerens arme, et øjeblik følt hans døvende ånde på sit ansigt.

Nu steg alle de bitre minder, al den glemte kval op for hende som hvirvlende damp. Hun gyste, da hun tænkte, hvor lige hun selv havde været ved at vie sit liv til samme smerte som søsteren.

Men denne bøjede sig over hendes søvn. Hun hørte hendes stemme hviske ømt og bedende:

Lad mig se, at min uforstand har lært dig at være klog, at min svaghed har gjort dig stærk. Så har min ulykke dog været god for din lykke …

6

Om morgenen vågnede hun med en uklar fornemmelse af, at noget tungt var gået gennem hendes hoved. Men det smertede at ville genkalde sig, hvad det var.

Da hun kom ned i butikken og så døren til kontoret stå åben, dæmrede det i hendes bevidsthed. Han var der ikke endnu.

Hun nærede et stille ønske om aldrig at se ham mere. I alt fald ville hun helst undgå at tale med ham. Hans stemme var hende så forhadt.

Føler du ingenting? Det dukkede op af hendes tanker som en årsag til modbydelighed. Dette *du* kunne hun aldrig tilgive ham.

Hun lagde sit sytøj frem og gik så hen og rullede gardinet op.

Derude kom han, langsomt, ligesom nedslået. Hvor var al glansen fra i går aftes, da han hentede hende til turen. Triviel og slap så han ud.

I samme nu vågnede hendes nysgerrighed: hvorledes ville han bære sig ad over for hende?

"Godmorgen, frøken," sagde han tonløst uden at se på hende og gik straks ind i kontoret.

Hvad fejler han, spurgte hun sig selv. Han ser ud som fornærmet. Eller kunne det være skamfuldhed? Den måtte vel ellers kunne soves bort af en rutineret kavaler.

I grunden var hun tilfreds med hans opførsel og blev det endnu mere. Hele dagen vekslede de kun forretningsord. Der var ikke i hans blik, i hans miner ringeste spor af, at de to nogentid havde talt fortrolige ord. Han var høfligheden selv, og svarede ikke engang Ja, uden at føje frøken til.

Fra at være forbavset, blev hun betænkelig. Hvorfor var han sådan? Ironi kunne det ikke være. Dertil var der alt for megen oprigtighed i hans stemme, og han ikke engang så på hende.

Det var måske for at bebrejde hende den kulde, hun havde vist imod ham. Men var der noget at dadle? Han måtte selv kunne indse, hvor nærgående, ja uforskammet han havde været. Han havde benyttet aftenens stemning og søgt at overrumple hende.

Måske havde hun været for streng i sin afvisning. Mulig ville han ikke andet end stemme hende til medfølelse, og såret og krænket straks ved den første tilnærmelse trak han sig nu tilbage i sig selv.

Hele dagen grublede hun derover.

Da han gik sin vej gennem butikken med et høfligt buk og "god nat, frøken", var hun på nippet til at tro, at hun havde gjort uret i så barsk at støde ham tilbage. Han lod jo helt ulykkelig, og hun måtte være skyld deri.

Hun følte sig uvilkårlig smigret ved den blotte tanke. Det var første gang, hun mærkede, at nogen led for hendes skyld, og for første gang følte hun sin magt som kvinde.

Sejrsfølelsen vældede i lange bølger gennem hendes sind. Den kunne give livet en sød lyst, den lagde solglans over alle hendes tanker. Dette at føle, at hun fyldte en andens hjerne, drog hans drømme og sugede hans sind.

Han ville tænke på hende og alt hvad hendes var, på hendes ansigt og hår, på hendes fod og figur. Han ville ikke kunne slippe hendes billede.

Hun følte vellyst ved tanken om at forfølge ham og martre ham – han skulle tilbede hende og gøre bod for, hvad hans

frækhed som mand havde vovet.

Hun hørte dog til kvindernes sejrrige kaste!

Det kildrede hende at tænke, at nu gik han bort med hatten ned over øjnene, halvvejs vred på sig selv og helt bedrøvet, og det havde hun gjort ham.

Nu ville han vare sig og ikke så snart igen have lyst til at brænde sine fingre.

... Der var ekstraarbejde at gøre færdigt på systuen, og hun kom sent op på sit kammer. Der var bælgmørkt, men hendes lugtesans pirredes straks. Var det blomsterne fra i går, hvis duft ikke kunne slippe stuen?

Da hun ville tænde lyset på det lille bord, fik hånden fat i en buket og følte et brev ved siden.

Febrilsk brugte hun flere tændstikker, inden hun fik tændt.

Hun flængede konvolutten.

Der stod med hans store stive kontorhånd:

> Frøken!
>
> Jeg ved, De er vred på mig, og har indset, at De har grund dertil. Jeg bar mig tåbeligt og simpelt ad i går aftes. Men jeg har ondt ved at bede Dem om tilgivelse og taler derfor på papiret. Tro ikke, dette skal være et forsøg på nogen ny tilnærmelse. De kan være rolig, frøken. Jeg har lovet mig selv at iagttage tre skridts afstand og over for Dem kun at vise tegn på højagtelse. Jeg føler, at jeg er uværdig til Deres venskab.
>
> Jeg forbliver

med megen agtelse

Charles Schmidt.

Hun blev purpurrød, da hun læste det, om og om igen. Så knugede hun det sammen i hånden og så sig uvilkårligt skælvende om i stuen, som kunne der være nogen.

Hvor han udtrykte sig fintfølende, og hvor der mellem linjerne var at læse en nobel karakter.

Følelsen af egen uret brød forstærket frem, og hun blev hed af harme mod sig selv, at hun således havde handlet hårdt af dum misforståelse.

Han havde lagt sit hjerte åbent for hende, talt til hende om sine sorger og inderste tanker. De var vel noget uhyggelige og bitre, men han havde også kun betroet dem til hende.

Han havde håbet på hendes venskab. Det stod der jo udtrykkeligt i brevet: jeg føler, at jeg er uværdig til Deres venskab.

Men hun havde båret sig ad, som en raphåndet dame gør, når et mandfolk antaster hende, og hun har en paraply i hånden – slået ham lige i synet.

Hun havde mistydet hans hensigter. Det var både råt og indbildsk. Det lette kys på kinden var så undskyldeligt og så – let.

Hun følte sig flov. Brevets ydmyge ord kredsede om hende og pinte hende, som hun sad og stirrede ind i lyset.

Kunne man ikke frygte fare, hvor der ingen var? Kunne det vel være gået hendes søster således i sin tid? Var dette ikke noget ganske andet?

Endnu med virrende tanker i sit hoved pustede hun lyset ud. Buketten havde hun lagt tæt ved sengen, så hun kunne nå at tage den og lugte til den.

7

I den følgende tid forsøgte hun at lægge mildhed i sin stemme, tilgivende godhed i sit blik, når hun kom i berøring med ham. Men det syntes ikke at gøre indtryk på ham. Han var lige høflig, lige afmålt.

En dag, de var alene og han efter endt ekspedition ville trække sig tilbage til kontoret, kaldte hun, da han alt var ved døren: "Hr. Schmidt."

Han vendte ikke hovedet, men sagde tonløst: "Ja".

Hun gik lige hen til ham.

"Hvorfor er De vred på mig?" sagde hun bønligt og stod som synderinde med nedslagne øjne.

"Jeg *vred* – – men Gud – – –".

"Skal vi da ikke være venner igen?"

"*Igen?* – hvornår har vi været det?"

"Jo, jo engang ... De ved, hvor De gjorde mig glad, den aften, De kom til mig ... Jeg var så forladt af hele verden, og jeg er det endnu. Men De alene havde ikke glemt mig, skønt De kendte mig ikke."

Der gled et lyst smil over Charles Schmidts ansigt ved disse naive ord.

Han havde altså lagt sin felttogsplan rigtigt. Den lille frøken Hansen var vundet for ham.

Men han var for klog general til straks at triumfere. Behersket spillede han sin rolle som en ulykkelig mand, der går rundt i verden og leder efter et medlidende hjerte.

Han fristede langsomt og snedigt. Først blev han ved at sende buketter – altid små, men smukke. En søndag formiddag

inviterede han hende til en tur i Frederiksberg Have, og de sad i et af Jostys små lysthuse som broder og søster og nød en kop chokolade.

En aften, hun fik udgang, havde han købt billet til hende. Selv kunne han ikke gå med.

Hun sad og græd over Aïdas ulykkelige skæbne. Hendes hjerte smeltede hen i vemod, da jorden lukkede sig over de to til døden dømte – en trofast elsker og hans til døden trofaste brud.

Gløden i deres ømme favnetag sluknede, over deres hoveder lød korets ligsang, og deres sjæle svang sig på dødens vinger – bryst ved bryst mod stilheden, døende under cymblers svindende klang …

I mellemakterne var hendes tanker hos ham, der var så god imod hende, så uegennyttig rar. I sindets havblik efter musikkens svulmende orkan, blev hun mild og taknemmelig. Hun følte i sig en hed trang til at takke ham, og det gjorde hende så underlig godt at sige ham tak i tankerne. Hun fornam en sikker overbevisning om, at hendes tak måtte nå ham i dette øjeblik, så hun ikke behøvede at gentage den næste dag.

Det gjorde hun alligevel, men ikke så varmt og inderligt, som hun havde tænkt det.

Umærkeligt gled hendes hu ham i møde. Det lysnede i hendes øjne, når han kom. Var de alene, gav hun ham hånden med et fast lille tryk.

Ingen skulle vide det, uden de to alene.

Dog var der én som så det. Principalens skinsyge var en alt for følsom vægt, der vejede hvert lille smil, som uforvarende

kom frem, blot hun svarede Schmidt – om end kun navnet på den, til hvem en hat skulle sendes.

Indvendig følte han sig rasende over, at hun kunne vise hans kommis større opmærksomhed end ham selv. Men han forklarede det af, at han aldrig havde haft mod til at vise hende nogen tydelig tilnærmelse.

... Men Charles Schmidt var som en duelig piskermand. Koldsindig så han floddet rykke og rykke. Han skulle nok vogte sig for at spolere hele fornøjelsen. Engang havde han nær ubodelig forhastet sig. Nu måtte der være *sikkert* bid, før han halede op. Han firede roligt på linen.

Hans foræringer blev hyppigere, men ikke egentlig større. Det var kun "bagateller", sagde han, hver gang hun protesterede mod hans gavmildhed. Handsker og blomster, en vifte engang, lidt nips en anden gang, – for hende små kære ting, som hun pyntede med på sit kvistkammer, og som hun ofte, når hun kunne, løb op for at se til, – i alle belysninger, når solen skinnede på det blanke cuivre poli, eller hun forsøgte at arrangere nogle japanske vifter, så de faldt smukkest i øje.

Også deres udflugter blev jævnligere, men kun ganske korte. Gadedøren lukkedes nu kl. 10, en time tidligere end ellers.

Det var chikane af principalen, sagde Schmidt. Han kunne nok ikke tåle, at hun snappede lidt frisk luft efter en lang støvet dags arbejde i en lummer butik.

Han forsøgte at gøre hende trodsig: Det var sjofel uret at forbyde hende at gå en smule om aftenen. Hvornår skulle hun ellers komme ud?

En dag gjorde han hende så dristig, at hun i en noget fremtvungen tone bad om en portnøgle.

Langgaard så arrigt på hende.

"Skulle det en enkelt gang være nødvendigt, skal De få den. Men lad mig én gang for alle sige Dem, Hansen, at jeg ynder ikke det nattesjov. *Jeg* er vant til at have ordentlige piger i mit hus og i min forretning."

Dermed var al hendes oppositionslyst knækket, og ikke for alt i verden ville hun have, at Schmidt måtte træde i skranken for hende.

Til gengæld gjorde de fuld brug af deres søndag. De tog i skoven eller sejlede med kystdamperen ud, så langt de kunne.

Mest holdt hun af at tage af sted om morgenen med første tog. Gennem den friske, grønt- og gyldentskinnende skov gik de ud til de åbne sletter, hvor tjørnene stod spredt, hældende og skæve, som enlige urtepottetræer, med solblinkende blade og rødmende blomstersne.

Over det fjedrende græstæppe gled deres fødder så let. Skoene ligefrem sank i det tørre grønne, og når de flyttede foden, smældede i stråene imod læderet.

De gik i solen, hvor duggen var duftet bort, i den vide store Dyrehaves stilhed. Hvor himlen var høj som på havet, med blank lyssitrende luft, hvor de kuplede bøge stod halvsovende uden om de åbne pletter.

De løb op ad småbankerne ved Eremitagen og de valgte sig den højeste og rundeste høj, hvor en knudret gammel bøg bredte sine let gyngende grene over deres hoveder.

Og de slængte sig på jorden, der var sparsomt begroet med græs og strøet med bogens tomme brune hylstre. Hendes hjerte slog langsomt og dybt i den friske, jævnt strygende brise deroppe; i hendes blod var vårdagens rus, den frie naturs

sydende jubel. Hendes blik ligesom dansede ned ad skrænten, ud over den bakkede og tuede egn, hvor alting skinnede af fryd og grønnende glæde.

Men han så på de mange små lynende glasskår rundt om og tænkte på, hvor mangen bouteille her var drukket, hvor mangen flaske der var knust i lykkelig kådhed mod den gamle stamme.

Og op af sin overfrakkelomme trak han portvin og glas, og hun fik travlt med at svøbe smørrebrødet ud, som de havde købt nede ved buffeten til deres landlige frokost deroppe.

Vinen øgede den milde rus, som selve luften havde givet. Det var en salighed over al forstand, en tryghed og en frihed, hun aldrig forhen havde kendt.

For hun var tryg. Umærkeligt var al tanke om fare fra hans side svundet bort af hendes hjerne. Han var jo et godt menneske, varmtfølende som hun selv. Han kunne være lykkelig ved en stemning ganske som hun, han trængte til venskab og fortrolighed ligesom hun, først og fremmest – han var i sit væsen så ydmyg og fintopmærksom over for hende.

Han bredte sin frakke for hende at sidde på. Han anbragte hendes parasol i bøgens grene, så den skyggede over hendes ansigt. Han viskede støvet af hendes støvler med sit rene lommetørklæde.

Han klinkede med hende først på hendes sundhed, og drak så en skål for Dyrehaven, det dejligste sted i Danmark.

Han kunne ikke være ond, men nok ulykkelig og letsindig. Han var jo også begavet og sikkert alt for god til at gå som en mellemting af kommis og kontorist i Langgaards tarvelige brød.

Men mest følte hun sig tryg, fordi hun altid syntes sig selv at være vågen. Ingen skulle dysse hendes sanser i søvn. Men hun følte det ganske naturligt, at de omgikkes, som de gjorde. Han var til glæde for hende, som hun for ham, og ingen mørk bekymring eller årsag til sorg skulle som en skummel sky trække op over deres klare himmel.

Hun lænede sig ned på den faste jord. Intet kunne bære som den eller gøre tryg som den. Det var at lægge sit hoved på tusind miles sammenhængende faste grund, som intet kunne rokke. Et leje i naturens vældige moderskød.

Hendes hånd strøg hen over græsset. Hun følte, han greb den og kærtegnede den, spredte dens fingre, så på den med kærlige øjne, navnlig på pegefingeren, som var hård og prikket af det stive strå og de mange, mange sting. Ellers var hendes hånd jo lille og fin.

Men hun følte hans læber kysse netop denne lille medtagne pegefinger.

8

En formiddag var de alene i forretningen. Schmidt stak hovedet ind fra kontoret for at se, om farvandet var frit, og kom så hen til hende, hvor hun sad med sin hattepynt.

"Astrid", sagde han og tog hende med begge hænder om ansigtet og drejede det op mod sit, – "Astrid, kan jeg endelig få lov at tale med dig?

Du ved ikke, hvor jeg sidder derinde og keder mig, – ja meget værre, jeg er så konfus til at bestille noget – og i sådant et begrædelsens vejr, hvor alting lyder som faldende tårer.

Så sidder jeg og lytter efter musikken fra dine små skosåler, til den taber sig. Og så *må* jeg ind til dig, for er det ikke utåleligt at veksle tanker gennem en dør, hvad? Nej, jeg vil have dig uge foran mig, sådan."

Han stillede sig med ryggen mod disken og lagde sine arme overkors. Han så smilende på hende, der brugte sine fingre så vimst og lagde bånd i sløjfe og tog fjer fra deres mest vindende side.

Langgaard var ikke til stede og ventedes først sent. Så blev han hos hende og hjalp hende at ekspedere. Og han løb til pengeskuffen og kom og gav igen.

Han fulgte en dame til døren – Astrid sad allerede igen på sin gamle plads – gik til disken og skrabede de betalte 7 kr. i sin hånd; så gik han til pengeskuffen, kastede i og vendte sig med hånden i lommen om imod hende.

Han mødte et blussende ansigt og store, stive øjne. De var som naglede på ham, disse øjne – var de bebrejdende eller ømt bedrøvede? De drev ham blodet tykt og buldrende til hovedet,

og han følte pengestykkerne brænde mellem sine fingre i lommen.

Så blev han voksbleg, det gav et sæt i hans skuldre, og han gik lige frem mod hendes øjne, der stadig stirrede på ham.

"Skab dig ikke!" – sagde han fast, og de ord slog hende som en trussel lige i synet.

Med ét lo han højt og lystigt:

"Er du en lille gås, en lille gås?"

Hun vendte hovedet bort og lukkede øjnene. En skarp fure skar sig ned mellem brynene. Hun bed sig i læberne, så de blev hvide, og under øjenhårene sivede gråden ned ad kinderne.

Lidt efter lagde hun armene på disken og kastede hovedet voldsomt ned på dem. Og således blev hun liggende ubevægelig. Man hørte ingen hulken, ingen lyd.

Schmidt gik op og ned ad gulvet og dunkede den ene knyttede hånd i den anden flade.

"Hahaha, se mig til Dem, frk. Hansen. Dydig vidste jeg De var, men samvittighedsskrupler troede jeg Dem fri for.

De bliver det i alt fald nok – det er en børnesygdom, og De er endnu kun et barn. Man skal have den syge, men så får man den heller aldrig igen. Hahaha – det er at mærke, at De ikke har været i forretning før.

Så så, vær De glad igen. Der er ingenting at græde for ..." Han trådte hen til hende og legede med hendes sorte hårknude. Hans fingre strøg kærtegnende langs lokkens sneglevinding.

Han bøjede sig helt ned til hende. Han så kinden omkring øret farvet luende rød.

"Egen kære Astrid – hvad skal den tossede affektation til? ... Kig nu op og lad mig se Deres milde øjne ..."

Hun rettede hovedet i vejret med et pludseligt kast, så hun nær havde slået hans hage hårdt, og hun så på ham med vilde, forvirrede øjne. Der stod ligesom lyn fra dem.

"Lad mig være! – Vover De at røre mig, råber jeg om hjælp og kalder Dem en tyv i alles påhør."

Han lo skærende bittert.

"Nå, det gør De, min frøken. Det er kønt af Dem, det er – nydeligt – af Dem! De som har haft størst udbytte af mine, mine – tyverier, hvad?"

Hun blegnede som stukket af en giftig brod, men så stedse stift på ham.

"De tror ikke det koster noget" – blev han spottende ved – "at tage i skoven om søndagen og spise fin middag med vin? Og blomster tager man gratis i Botanisk Have, hvad? Og man behøver blot at gå ind i en galanterihandel, så står alting til fri afbenyttelse: vifter og nips og det hele, ikke ...?"

Han så på hende, fræk og ond i sin ubarmhjertige anklage.

"Fy, hvor De er nedrig," sagde hun hæst, idet hun rejste sig. – "Rub og stub skal De få igen – lige i Deres infame ansigt – og det på minutten."

Hun gik hurtigt hen mod døren. Han gjorde ikke mine til at standse hende.

"Som De vil, som De vil" – sagde han halvt syngende. – "De spiller udmærket komedie, frk. Hansen, og dog får De ingen bildt ind, at De ikke godt længe har vidst, at vi to har moret os – *over evne* ...

Meld mig kun, det ville klæde Dem. Det er Dem, der har styrtet mig i fordærvelse, så gør det fuldt ud, kære!" –

Hun var standset med hånden på låsen. Hans ord traf som selvbebrejdelser, der med ét vågnede. Det bævede i hele hendes skikkelse. Hun følte, at han var den stærkeste, og hun fornam sin egen svaghed og sin egen fare.

Hvor havde hun været stærblind, at hun havde taget imod, naiv som et barn, der ikke spørger hvad gaverne koster, men fyldes af taknemmelig glæde over, hvad det får, og beundrer og kysser det de tusinde gange.

Havde han ikke været god imod hende, god som hverken fader eller moder i gamle dage. Hvor ofte havde de ikke lét sammen, følt sig lykkelige sammen, men aldrig var det faldet hende ind at spørge om midlerne. For hun syntes, at deres lykke vældede ud af deres egne hjerter og var billig som det friske kildevand.

Nu først samlede hun bag efter ligesom i ét billede de mange gange, hun uden at tænke over det havde set ham gå til pengeskuffen. Hun havde aldrig bemærket nogen iver hos ham for at tage mod penge og give igen, men det var som oftest ham, der gjorde det, når principalen ikke var der. Dette havde hun anset for et af de mange små udslag af hans tjenstgørende høflighed.

Tøvende gik hun tilbage bag om disken. Hendes bryst bølgede som i en tung drøm. Mekanisk tog hun båndæske på båndæske frem uden at se på nummer eller mærke. Hun krammede i crèpe og spartelblonder og edelweiss uden at gøre sig klar over, hvad det var.

Besindende strøg hun sig over ansigtet, satte æskerne ind igen og tog en ganske anden, den hun søgte, stillede den hen ved sit arbejde og satte sig.

Schmidt red på hjørnet af disken, svingende det ene ben i lange buer og trommende på pladen.

"Schmidt" – sagde hun tonløst. Han drejede hovedet om til siden og så hen på hende med et udtryk, som ventede han tålmodigt på, at hun skulle få samvittighedsspørgsmålet kæmpet ud i sit indre.

"Schmidt" – gentog hun nølende – "jeg indrømmer, at jeg tog lidt heftigt på vej – men ligefuldt er det – –"

Der kom kunder, og hun holdt inde. Schmidt hjalp hende med at gå til vejrs efter nogle æsker, men drev ellers passiv tilbage i butikken og stillede sig med ryggen op ad døren.

Han lod, som han slet ikke bemærkede, at der betaltes penge på disken. Hun tog dem selv og gik til skuffen. Hendes ansigt blev et øjeblik skygget, da hun pirrede rundt med fingeren for at finde den småmønt, hun behøvede. Hun puffede skuffen hårdt i, drejede rask nøglen om, tog den af og lagde den ved siden.

Da de igen var alene, gik han hen til hende og hoppede baglæns op til sæde på disken.

"De ville sige noget før," sagde han. "Nu skal jeg fortsætte.

Det kan tage sig meget smukt ud at komme med skriftsteder og de ti bud til alle andre end netop mig. De kan være forvisset om, at det ikke er af mangel på kristelig opdragelse, at jeg er så *slet*. Og tillige skal De bare vide, at jeg nok ved, hvad jeg gør.

... Tror De *nogen* er så stort stykke af en engel, at han ikke ville mele sin egen kage, såfremt han kunne gøre det fuldkommen uden fare? Jeg tror det ikke. Skadefro er man i sin forargelse, når en tyv bliver grebet, og dog stjæler næsten alle. Netop derfor er de skadefro og hemmeligt glade over, at loddet ikke traf dem.

Jeg tror, at *alle* mennesker stjæler, når de kan komme til og ikke har opdagelse at frygte. Dét med, at loven er skrevet i hjerterne, er vrøvl. Samvittighedens røst er ikke andet end frygtens. Den tier bom stille, når jeg er evig forsikret om, at hvad jeg gør, aldrig kan blive opdaget. Eller mukker den lidt, så er det af gammel vane, ligesom en vagthund kan komme til at gø ad sine bedste venner af lutter påpasselighed eller – vane.

Har jeg ikke ret? – De skal slet ikke kalde mig ugudelig for dét. Sådanne spørgsmål har ingenting med en Gud at skaffe. Dét, man er angst for, er straf, og straffen kommer ikke fra Herren, men fra vore egne, herligt indrettede domstole herneden.

Straffen hører mig til, siger Herren; men det er en forbandet løgn, der bare stilles op som bussemand for alle dem, som den jordiske retfærdighed ikke når at ramme. Straffen hører vor egen øvrighed til. Hvem den napper, får vand og brød alt efter fortjeneste, men alle de andre, den ikke napper, går straffri. Og det er de allerfleste, skal De vide. Og dét ville De vide, om De ikke var så ung og ny i Deres omgang med mennesker.

Alle forretningsfolk er tyve – for nu at bruge det hæslige ord. Urtekræmmerens karl stjæler cigarer og cognac, fordi han har dårligt råd til at købe det selv. Svenden tager af kassen eller rapser i det mindste af vareskufferne til sin egen mund. Slipshandlerens kommis bruger gratis slips. Tobakshandlerens kommis har carte blanche i cigarforbrug. Og så videre i det uendelige. Kunne man ransage hjerter og nyrer, ville man ikke finde en, som ikke havde taget noget en eller anden gang.

En kontorist bruger af principalens papir – også til eget behov – så sparer han altid de penge. Og tror De ikke,

jomfruerne herinde på systuen finder det ganske naturligt, at en eller anden fjer- eller båndrest går til deres egen hat: man skal da ikke binde munden på den okse som tærsker.

Hvad mener De er grunden til, at så godt som enhver velassorteret forretning i den senere tid har fået sin kassererske? Først og fremmest for at stoppe op for al den skuffebedrøvelse, der har gået i svang. Fri adgang til en pengeskuffe er jo også den største fristelse, som Djævelen nogensinde har kunnet udtænke. Langgaard er en gnier og et fæ, at han ikke for længe siden har sat lås for sin. De fleste mennesker er skrøbeligt kød.

Hvorfor skal man stille sig så hellig an, når man ikke er det? Over for Dem undser jeg mig slet ikke for at tilstå, hvad jeg gør. Nu må De om, hvad De vil. Skammer De Dem ikke ved det, så angiv mig – ulykken er for mit vedkommende ikke så stor. Jeg er klar med mig selv, og jeg kan ikke dømme mig nedrig for den smule bedrift.

Hvis jeg ville ruinere Langgaard, var det noget andet; men jeg har ikke taget uden lige til husbehov, det kan ikke mærkes mere, end når myrerne stjæler ét korn af en dynge. Herregud, eksistere skal man s'gu da, og det er Langgaards skyld, at jeg ikke kan det og derfor tager mig selv til rette.

Pokker med det hele! Jeg var blevet så glad, siden De kom i forretningen, jeg syntes jeg begyndte at leve lidt. Og så kan De nænne at komme og spille præst for en forhærdet synder …

Alt hvad *De* kan sige mig, tror De ikke, jeg kan gøre det selv og har gjort det, men jeg regner det ikke for en bønne mere end mundsvejr.

Men ét er sikkert – at skal De nu til at agere samvittighedsrøst, så er vi to kvit. Jeg gider ikke en eneste gang til – se Dem forarget over min moralske slethed. Jeg siger op for at være fri ..."

Hun havde hele tiden siddet og passet sit arbejde. Ikke et nu holdt hun inde. Hun anstrengte sig for at se ud, som hun ikke hørte et ord, og dog slog hver sætning hendes trommehinde og borede sig ind i hendes bevidsthed som gravernålen i en sølvplade. Ikke en stavelse gik tabt for hende, ikke en overgang i hans stemme, ikke den hårde trods og snart den bløde klang.

Og skønt den tanke stedse var vågen hos hende: aldrig skal han rokke mig! – så sneg sig dog en anelse ind på hende, at han havde ret. Ikke fordi hun forstod ham. Alle argumenter kunne gå ind ad det ene og ud af det andet øre uden at have arbejdet hendes logik op til et resultat. De talte ikke til hendes følelse og havde intet værd for hende.

Men den ubevidste grund lå i, at hun holdt af ham, og desuden i, at hun følte en streng anslået i sig – plebejerens hævnlyst; hans ord smittede hende, så hun følte et had mod alle de lovens skranker, der tilsyneladende kun var til for at sikre de rige en rolig-nyden af livets goder, – følte sig forurettet, fordi *hun* var født til kummerligt at tjene sit tarvelige brød, skønt hun i ingen henseende stod tilbage for alle dem, som verden bar på hænder og fødder.

Nu fik det lønligste nag i hendes sjæl ord gennem ham – så åbent og sikkert, at der ikke levnedes tvivl. Hendes moral bundede ikke meget dybere end i de skriftsteder, hun i skolen havde lært uden ad, og som kom på tungen med hele skoleramsens rappe fart. Men længe havde hun våndet sig

under et tryk, hun vidste ikke selv af hvad, – det tryk en plebejer må føle, der gennem slægtled har fået arbejdets hårde lov banket ind i sin hjerne, men dog stedse har årsag til tvivl, fordi ikke *alle* arbejder som han, fordi denne lov ikke gælder alle.

Hendes følelse var med ham; men undrende så hun ind i sig selv, da der spredtes lys derinde.

– Men Schmidt troede, hun ikke hørte. Han var selv for stærkt bevæget til at se på hendes mund og nedslagne blik, hvor fint hun følte med, skønt arbejdet øjensynlig optog hende ganske. Hun holdt ud foran sig en sort spids filthat med en violet fjer og prøvede nogle franske hyacinter ved siden, idet hun kneb øjnene sammen og lagde hovedet lidt på skrå. Så gav hun slip på det hele og gik hen til reolen for at tage en anden besætning.

Schmidt trådte i vejen for hende.

"Skal De absolut drille mig?" – sagde han mildt bebrejdende, og hans stemme blev blød med den egne, lidt sørgmodige dirren, hun helst ville høre.

"Skal De –?" gentog han ømt, og let greb han hende om begge håndled og løftede hendes hænder op.

"Hvorfor vil De være ond imod mig, hvorfor vil netop De miskende mig? Som jeg elsker så inderligt, og som jeg ville gøre alt i verden for. Er De virkelig så hildet i gamle, latterligt dumme begreber om syndighed, at De vil dømme mig hårdt for den bagatel, som jeg ovenikøbet har gjort for Deres skyld.

Hvorfor kunne De ikke holde Deres øjne hos Dem selv, så havde De haft den sorg mindre. Jeg selv er fri for alle skrupler i

den henseende. Men at jeg har smertet *Dem*, dét gør mig ondt ..."

Han hævede begge hendes hænder op og lagde dem på sine kinder. Hun følte de brændte, og han sitrede let ved at mærke de fine håndflader ligge på sin hud.

"Vil De tilgive mig" – hviskede han – "at jeg har gjort Dem sorg, så rejser jeg gerne, og jeg skal sige det, så snart Langgaard kommer."

Mellem to suk kom hendes svar:

"Ti nu stille med alt det."

Og idet hun løftede sit ansigt, så hun på ham fast og bedende:

"Men – det må ikke ske mere. Fra nu af skal jeg sige nej, hver gang De vil have mig ud, – og spar mig for at skulle kaste Dem Deres foræringer tilbage i hovedet."

Hun trak sine hænder bestemt ud af hans og gik hen mod vinduet. Blodet fo'r hende pludselig til hovedet.

Schmidt så derhen. Han snappede et glimt af principalen, der jævnt luntende i den grå regn, med drivende paraply gik forbi butiksdøren.

"Dér ser man, hvor De skifter farve. Det er kun denne dumme frygt for opdagelse. Den lider kvinder meget mere af end vi mænd," sagde han og lo til hende.

"Vær De bare rolig." Og han nikkede, idet han gik tilbage til kontoret.

9

Men Astrid Hansen blev ikke rolig.

Der kom et nervøst drag ind i hendes træk, hendes blik blev sky. Ofte gik der en let isnende skælven gennem hende, når principalen var i nærheden, særlig når Schmidt også var til stede.

Langgaard mærkede det og begyndte at gøre sig forhåbninger ud af hendes urolige holdning. Måske var hun ked af kommis'ens overhæng. Han fik vente og se, om hun ikke kunne nærme sig til ham og af sig selv falde i hans arme, bare han lokkede lidt for hende.

Hun skottede hyppigt efter Schmidt, og når de begge var beskæftiget med ekspedition, gjorde hun sig alle mulige anstrengelser for at komme til at tage mod penge og give igen.

Schmidt følte det pinligt og sagde engang til hende, at hun blot skulle lade som ingen verdens ting: han risikerede jo, at hendes angst blev mistænkeliggørende.

Men hver gang, hun bar penge til skuffen eller så ham gøre det, tog det hende koldt om hjertet. Hun ligesom væmmedes ved alt, og truende hamrede det i hendes indre: Tyv – tyv – tyv –

Hun mindedes et ord, hendes moder havde brugt hjemme, når hun skændte på dem som børn, og den ene ville undskylde sig med selv ikke at have taget noget: hæleren er lige så god som stjæleren!

Det var som en dom af hendes egen afdøde moders mund. Hun var jo lige så strafskyldig som han, og blev det endnu mere ved stadig at lukke øjet til for hans forbrydelse.

… Hun holdt omhyggeligt sin kammerdør lukket, mens hun var nede, at han ikke skulle gå ind og anbringe nye foræringer.

Om aftenen blev hun længe i butikken. Hun gjorde sig travlt og sad og syede lige til han gik.

"Skal De ikke snart holde op?" kunne han da sige og blive stående med hatten i hånden.

Hun virrede med hovedet uden at se op.

"Nej, jeg skal først have denne fløjlsbesætning færdig," – sagde hun og blev rød.

Men så snart han var ude, rullede hun ned, slukkede i vinduet, gjorde skuffen op – altid med en nagende bagtanke, idet hun ikke kunne lade være at spørge sig selv: om han mon havde været der i dag, og hvor meget han havde taget – gik op på 3. sal til principalen og afleverede nøglen og kassen.

Så hoppede hun let op til sit kvistkammer, skyndte sig ind, som flygtede hun for en løssluppen morder, og låsede døren efter sig.

Af og til kom der listende fjed på trappen, hun hørte dem standse uden for sin dør, og hun vidste, at han stod derude og lyttede.

Så bankede det let. Men hun blev siddende som forstenet og så på lyset, som flakkede med en lang tande, der bøjede sig om og blev rødglødende i spidsen.

Det bankede igen, og hun hørte det så svagt komme gennem dørsprækken, som når vinden blæser ind: det er mig, mig …

Men hun ville ikke åbne. Hun følte som en rædsel for ham siden hin dag, og dog blandet med en hed følelse af tiltrækning.

Trineke knagede let og røbede, at han gik. Hun sad og stirrede stift ind i lyset, så derpå ned på sin venstre langfinger,

hvor der skinnede en slangering. Hun drejede den i lyset, den ligesom vandt og snoede sig levende om fingeren.

Det var hans ring, der bugtede sig som en slange om hendes finger, gyldent skinnende, kold at føle på. Med ét blev hun svimlende angst, sled ringen af fingeren og slængte den bort i en krog.

Så pustede hun lyset ud og kastede sig på sengen ind under skråtaget. Der blev så dødsens stille, at hun hørte sit eget hjerte hamre med tunge, dumpe hug. For at undgå at høre, stødte hun sine skosåler mod bræddeklædningen under taget – klap – klap – klap. I hendes øjne faldt til, men bag de lukkede låg så hun hans hoved, hans træk i blegt lys. Han forfulgte hende og ville ikke unde hende ro i natten. Så spærrede hun øjnene vidt op og så sig om. Mulmet havde fyldt stuen, så kun enkelte lysere toner og pletter var at skelne.

Henne på væggen var der noget stort og svagt hvidnende noget, der ligesom bevægede sig – var det ikke et blink eller en gnist? Tanketom stirrede hun på det uden at huske, hvad det var. Jo, nu dæmrede det frem – det var de japanske vifter og makartbuketten. Hun tog sin ene sko af foden og slyngede den derefter – for at slå dem ned. Den ramte ikke; hun hørte den falde og klirre let mod vandfadet.

Så kastede hun sig om på brystet og gemte hovedet dybt ned i puden. Hendes bryster trykkede sig svulmende ned i dynen, arbejdende i tunge stød.

Kunne hun synke dybt ned i dette – dale og dale i fjedrende, vigende, bundløs glemsel – sådan som det måtte være at synke i vand – med sus for sit øre og gurglen i alle sanser, så de fyldtes og fyldtes af vand, der trængte hver tanke ud, så der kun blev

tilbage den vageste følelse af tilværelse – sådan som planterne måtte føle – blinde og lamme, uden suk, uden minder …

Men med ét syntes hun, at hun følte jorden hårdt under sig, som hvilede hun på tusinde miles fast grund, under sin hånd kendte hun bogens stive hylstre, og hun hørte ham skænke vinen klukkende i glasset …

At hun ikke kunne glemme ham. At hun altid skulle jages af minderne om hans brøde – hans og hendes fælles synd – synd …

10

"De var nok ude i går aftes?" sagde Schmidt næste dag i en spydig tone.

"Nej!" svarede hun kort.

"Det er da godt, at De ikke vil lyve ... Det kunne heller ikke nytte: jeg så godt, der var lys hos Dem."

– Fra nu af turde hun ikke tænde lys om aftenen. Hun ville ikke, at han skulle komme og gøre forsøg på at få hende ud eller blot sidde og tale med ham. Og på den anden side ville hun ikke lyve for ham. Når han havde set lys i hendes vinduer nede fra gaden, kunne hun ikke nægte, at hun var hjemme.

Nu havde hun blot én gang at sige til ham: "Schmidt, De behøver ikke at ulejlige Dem op ad trapperne. Jeg går straks i seng, når jeg kommer op."

Det gjorde hun virkelig. Uden at klæde sig af, lagde hun sig på sengen, så ud på den blanke aftenhimmel, der endnu bevarede en flygtig rødme efter solen, eller lå med lukkede øjne og hørte på gadens brusende larm, der lig et konkasus nåede ind ad det åbne vindue.

Med skærpet øre lyttede hun til, når det raslende nøgleknippe ved titiden nåede døren dernede og låsede af. Hun drog da et befriende suk, som var hun først nu sikker, forskanset bag en låset gadedør; ofte rejste hun sig og satte sig hen ved vinduet.

Hun forsøgte at bringe fred i sine tanker ved at stirre ud på den dybblå sommernatshimmel med de små tindrende stjerneskær. Hendes øjne fæstede sig på stjernebilleder, hvis navne hun ikke kendte, men som hun blev fortrolig med ved at

mærke sig de tegn og figurer, som de dannede, og ved at se dem på samme sted hver aften, langsomt forskydende sig lidt. Karlsvognen kørte med vognstangen lige ned i skorstenen derovre hos genboen.

Intet er så stille som en stjernehimmel. Den er tavs som døden og dog i flugt og bevægelse. De gyldne klodestimer står over himlens hav, urokkelig lige langt fra hinanden til alle tider, som drevet af den samme sagte vind, der ikke lader det ene skib skyde ind på det andet. Men aldrig skal en lyd tone til os fra denne verden, tavsere end døden blinker den til os med tusinder af øjne.

Hun følte den stillere endnu end kirkegården på en sommeraften, dog uden at give hende dennes gys i sjælen. Fornem og høj, uden at tale, uden at mane, kun fornem og højtidelig skred den over hendes hoved og kom hver aften igen.

Når hun følte således, kunne hun et øjeblik være som ganske død for støjen under sig, indtil den lige med ét drog hende som tyngden en anskudt fugl.

Og med ét fornam hun droskernes klaskende klang over stenbroen, omnibussens syngende klir og mange fodslags dumpe lyd, af og til rå grin og tumlende drukkenboltspektakler.

Så flygtede hun i seng, og timevis brødes hendes hjerne med vilde, pinlige betragtninger, med ideligt skiftende indtryks mangefarvede billeder. Og dog, hvor fattigt begrænsede var ikke hendes forestillinger?

Erindringer fra barndommen i et stille tarveligt hjem – søsterens ulykke som en knugende skygge over mange dage, bitterhed og sorg – faderens pludselige død endnu før hun var konfirmeret – bortrejsen fra den lille by, der havde set hendes

barndom og hånet hendes søsters kummer – tunge tider i København, hvor hun havde måtte arbejde sammen med sin moder – et par år på en systue – lange og glædeløse.

Intet pust af frit eller selvstændigt liv. I den grad var lydighed mod hendes moder en selvfølge og en vane for hende, at det ikke en eneste gang for alvor var faldet hende ind at undlade at gå lige hjem om aftenen, når systuen var lukket. Hendes kammerater trak med glade miner ud på aftenens moro, hvorefter de havde længtes den hele dag, og hvorfor de havde slidt den til ende. Men hun vandrede støt til sit hjemkvarter – næppe nok, at hun blev fristet, så stærkt virkede underkastelsen under en streng moder vanemæssigt på hende.

Og hvormed var hendes idékreds blevet fyldt? – Ikke af kundskab eller erfaring, for hun havde lært lidet og set endnu mindre, men af en ung piges tågede drømme om en fremtid, der skal byde uendelig mere og rigere end den trivielle nutid, – tanker, der fik hende til at pleje sit legeme, gøre sig fiks og fin ved at fremelske hvert lille fortrin hun havde. Skønhed var jo hendes eneste adkomst til lykken. Pynt og smukke klæder var som den første glans af solen, der skulle bryde frem.

Lærenem var hun med et eget blik for folks ejendommeligheder – deraf den egenskab, som Langgaard straks havde forstået at opdage hos hende, – at hun ville falde i selv de vanskeligste kunders smag.

Siden hendes moder var død sidste efterår, havde hun lært modepynt, fordi hun håbede bedre at kunne klare sig med dette erhverv.

Tiden var gået stille, for hun havde haft svært og længe ved at rede sig ud af sorgens edderkoppespind.

Men nu havde hendes liv ligesom fået farve og indhold; de erotiske strenge var stemt til fuldttonende klang uden dæmper.

Hun havde ikke før næret fantasterier om at blive den udkårne for en af livets prinser, men selv om hun havde, ville de alle være blusset bort som silkepapir for en lue, nu da hendes hjerte fyldtes af elskovens brusende tanker.

Selv mindet om hendes søster vakte ikke længere bitterhed i hendes sjæl. Søster Anna var jo selv vokset og var blevet en fin og stærk kvinde ved sin modgang. Men hendes skæbne var god at få forstand af. Og den skyldte hun, at hun ikke nogensinde kunne lade sig overrumple.

Astrid Hansen ville elske i tugt og ære, ikke for selve denne tugts og æres skyld, men fordi hun af erfaring vidste, at man derved sparedes for megen ond lidelse og jammer og for at blive forfulgt af verden.

Nu var livet med ét blevet hende lyst som en sommermorgen, duftende friskt som en skovbund af bukkar. Aldrig var hun tom i sit indre. Billederne kom rige og skøntfarvede, men der var ét, som gav de andre lys, og en røst, der stadigst klang, når hun tænkte på mennesker og sit forhold til dem.

Indtil den dag, da han gjorde hende sorg.

Hvor hun sled med sig selv, at hun dog kunne foragte ham eller hade ham. I hende kæmpede alle små moralske stemmer fra skoletidens indpodede katekismus om at slå hendes kærlighed ned og gøre hende til hans fjende. Hun skyldte det jo for Gud og mennesker at angive ham, kom hun end derved selv i fare. Hun vidste sig selv skyldfri, for hun havde aldrig anet, at de penge, hvorfor han trakterede hende, var ulovligt tilvendte.

Men frem til undsætning tonede hans forsvarsgrunde – var de ikke sande og uigendrivelige? Hun følte sig næsten stolt over at være elsket af en mand, der var så tapper i sine meninger og så fri for al fordom. Han *måtte* have ret. Den sikkerhed, hvormed han havde talt, var hed af had til trællestanden.

11

Ofte sov hun ind fast i troen på ham og bestemt på næste dag at sige ham, at hun fuldt havde tilgivet ham, fordi hun havde vundet samme overbevisning som han.

Men morgenen vækkede hende så forunderligt ædru, og når hun så ham komme ind ad døren, hviskede det i hende: butikstyven – hvad er det, de kalder ham i bladene? – skuffebedrøveren – hvor er det væmmeligt! –

"De undgår mig ganske," fik han sagt en dag til hende. "Herren må vide, hvad De har at være vred på mig for – bestandig.

De kender mig ud og ind – jeg bliver ikke bedre af bebrejdende blikke eller skriftsteder.

Jeg trænger sådan til at få Dem i tale. Men om aftenen stænger De Deres dør. Ja, jeg ved godt, de går i seng. Men De tør ikke engang sætte Deres støvler udenfor af frygt for, at jeg skal besmitte dem.

Om dagen vil De ikke svare mig, langt mindre gider De se til mig. Ja, bliv blot siddende. Det er mig der skal gå. Jeg er jo så foragtelig, at De ikke engang vil være i stue sammen med mig.

Jeg vil bare sige Dem, at foragt er så billig en vare og altid meget i slægt med selvgodhed. De tænker hos Dem selv: Jeg takker min Gud, at jeg ikke er som denne –, men at jeg er en ærlig og redelig pige, der gør alt, hvad jeg kan, at min principal må blive en så rig og storsnudet matador som muligt.

... Men ved De af, at foragt skal man først og fremmest kaste på sig selv?"

Han så bittert på hende og bed sig i læben. Og dog, hvor greb hendes skønhed ham. Dette lille mørke hoved med det sorte glinsende hår, der bugtet flød ned over hendes tindinger, de sænkede øjenlågs silkefrynser, brystet svulmende bag den stramme kjole.

Uden at se op, sagde hun stødvist, uden modulation i stemmen:

"Foragt – kaster jeg ikke på mig – og ikke på Dem – og ikke på nogen. Men jeg mener ikke, vi to har mere til sammen. Jeg holder ikke af at tale med Dem mere."

"Det forlanger jeg heller ikke, De skal – bare De vil høre på mig. Engang imellem blot – således som i dag. Bare De vil lade, som De ikke ser mig. Men De krymper Dem og skælver, når jeg er herinde, som var De i stue med en tiger, og ræd for at vække den.

Det piner mig at læse Deres tanker om mig på Deres stumme ansigt. Det siger, at De ved intet hæsligere end mig.

Og vidste De så, hvor jeg tænker på Dem, og hvor De har besat mig – så der ikke er andet end Dem og alt hvad Deres er i min hjerne. Vidste De, hvor jeg brænder efter at se Dem igen, når jeg snapper det sidste glimt af Dem om aftenen, jeg går. Og anede De, hvor det er mig en salighed blot at se Dem gå herinde. Jeg lytter ved kontordøren efter Deres trin. Men De vil intet vide af mig.

Tale med mig vil De ikke. Men jeg *må* tale med Dem. Selv om jeg skal skrive til Dem – synes De ikke, det er komisk: Skal jeg bringe Dem brevet her i butikken eller lade postbuddet gøre det?"

"Se at afholde Dem fra alt sådan noget," svarede hun stadig tonløst, "jeg tror i det hele, Schmidt, at vi havde bedst af at skilles."

"Så det tror De? Sig hellere at dét vil De, og Deres vilje skal være mig en lov."

Han sagde det lidt spydigt, men hun hørte i hans ord kun den faste alvor, som betonedes endnu mere, da han brat gik ind i kontoret og lukkede døren hårdt.

Altid var han så mærkelig stolt og overlegen, og dog kunne han være blød og mild og god – næsten god, trods den ene syndige tilbøjelighed.

Hun syntes, han blev blegere dag for dag. Hans øjne fik en sær dyb glans, hans stemme blev skarp og skærende.

Han holdt sig inde i kontoret og kom ikke mere frivilligt ud for at tale med hende. Det kunne også være Langgaards skyld, for han havde et ondt øje til dem begge, når de var side om side. Han gik med forkærlighed selv i butikken – langt mere her end i manufakturforretningen på den anden side gangen.

Han slugte alle hendes bevægelser med febersyge øjne og skælvede af begær efter små personlige berøringer. Var hun højt oppe på trappestigen, stod han altid hos hende og lagde ligesom uforvarende sin hånd op ad hendes fod. Engang gjorde han endog forsøg på at tage hende om anklen, men i sin harme satte hun sin fod så eftertrykkeligt på hans hånd, at hælen borede mærke i huden. Han gav ingen lyd, og hun lod som ganske intet.

Hun kunne høre, at det ofte gik trættekært til mellem ham og Schmidt inde i kontoret. Hun skelnede dennes iltre røst, der ikke blev svaret skyldig.

En aften midt i måneden kom principalen rygende ud fra kontoret, så arrigt på Astrid og fo'r så over på den anden side.

Lidt efter kom Schmidt påklædt til at gå. Han gik uden om disken, blev stående og så forstyrret på hende. Han var kridbleg og bed sig i underlæben.

"Således *endte* det da," sagde han kort.

"Hvilket?" spurgte hun ligegyldigt.

"Å ikke andet end – jeg skal rejse til den første."

Hun stirrede på ham med et blik, der utilsløret sagde ham, hvor ondt det gjorde hende at høre det.

"Tak for de øjne, De betragter mig med," sagde han mildt. – Ved De, nu har jeg længe nok tålt den prakkers uforskammetheder – men det får alt sammen en ende. Også *vort* lille mellemværende, glæd Dem."

"Sig ikke dét!" bad hun.

"Hvor De er blid og kærlig," sagde han og lænede sig over disken, tog hendes højre hånd og spilede fingrene ud, idet han kærtegnende strøg let over den. Det var længe siden, han havde rørt denne hånd. – "Har De dog et lille gran til overs for mig – endnu? Det er altid kært at tage med på vejen – om nogle dage har vi måske set hinanden for sidste gang ..."

Hun svarede intet, men hendes øjne spurgte, og hendes fingerspidser klemte let sammen om hans.

"Ja – hvorhen? Hvad ved jeg – bare bort. Et sted er der vel plads for mig og hjerte for mig – mere end her."

"Kunne De ikke blive?" spurgte hun halvhøjt.

"Blive! ... og dét kan De spørge, som gør mig tilværelsen fortvivlet ... Har jeg ikke længe nok lidt under Deres kulde og foragt ... Vær De glad, at De snart ikke behøver at skælve, hver

gang jeg er i nærheden, som var De alene med en massemorder."

Han rettede sig hurtigt op. "Farvel, Astrid, godnat for i dag. De sidste fjorten dage kan jeg vel få lov at trykke Deres hånd til farvel – inden det store sidste."

Han beholdt længe hånden i sin og så på hende med et tøvende tungsindigt blik. Hendes øjne ligesom dirrede under en fin hinde af gråd.

"Bliver det aldrig godt igen?" bad han sagte, – "godt som det var før ... og skal jeg altid kun tale med Dem her? ... Astrid?"

Hun trak øjnene pinligt sammen og rystede på hovedet.

"Lad være, Schmidt ... Frist ikke Dem selv og mig ... Det bliver til fordærv for os begge."

Og gråden pippede under vipperne – skinnende klar – og sivede hed ned ad hendes kinder.

Så vendte hun sig bort med et ryk. "Godnat, Schmidt."

Men oppe hos sig selv græd hun ud. Hun kastede sig hulkende i sengen, og sorgfølelsen gik som i tunge stød fra fod til bryst og hoved i én bred, altslugende bølge. Blodet brændte mod ham, hele hendes legeme skreg imod ham i selvfortærende attrå. Hun mærkede over sig hans hede, glansfulde blik – det var som et sugende elskovskys over hele hendes hud.

Således var det da kommet, at hendes egen kærlighed langsomt var vokset til brand i kødet, til en vældig, aldrig hvilende lidelse. Hun kunne ikke sove fra den. Den pinte hende, til hun segnede af udmattelse, og slog hun øjet op om morgenen, ventede den på hende og besatte atter hendes vågnende tanker.

Hvorfor skulle kærligheden komme så besk og sorgblandet til hende? Hun havde altid drømt sig den som en befriende jubel. Men for hende var den blevet en stingende pine, en længsel, som dag for dag måtte dødes, en rædsel for at komme i ulykke. Hun burde jo foragte sig selv, at hun kunne elske en mand, hvem alle ville dømme som slet, hvis de kendte ham som hun.

I mange søvnløse nætter sloges hun med sin elskov.

12

Det var den sidste søndag i måneden.

For at undgå Schmidts besøg i butikken, satte hun sig i systuen til at pynte en hat for sig selv. Hun havde købt besætning af principalen og betalt med det samme.

Det anede hende, at Schmidt ville gøre et forsøg på at få hende med ud denne sidste søndag. Men hun afskar ham lejligheden til at friste hende, ved om eftermiddagen at gå ud til sin tante.

Dog dér var ikke blivende sted. Tanten sladrede i ét væk og var utålelig i sin nysgerrighed efter at vide besked om forretningen, om principalens familieforhold, om modepynt og kunder.

Hun sagde da, at hun ville på kirkegården, det var moderens dødsdag, og hun fik lov at gå alene, for tanten holdt ikke af så ofte at "jaske" derud.

I et af gartnerierne købte hun en nellike i potte; den slyngede sine grågrønne, langbladede stængler op om et pindestillads og bar en halv snes store mørkerøde blomster, hvis fintkrusede kroner udsendte en tropisk krydderduft. Det havde altid været hendes moders yndlingsblomst.

Solen var ved at gå ned. Den opforgyldte monumenternes indskrifter, så bogstaverne næsten glødede, og lå i lange varme strimer mellem løvet. Roserne stod så stille bag de sorte gitre med tunge blomster. I gravtuernes fintrevne muld var der nedsat vandurner med store friskafskårne pragtblomster; rundt om blinkede grusgangens fine småsten. I hjørnerne stod

der kallaer i ly af thujabuskenes mørke løvhytter. Vedbendens blade krøb hen over de hvide marmorplader.

Der var en blandet duft, sød af heliotroper, stærk og sær af thujaløvet.

Der pippede finker i hængeaskene og kom en fjern, evindelig kvidrende lyd som fra lærker højt oppe i luften. Og grønliggyldne pragtbiller søgte liljernes blændende hvide kalke.

Hist og her syslede en dame i fin sorg med at pille visne blade af blomsterne eller rive sine egne fodspor ud efter sig.

Eller der sad en herre på bænken ligefor korsmonumentet og ridsede i gruset store højtidelige bogstaver.

Det var velsignet at fornemme kirkegårdens fred i sit sind. Her var den store forsoning at finde, som mildnede alle smerter og lægede alle længsler og tog hver lille pinslens torn ud af ens sind. Her var alle lidenskaber lagt til hvile, tanker forstummede, hver storm stilnet af. Her var templet for naturens evige store forsoning, her græd det levende milde tårer over det døde i anelsen om sin egen dødsbestemmelse. Her tav frygten, her behøvedes intet håb; for jordens dybe fred var for alle og ville komme til alle, og vinter og vår ville vandre over gravene, og slægtled på slægtled ville passe det forriges tuer, og hver vår ville græsset grønnes og blomster skyde, og hvert år ville mennesker fødes som unge skud til afløsning for de gamle.

Her rakte døden og livet hinanden hånd og smilede lyst i solens gyldne fred …

Hun bar sin blomst i favnen langt ud gennem kirkegården, forbi de statelige familiesteder med marmor og poleret granit og bronzebuster ud til de jævnere og fattigere grave. Hun tænkte, hvor sært det var, at selv her i jordens fælles skød bar de

døde standsforskellen til skue og velstand og rigdom og anseelse og armod og fortrykthed stod tydelig at læse i de forskellige tuer. Kun jorden, der tyngede på kistelågene, var den samme.

Hun gik langs diget, hvor svaleurten voksede saftfuld med gule, ildelugtende blomster; her var også nælder, der strittede op af affaldsdynger med visne kranse og rådne trækors. Og indover var der rad på rad af enmandsgrave med oval stenindfatning eller vedbend i en krans om tuen. Der gik to små tuer på en voksen. Og længst til højre var der de friske høje, der akkurat dannede ligkister af jord, som havde måttet vige pladsen for dem af træ.

Hun nåede sin moders grav. Den så ud ganske som de andre; men hun kendte den på det lave rosentræ, der bar en fattig blomst af blegrød farve. Men det glædede hende at se det trives. Hun lagde sig ned og satte nelliken på graven. Med et skår gravede hun jorden op og satte urtepotten ned; så lagde hun jorden tilrette, så den skjulte potten, og nelliken stod dér og voksede med sine dybtrøde rosetter.

Det måtte glæde den kære sjæl dernede. Ikke fordi hun troede, hun var der og kunne føle sin datters vægt over jorden på sin kiste; men inden i sig selv fornam hun ligesom moderens hede tak. Et forhold er aldrig brudt, så længe der er én sjæl til at mindes.

Myrerne var slemme; de vimsede over den tørre grå jord ud og ind fra vedbendbræmmen. Op af lommen tog hun et lille kræmmerhus med rød snus og dryssede den ud over jorden. Det middel skulle være så probat.

I det samme stænkede en fin douche ned over det tørre, lille rosentræ. Hun så op. Schmidt stod venligt smilende med en grøn vandkande i hånden.

"Ja, jorden trænger!"

Hendes hjerte kom heftigt til at banke. Hvor det var kønt af ham, og hvor han måtte være god. Han gik altså også på kirkegården?

"Nej, frk. Astrid. Jeg vil ikke gøre mig bedre end jeg er. Jeg er kommet her for Deres skyld. Jeg har fulgt Dem som Deres skygge den hele dag, det vil sige en skygge, som er et halvhundred alen bag efter. Den skyggeværdighed ved jeg, jeg har lov til at beklæde. På torsdag siger jeg Dem jo farvel."

Hun rejste sig op. Hvor underlig verden var. Hun havde aldrig tænkt sig at stå med ham herude på kirkegården i en gylden dejlig aften, begge vemodige i sind og begge trængende til hinanden – trods alt.

Her hvilede jo forsoningens ånd – herude forstod luften ikke den ordklang, som lyder *synd*. Det var to mennesker, unge og svulmende af liv, som fandt hinanden på en moders grav. Der kom en egen højhed i hendes sjæl ved at se ham her, hvor hendes moder var vidne. Hun tog begge hans hænder og så ham ind i øjet, der havde gylden glans af solen; hendes mund nærmede sig hans, og i ét kys gav hun ham alt, hvad hun så længe havde nægtet ham.

"Bliver du så?" hviskede hun. "Hvorfor skulle ikke livet kunne føje sig for os – godt og mildt, når selv vi vil. Du *må* blive, for nu *kan* jeg ikke undvære dig."

Han kyssede hvert af hendes øjne, der skælvede og ikke turde åbne sig, som var de bange for at bryde kyssets segl.

"Kæreste du, hvad har dét at sige, om jeg bliver eller ikke bliver? Nu har lykken jo gæstet mig, og du er blevet min af dig selv. Hvad har jeg så at ønske mere … En aften som denne er jo bedre end ti års kummerligt liv."

Hjertet jublede i hende. Nu svandt alt bort – sorg og bitre tanker og græmmelse; der var intet at mindes, intet at håbe, intet at frygte. For livet var kun dette ene nu, da solen sank i sit eget guld, rig i sin egen rigdom, da gravene åndede fred over dem, og alle de henfarne lyste velsignelse over deres pagt. Således må støvet juble, når livets to elementer finder hinanden, og livets forjættelse klinger af deres forening.

Hun sansede ikke, hvor langt og hvor længe de gik. Solnedgangen lyste som et fepalads, der langsomt sank i aftenens sagte drøm.

Deres gang var så flyvende rask. Luften ildnede blodet; det bankede i samme takt hos dem begge. Alle ansigter lo, som de mødte. Lysene skinnede som gyldne smil gennem skumringen.

De stod med ét uden for en bred eventyrport med vimpler og flag og glimt af tusinde blus indenfra. Over porten prangede i ildbogstaver som et lokkende løfte ordet: Vauxhall.

Der var en sådan feststemning i deres sind – også i hendes –, at de ikke spurgte om de skulle derind. Først på den anden side porten besindede hun sig, hvor hun var, og at hun skulle passe at være hjemme inden 10. Men kun et eneste øjeblik.

De stod i hovedalleen. Den var en dyb buegang, hvor bue svandt på bue af grønne blus i fjernt perspektiv. En løvhvælving oplyst af utallige skinnende smaragder. Omkring dem summede tusind røster, larmende og leende; sværme brødes mod hinanden; det skiftede og skiftede med lyse og mørke

farver, øjne funklede, ansigter lyste. Pantomimeteatret lå som et kinesisk fepalads med klokketårne på siderne, med reflekser i ruderne, der tindrede blegt som perlemor.

Dér strålede koncertsalens glaskuppel. Lyshavet sitrede ud til alle sider af den gennemsigtige sal. Det var som elverhøjen, der skyder sig op på luende stolper og blotter hele sin underjordiske glød og luende rigdom. Nu står der fest derinde, musikken når viden om og klinger ud i hvirvlende toneskvæt.

Videre gik de til søen, hvor "St. Georg" hævede sin lanternebehængte rejsning mod den sorteblå himmel. Lysreflekserne boltrede sig over vandet som vimse slanger af ild.

Hendes sanser svælgede i alle disse stærke indtryk, øjet kunne ikke få lys og farver nok, øret ikke mættes af toner. Det var en rus, der druknede al tanke om før og siden. Og af hendes læber sprudlede der ord og indfald så friske, at det forbavsede Schmidt. Aldrig havde han troet, hun kunne være så livlig.

Men højest jublede hun foran basaren. Dette var fantasiens vidunderlige festslot med slanke spir om midterkronen, bygget sten på sten af strålende diamantblus – smaragder, safirer, rubiner og topaser. Rolig i sin stærke glans lå den dér – en strålende bygning af mangefarvet lys.

Hun lukkede sine øjne, men den var der endnu, tonende frem af bevidsthedens mulm. Men så vekslede billedet med et andet – nikkende røde nelliker over grå, tørstig gravjord. Og hun trykkede sin ledsagers arm, og den frie hånd søgte hans frie.

Rundt ville hun og søge ideligt skiftende indtryk. Af dem havde hun hidtil haft så få. – De spiste foran den magiske basar,

de så slutningen af Pjerrots vanvittige kærlighed, da han affyrede bøssen og skyndsomt holdt hovedet over mundingen. Hun lo, som hun skulle briste, over det store røde hjerte i ryggen på hans kjole.

Så hørte de Champagnegaloppen stående under den store prismelygte, hvor lyset vældede som en bugnende kaskade i alt det blinkende glas.

Hendes hoved var fyldt med glans og toner og jubel. Aldrig havde hun været så lykkelig.

Det lille gys, der kom over hende, da hun med ét huskede, at hun ikke kunne komme ind, fortog sig hurtigt. I aften skulle der ikke være et stænk af fortrydelse i al hendes lykke.

Spøgende sagde hun, at Langgaard selv havde det på sin samvittighed, at hun blev ude denne nat. Men først ville hun overbevises om, at døren virkelig var lukket. Den var det. Schmidt bankede på en lygtepæl, men der kom ingen vægter, og så kunne de ikke gøre mere for ærbarhedens skyld.

"Vi vil gå den hele nat," sagde hun, "jeg bliver aldrig træt."

"Som du vil, du søde," svarede han i samme forsorne tone. Men de gik ikke længe. Schmidt søgte ensomme gader; det dæmpede hendes lystighed. Hun blev tankefuld. Hun lukkede sine øjne og gik frem ledet af hans arm.

Alle de søvnløse nætters længsel vågnede i hende, al hendes hulkende attrå på det ensomme leje. Blodet brændte som da, i tunge stød fra fod til bryst og hoved svulmede et suk som en bred, altslugende bølge. I den druknede frygt og alle skarpe tanker. Tilbage blev kun en vildt forlangende længsel. Hun ville intet, kun ikke åbne sine øjne og aldrig slippe hans arm.

De standsede umærkeligt. Hun fornam hans ånde over sit ansigt, hans sugende kys på sin mund.

"Her bor *jeg*" – hviskede han – "så går vi op."

"Ja," svarede hun tonløst med stadig lukkede øjne. Og pulsen slog, og brystet steg, og alt var ét eneste jasagn.

13

Morgenen var grå.

Langgaard så gnaven ud af sit spisestuevindue. Teen havde været kold, og denne tågede luft fik én til at tro, at man var stået tre timer for tidligt op.

Han skubbede døren op til det lille anretterværelse. Dér var ingen Hansen. Det var ellers tiden, da hun plejede at sidde dér for sig selv og drikke sin te.

Han gik op og ned ad gulvet. Inde i sovekammeret vrælede børnene, fordi de skulle vaskes; hans kones kælent klynkende stemme tyssede på dem.

Det var også en måde at tage dem på. Der skulle respekt til.

Hvad gik der dog af Hansen? Sov hun over sig?

Efter lang betænkning umagede han sig op på kvisten. Han dunkede i døren: "Hansen, klokken er halv otte, hører De!"

Der kom intet svar, og han bemærkede nu at der ingen nøgle sad i låsen. Han søgte og fandt den på sømmet foroven til højre.

Så lukkede han op og så ind. Sengen stod urørt, der var ikke et klædningsstykke at se, kun hendes små hjemmesko henne ved vaskebordet.

Det var dog for groft. Nu begyndte hun at være ude om natten. Og naturligvis med denne laban til Schmidt, som ikke blot var uefterrettelig, men storsnudet.

Dét havde han dog ikke troet, at hun ville tilbringe natten med sådan en grønskolling og forsmå hans egen beskedne tilnærmelse. Arrigt sparkede han til skoene, hvis hvide foer smilede uskyldigt til ham.

Han gik ned i forretningen. Karlen var ved at skodde af. Bandende gik han helt ud på gaden for at se, hvordan vinduerne tog sig ud.

Da skelnede hans blik et par, der kom gående nede om hjørnet. De skiltes, og hun gik i forvejen.

Langsomt, ligesom træt kom hun hen ad fliserne. Var det *hendes* gang, den der ellers var så sikker og koket. Hovedet holdt hun sænket, skikkelsen var ikke stram som den plejede; det så ud som hun frøs i den tynde sorte jaket.

Langgaard modtog hende i døren.

"En glædelig opstandelse, Hansen," sagde han i en spotsk tone, der dirrede af skadefryd. Han mødte hendes sorte øjne, der var ligesom slukte, men alt andet end skamfulde, syntes han. Store og sikre så de på ham, vemodige og uigenkendende. Og hendes kinder var gråblege – hele den ubevidst kokette glans var veget af hendes person.

Imidlertid så hun på ham med et blik, der ikke trak sig tilbage for hans moralsk forargede øjekast.

"Det er net, Hansen, at opføre sig således i et anstændigt hus," snerrede han, og tilføjede, da han så, hun blev utålmodig: "Det nytter ikke at forsvare sig. Tro ikke, De kan bilde mig ind, at De har været hos Deres tante, jeg ved, hvad for nattesjov De går på."

"Jeg vil intet bilde Dem ind," afbrød hun ham i en kold tone og trådte fast forbi ham ind i butikken, "simpelt hen, fordi jeg ikke skylder Dem noget regnskab."

Langgaard tabte tråden af forbavselse. Hun imponerede ham virkelig. Et øjeblik efter sad hun på sin gamle plads ved vinduet i lag med sit fremtagne arbejde.

Langgaard blev i butikken. Han gik op og ned langs disken med knirkende skridt, så jævnligt på uret og talte et pengebeløb ud af sin tegnebog.

Det varede en halv time inden Schmidt kom. Han trådte ind med hastige skridt og bød principalen et kort, ligeglad godmorgen.

Denne stillede sig i positur, tog en lille seddelbunke op af lommen og rakte den værdigt ud mod Schmidt.

"Dér, højstærede! Og samtidig undlader jeg ikke at meddele Dem, at jeg ikke ønsker at se Dem et sekund længere på min forretnings grund."

Schmidt smilede overlegent og sagde ironisk:

"Hvorfor, højstærede?"

"Fordi," svarede Langgaard med patos; – "fordi jeg ikke ønsker en – en person i mit hus, som forfører unge piger. Ikke et kny vil jeg høre. Vi er færdige med hinanden. Vil De behage at gå."

Schmidt åbnede selv døren og gik, stedse overlegent smilende.

"Forsvind!" sluttede Langgaard og gjorde et sving med foden, som om dette havde besørget ham ud.

Så knirkede han stolt mod kontoret og sagde i forbigående:

"Jeg håber ikke, Hansen, at dette skal gentage sig oftere – i mit hus." –

Astrid Hansen var flittig, som havde hun mange forsømte dage at bøde på. Stille sad hun og sank hen i sig selv, og når klokken klemtede, fo'r hun op og blev rød.

Der var foregået en omvæltning i hendes indre.

Havbunden kan pludselig skifte ved en vulkansk revolution, synke her og stige der; midt på havets vide flade kan der dukke øer og holme op, skudt frem fra et miledybt mørke mod solens lys.

I hendes sind var der havblik; blodet brændte ikke længere, den dumpe ubevidste sorgs tryk var veget fra hjertekulen; mildere flød tankerne gennem hendes sjæl, og kærlighedens store løndom var steget fra dybet op i bevidsthedens klare lys som en ø, der endnu var nøgen, men havde muld til spirer og grønnende løv.

Men dybt nede bruste og sukkede en vag angst. Halvt var det nag af den art nag, som er vokset gennem årtusinder af hævdvunden moral, at mørkets børn er syndens børn, og at alt hvad ikke loven har stemplet som godt, er af det onde. Halvt var det kvindens frygt for at miste.

Alle hendes tanker vendtes mod ham, ikke i sugende længsel, men i fuld hengivenhed; nu var der ikke en fiber i hendes væsen, som ikke tilhørte ham.

Hun længtes kun efter, at han måtte vie alle sine tanker til hende igen, at hun måtte være det eneste billede i hans hjerne, det eneste menneske, han brød sig om i al verden.

Når forretningen var lukket, svippede hun ud mellem ni og ti, løb gennem gader og stræder til hun nåede hans dør. Kun de første to aftener havde han ventet uden for forretningen.

Hun blev hed af glæde, hver gang hun så hans lille værelse igen. Midt på det runde bord stod hendes eget portræt i en ramme af tørrede blomster. Det var fra konfirmationen, og håret var redt glat ned til siderne.

Schmidt teede sig urolig og adspredt. Han havde meget at tænke på, for endnu havde han ingen plads. Når hun spurgte ham, fortrak hans ansigt sig, og han rystede på hovedet, som var det ham ubehageligt at tale om.

Hun opbød al sin ømhed for at gøre ham glad. Hun kyssede hans nakke, hun purrede hans hår, hun legede med hans hænder.

Til tider kunne han da ryste al sit sorgsind af sig og knuge hende til sig. Deres ord blev kælne, klagende og så leende, døende i suk.

Da besvor hun ham, at han ikke måtte slippe hende, ikke slippe hende et eneste nu, men virke og stræbe og søge lykken til sig og hende. Der måtte være brug for ham i verden også ...

Så forsvandt hans stemning, og han forbød hende at tale om alt sligt.

Det var torsdag aften den 1. Da hun kom ind i hans halvmørke stue, sad han ved vinduet, men rejste sig ikke. Hun tog ham om hovedet og sagde godaften; han svarede ikke.

"Charles, hvad fejler du? Hvad er der i vejen? Er du syg? Se her, jeg har dejlige kirsebær til dig."

Hun kyssede ham, men han skød hende fra sig.

"Lad være. Jeg har ikke sans for dét."

Hun tiggede og tryglede om at få at vide, hvad han fejlede. Til sidst gav han efter, træt af hendes overhæng.

"Kan jeg ikke være ene om min egen elendighed, så del den da. – Astrid, i morgen er jeg en afsløret forbryder."

Hun skælvede og sad tavs lyttende.

"Ja, det er ikke umagen værd at ofre mange sentimentale ord på noget så praktisk beregnende som at pantsætte sin værtindes møbler for at stille sin pengetrang et øjeblik. Man tænker, pengene skal komme fra månen, og dog burde man forud vide, at de ikke gør det. Jeg *skulle* have penge på én måde, og du havde stoppet mig min gamle kilde. Jeg forlod den for din skyld. Og så i et ubetænksomt øjeblik er man dum nok til at låne på pant, der ikke er éns eget. Kommer tid, kommer råd ... Men det er en forbandet løgn. I morgen eftermiddag kommer de og tager møblerne – det vil sige mig."

"Har du da ingen penge ... din gage?"

"Forslår ikke. 25 kr. For lidt – for lumpne 25 kr. kommer man i tugthuset ... Nu ved du det – du ville det selv. Ellers var det gået af i al stilhed." –

Den nat fik hun ikke søvn i sine øjne.

Hun bad så mindelig til en Gud, der måtte have menneskets skæbne i sin mægtige hånd, at han ville forbarme sig over hende og ikke nedbryde hendes livs lykke på en eneste dag.

Den næste morgen var hun tidligt oppe og gik ned i butikken. Hendes tanker kredsede som trætte fugle om det eneste punkt, der kunne give dem hvile på dødens store ocean.

Langgaard gik tidligt ud. Hun drog et langt befriende suk. Så gik hun til skuffen og åbnede den. Der var kun lidt småmønt. Hun var redningsløst fortabt, om der denne formiddag ikke blev livlig handel.

Hun havde sin løn i lommen, de 15 kr. indsvøbt i et stykke papir.

Hun tryglede denne magt, som måtte være over menneskenes skæbne – hun vidste ikke, om hun turde kalde

ham Gud, for den nidkærhedens og straffens Gud, hendes barndom havde kendt, han var svundet som en tåge, der løses i dagens stærke sol – men hun tryglede skæbnens strenge herre, for en sådan måtte der være, om frelse og hjælp.

Der kom kunder og strømmede penge i skuffen. Klokken blev over elleve, og et øjeblik var hun ene.

Så gik hun til pengeskuffen. Hendes øjne stirrede på al den blanke mønt, hvoraf så lidt kunne redde hendes liv. Hvad drejede det sig her om ret eller synd eller forbrydelse? Men hos ham stod livet og lykken på spil; om mindre end en time var frelse for sen.

Hvem ville lide her, hvem ville føle savnet af et par af disse runde sølvstykker, der havde magten over en andens velfærd? En, hun elskede højere end sin egen sjæl …

Der stod ingen strid mellem fristelse og samvittighed. Alt det stærkeste i hende fristede hende, og hun vidste med sig selv, at gik han til grunde, var hun selv fortabt. Hun vidste med sig selv, at syndede hun – da var det kun af kærlighed. Og kærlighed kunne aldrig være nogen synd.

Så tog hun skyndsomt tokroner og kroner – 10 i alt. Hendes venstre hånd klemte om dem, som om ingen fysisk magt skulle vriste frelsen fra hende.

Hun løb ind i systuen og bad en af jomfruerne om at passe butikken, og så fo'r hun ud – gennem gader og stræder, barhovedet og forvildet – til hun nåede hans dør.

Åndeløs standsede hun et øjeblik. Hvad gjorde han nu derinde? Store Gud, hun kom da ikke for sent?

Hun kunne høre hans fjed. Uden at banke på, åbnede hun døren. Hun kastede pengene ind – sølvet klang på gulvet – så

stormede hun bort igen som afsindig, løb og løb til hun atter stod i butikken.

Jomfruen stirrede forundret på hende? Hvad gik der dog af hende?

Men selv følte hun i sig triumfens jubel, at det var lykkedes hende at hjælpe i yderste øjeblik.

Hele dagen følte hun en mat, usigelig glæde. Hvor måtte nu han være lykkelig og fri, at han var frelst – ved hende …

Om aftenen hun kom op, lå der et brev på bordet. Dét måtte han altså selv have bragt; han måtte have fundet nøglen, hvor den hang, og lukket sig ind. Gid han var blevet der selv.

Men da hun læste brevet, døvede det al hendes lykke:

> Astrid, levvel!
> Min tak er hos dig, når du læser dette. Min kærligheds sidste kys – til løn, fordi du frelste mig. Nu er jeg borte fra dig, og vi skal aldrig ses igen. Hvorfor skal jeg skilles fra dig med en løgn på læben? Du må da vide, at det ikke var sandt, hvad jeg sagde dig om den ulovlige pantsætning. Men pengene behøvede jeg hårdt, for jeg *måtte* bort. Du har gjort mig det muligt, og ingen tak kan lønne din kærlighed.
>
> Astrid, jeg *har* elsket dig. Men elskov varer kort som en rus. Hvorfor da vente, til vi vågner og finder os lede ved hinanden? Livet har desuden andre krav end elskov. Og her hjemme kunne jeg ikke blive – så mange tyngende minder ville trykke mig ned.
>
> Jeg ved du vil græde og sige, at jeg har gjort synd imod dig. Kald det kun synd. For næsten alt i verden er synd set med den enkeltes øjne. At gavne sig selv er at begå synd

mod sin næste. Jeg har handlet syndigt mod dig, men trøst dig med, at du har gjort mig godt som ingen anden i verden.

Jeg bryder båndet i tide. Var jeg blevet, var min synd mod dig blevet større, for du ville have lidt længere.

Levvel, Astrid, og tilgiv mig for din kærligheds skyld.

C. S.

Men da hun læste dette, græd hun som hun aldrig havde grædt og aldrig tænkt, det var muligt at græde.

14

Men græmmelsen sløvede hendes sjæl. Den viskede alle fine linjer ud af hendes følelsesliv, den slukkede hvert lille blus af glæde og hærgede som en dødende østenvind alle spæde spirer.

Hun følte trods mod alt og alle. Ikke så meget mod ham, som mod den skæbne, der havde tvunget ham til at handle, som han gjorde. Der måtte være en ond magt – om den lå i menneskenes sind eller i samfundets strenge ufølsomhed, vidste hun ikke – men den lurede kun på at slå de enkeltes lykke ned.

Var dette retfærdighed, at hun skulle skuffes så bittert og bedrages så plumpt, blot fordi hun havde elsket og givet sig hen? Kunne ikke verden have skænket hende en karrig lykke, en armodslykke sammen med ham?

Det svulmede i hende af had – hun vidste ikke mod hvem – havde blot en stærk, stingende følelse af, at der var sket hende uret.

Hvad var vel pligt og ærlighed, når det var noget, som kun fordredes, men aldrig gaves? Burde ikke hun selv være ond som skæbnen var det? Skæbnen var jo kun livsforholdenes ubønhørlige tvang. Verden ejede ikke medfølelse, i alt fald ingen, som hjalp og støttede. Man gik ikke længere, end alle de andre tillod. Ville man frem, måtte man sætte hårdt imod hårdt.

Hele hendes bevidsthed var i ét blødende sår. Der var ingen at lide på, der var heller ingen at lide for. For alle var de uværdige til kærlighed og troskab. Alle lurede på hinanden, at den ene kunne komme over den anden og benytte hans svaghed.

Der var slet ingen ærlighed, uden hvor frygten tvang dertil. Ellers luskede man bort fra sin pligt, ellers bedrog man hinanden.

Det var simpelthen dumt, ja dårskab at være tro og ærlig, når man uden fare kunne være det modsatte.

Hun havde i sin kærlighed været opofrende og redelig i hver af sine tanker. Nu skulle hun dulme sin smerte ved at være slet og ond og samvittighedsløs.

Samvittighed var kun til skade for den, der bar den. Den samvittighedsløse benyttede sig af denne følelse hos andre til at føre dem bag lyset.

Det måtte være en vellyst at blive grusom og ond, at forhærde sit sind, så man ikke var ræd for nogen synd.

Hun led nød for hans skyld. Hun havde hårdt kunnet behøve sine månedspenge til vask og alskens småudgifter. Umærkeligt svandt hendes fra først så faste beslutning at erstatte de 10 kr. af sin næste månedsløn.

Så reves da alle milde følelser bort i hadets og trodsens skummende strøm. Dag for dag mindedes hun sit tab og al den uret, livet havde ladet hende overgå.

Hun lærte uden svimmel at se ned i den afgrund, hvorfra hun tidligere var gyst tilbage. Verden var et virvar af uret og synd – alle syndede, og hvad skulle afholde *hende*? Følelsen af at have lidt stor og skamløs uret ægger kun syndelysten frem i et menneske. Man betaler med samme mønt og sætter hårdt mod hårdt.

Så tyede hun da langt om længe til den kilde, hun selv ville have stoppet for en anden – i sine tankers naivitet og med sit barnlige begreb om synd.

Hun havde ingen anden udvej, og desuden flammede fantasien hende op. Der var så meget, hun trængte til, og hun fik en vild trang til at gøre sig fin og elegant for at styrte sig ind i dét ungdommens glædesliv, hun længe kun havde tittet ind i. Livet havde jo røvet hendes håb om en lang befriende kærlighed, fuld af hengiven troskab og med ægteskab i – fjern – udsigt.

Hun ville beruse sig i ungdommens store hvirvel, nyde alle de andres nydelser, jo kortere de varede – des bedre.

Så begyndte hun at søge ud om aftenen. Hun skyndte sig, så snart forretningen lukkedes, at tage sit bedste tøj på, og gik ud i vrimlen, hvor der var unge ansigter som hendes eget, ungt bankende blod og hektisk trang til at glemme al hverdagens jammerlighed i aftenens milde rus.

Det morede at se stadig nye ansigter, hvor de blussede og flammede, hvor deres øjne talte og tiggede, hvor deres hænder var griske. Men der var træk i dennes ansigt, og et smil i dennes mund og et blik i dennes øje, som mindede hende om ham, der havde været den første og største.

Det slog hende, hvor de alle talte ens. Den enes længsler lød akkurat som den andens, når de kom til orde; de smigrede hende alle og havde alle det samme blik for hver lille del af hendes skønhed.

Der var så liden forskel på alle disse menneskers kærlighed. Ingen forekom hende helt ubekendt. Men netop derfor gled de alle for hende sammen i en stor elskende almindelighed, hvor den enes kys smagte lige så godt som den andens, og hvor den enes ord klang lige så bekendte og dog altid kønne som den andens.

Der var små kælne forhold til sentimentale ynglinge, som var meget frygtsomme af sig og vovede sig langsomt frem fra et kys på kinden til et kys på munden. Der var andre livlige og kåde forhold til mere erfarne herrer, som bedre forstod at kure.

Det frydede hende, at hun kunne gennemskue dem alle, le hånligt ad den enes ømme forsikringer og tirre den andens indbildske selvtillid.

Hver aften var det et flygtigt drag af nydelsens bæger. Hun var kun kort tid ude og havde magt over sig selv og over de andre, så de lystrede, når hun ville hjem. Hun havde skaffet aftryk af gadedørsnøglen og ladet sig lave en; for den sags skyld kunne hun blive ude, så længe hun lystede. Men midt i glæden kunne hun blive kold og føle en inderlig skadefryd ved at tirre og pine og kuldkaste håb, ved at gyde spottens kolde vand i det hede blod.

Næste dag følte hun altid en usigelig lede ved mindet om den foregående. Men det var en lede, som jog hende ud igen, når aftenen kom, – at hun dog engang kunne glemme for alvor og beruse sig så svimlende, at hun aldrig skulle vågne mere.

15

Langgaard iagttog hende med forbavselse. Han så hende lægge sin sorg og klæde sig i lyse kjoler, så hendes kinder få glød og en sær feberglans skinne af hendes øjne.

Hun blev smuk som aldrig før. Og hun klædte sig med en udsøgt smag. Hun så bedårende ud, når hun gik dér bag disken i en lyseblå kjole med bleggul besætning, med røde silkestrømper og safiansko.

Hun måtte have fanget en kæreste med velpakket tegnebog. Han mærkede snart, hvorledes hun strøg ud hver aften.

Det kunne ikke være den laban til Schmidt, der var en usselryg. Han ligesom trøstede sig ved denne tanke. Men en så brillant pige – skulle hun ikke kunne gøre sin lykke?

Der kom en vis beundring i hans blik. Hun imponerede ham virkelig. Og det var ikke let at komme hende til livs. Hun passede sin forretningspligt over al måde tilfredsstillende. Og strengt taget kunne han jo ikke fordre regnskab for, hvorledes hun tilbragte sine aftener.

Han var selv meget i butikken. Hans øjne hang ved hendes person i stum tilbedelse.

Så var det en eftermiddag.

For den stærke sol var det store vinduesgardin rullet ned. Alt lå i mat lys næsten uden skygger. De forgyldte lister glødede. Diskens mahogniplade afspejlede reolens æsker.

Astrid havde ekspederet en ældre fin dame. Da hun skulle gå, kom Langgaard tilfældigt fra kontoret og ilede hen og lukkede hende ud. Astrid gik til pengeskuffen for at lægge i.

Der var noget ved hendes stilling og tøvende fingre, der slog ham. Hvad blev hun stående ved skuffen for?

Hans skridt, hun pludselig hørte bag sig, fik hende til at skælve. Det rystede helt ned gennem hendes ryg. Og i samme øjeblik, hun stødte skuffen ind, faldt der noget blinkende af hendes hånd, og en mønt klirrede mod gulvet.

Langgaard smed sig frem over disken, slog en klo i hendes skuldre og rev hende om imod sig.

"Forbandede tyvetøs!" skreg han. "Forbandede tyvetøs!"

Hendes hoved stod i ét dryppende blod. Så sank rødmen lige med ét, og hun var voksbleg med halvåben mund og store stive øjne.

"Dér fandt vi velstanden," skreg Langgaard videre; – "kilden til al din elendige pynt og flothed. Kom nu med mig, min ven, så skal vi tale et lille alvorsord."

Hun rystede krampagtigt. På engang stod der tårer i hendes øjne, og det lød som et bønfaldende råb:

"Meld mig ikke! – bring mig ikke i ulykke! – lad mig slippe, lad mig slippe!"

Langgaard så på hende med et udtryk af skadefryd.

"Nå, endelig blev hun tam, den stolte tøs. Slippe! – Nu skal vi straks være der."

Det skød op i Astrids ansigt, at hun fortrød sin tryglen.

"Gør med mig, hvad De vil!" sagde hun dumpt.

"Vær så venlig," sagde Langgaard, "at gå med mig – foreløbig ovenpå, og lad mig se Deres tyvekoster. Vi vil tage en lille fortegnelse til gensidig fornøjelse."

Han kaldte én af jomfruerne ind fra systuen. Astrid var allerede ude af døren. Hun ville bort – bort – bare bort.

Langgaard greb hende fast i armen.

"De vil da vel ikke løbe lige i armene på politiet?"

De gik ovenpå. Solen stod hed ind på hendes lille kammer. Luften var syrlig af parfume og sæbeduft.

Langgaard trak stolen hen til det lille bord, hvorpå han havde lagt papir og pen.

"Så," sagde han hårdt. "Nu dikterer De. Og jeg siger forud – skrifter De ikke rub og trævl, så skal De inden aften være bag lås og lukke, De kæltringkvind!"

Astrid holdt begge hænder for sit ansigt. Det bævrede i hendes bryster – hendes hals af stønnende, grådløs hulken.

"Jeg ved det ikke – jeg ved det ikke. Tag det alt, alt sammen."

Hun fo'r hen til klædeskabet og væltede ud – kjoler og overstykker og jaket. Slængte det på gulvet.

"Tænk Dem bare om," sagde Langgaard; "kun hvad De har købt for *mine* penge; men glem ingenting."

Hun lå på knæ ved kommoden og blottede skuffernes indhold – korsetter og skørter og strømper og linned.

Langgaard blev hed i blikket ved at betragte alt dette. Han forsøgte at se myndig ligegyldig ud. Så tog han stykke for stykke og spurgte: Dette? nikkede hun ja, skrev han ned og spurgte: Hvor meget? Hun lå stedse på gulvet og rystede på sit bortvendte hoved, som kunne hun ikke huske, tog sig så sammen, og tallet kom.

"Er der mere?" spurgte han og talte rækken sammen. "Prøv at glemme en eneste stump ..."

Hun rejste sig vaklende, skubbede noget skotøj ud af servanten – lakerede sko – og søgte så i den øverste skuffe. – nogle brocher og blonder kastede hun på bordet.

Langgaard bandede. "Hvad er det for en Djævelens tyvekvind – med sådan et massetyveri. Mere endnu!?"

Hun var sunket om på sengen og stirrede stift frem for sig. "Mere endnu!" gentog han. Hans blik søgte over hele hendes legeme: "Dét, De har på?" – og standsede ved de røde strømpeglimt forneden.

Hun rystede på hovedet, som mærkede hun hans bliks retning. Så skød hun skoene af sine fødder og sagde tonløst: "Dem med."

Langgaard bukkede sig og tog dem op. Hvor var de små og tynde. Han gramsede den ene i hånden. Foret var så fint og hvidt, kun med en svag rosa afsmitning af strømpen. "Hvor meget?" sagde han og så stadig på dem.

"12 kroner," svarede hun tonløst.

Der blev stille.

Han talte sammen. "153 kroner – det er Fanden stejle mig stift – og det i løbet af to måneder. Forstår De, at dette her ender i tugthuset?"

Han gik hen og greb hendes håndled med sine fede klamme hænder. "Hvor har De turdet så længe, så længe?" Han klemte fast om de spinkle håndled, han så på hendes røde silkefødder, på hendes svulmende bryst – og det greb ham, det flammede ham op – han *måtte* synke ned over hende – hvor var hun fristende – alt skulle han stryge, ville hun blive hans.

Men da hun følte, at hans krop nærmede sig, rev hun sine håndled løs, så på ham med et rasende blik og hvinede: "Rør mig ikke!"

Langgaard ligesom vågnede. Han havde nok været lige ved at glemme sig selv.

Han vendte sig bort og gik op og ned i ophidselse og stræbte at genvinde sin værdighed. Endelig standsede han foran hende.

"Jeg har medlidenhed med Dem, De tyvemær. Jeg vil lade nåde gå for ret, om De straks på timen forsvinder af mit hus. Tag Deres gamle tøj med Dem. Men alt hvad De har købt for penge, De har stjålet fra mig, bliver her. Nu har jeg listen over Deres tyvekoster; tager De noget af alt dette, eller hører jeg, De for fremtiden nogensinde vover at søge plads, hvor De har adgang til pengeskuffen, da må De vide, at jeg lige på minutten gør anmeldelse til politiet. Husk det nu.

Deres tøj vil jeg ikke beholde. Jeg skal opbevare det til den dag, De kommer og betaler mig summen, så skal De få det igen. Jeg vil håbe for Dem, at det sker.

Farvel og gid Vorherre må tale til Deres samvittighed."

Han havde genvundet hele sin værdighed og gik bort tilfreds med sig selv og sit gode hjerte.

Men Astrid lå hen i en døs og ønskede, at hun aldrig måtte vågne.

Da Langgaard en time efter kom op, var hun borte. Alting lå der endnu. Hun havde kun taget det allernødvendigste med sig, men ikke rørt de skrevne sager.

Hun var borte.

Og hun kom aldrig og indløste sit tøj.

Når Langgaard mindedes denne sørgelige historie, plejede han at sige:

"Det var egentlig synd, hun slap så let. For det er uforsvarligt ikke at *stemple* en tyv, så alle de andre kan tage sig i agt."

Og hans kolleger måtte give ham ret

Nelly

Min ven boede med udsigt over søerne. Når man lukkede de store verandadøre op, så man ned i tætte løvkroner, og bagved krusede sig det blegblå vand i sommerhimlens lette lys.

En aften kom jeg op til ham. Han stod lænet til verandagitret og stirrede mod vesterledens fine rødme, der mere og mere tyndedes ud i aftenens blege skyggetoner, lig sminken på en kind, der ynder skumring og kunstigt lys og smykker sig til et sommerligt maskebal.

Jeg lod min hånd falde på hans skulder.

"God aften du! – sværmerisk?"

"Å for pokker – en smule sentimental har man vel lov at være engang imellem," sagde han.

"Erotik – hvad?" spurgte jeg i en oprømt tone; jeg kom fra aftenstrøget og dets glade ansigter.

"Nå sådan!" sagde han og lo, da han så på mig. – "Der har nok været bid. – ja, sligt er livet! – Dér løber I aften på aften og snuser til hinanden, og hvor længe varer det så, inden I alle bliver dydsprædikanter, søger jer den sande kvindelighed til livsledsagerske og udstøder forargede hyl over "trækkerne" og hovedstadens usædelighed."

"Ja, hvad – man er da kun ung engang."

"Men dyr mange gange."

"Sikke vås – for et fornuftigt menneske – at bruge den slags filosofiske betegnelser."

"Ja, ja. – I giver alle jert lille besyv til demoralisationen. I forfører, kan I komme til. Og I har alle part i den offentlige dårligdom."

"*Du* også, min fa'r!"

"Ja, hvorfor ikke … Jeg har ganske vist været et hængehoved, der kun gik de reglementerede veje uden at se mig om til siderne. – Det evigt kvindelige er ikke så let at få fat på. Jeg søgte det, sådan som man søger, når man tror, at Heine og Chr. Winther har oplevet al den erotiske dejlighed, de synger om. Jeg søgte både her og der – bare lidt for spekulativt.

– Sæt dig ned, min fa'r, og lad os holde fyraften," vedblev han og smed nogle sofapuder ud på gulvet. Jeg kendte hans manér at holde "lys nat" på. Hvilende som en tyrk med vandpibe og sorbet, det vil sige cigaretter og cognac.

"Jeg skal for en gangs skyld fortælle dig en lille fordringsløs historie – ja det er ikke en historie, kun en stump af mit liv, der karakteriserer mig i særdeleshed og ungdommen i almindelighed. Jeg prætenderer aldeles ikke at være psykolog. Man kender så bandsat lidet til menneskesjælen, og konstruere den op med passer og lineal efter en sjælelære, lader sig ikke gøre. Jeg vil bare fortælle dig om en svingning i mit erotiske følelsesliv, ja egentlig kun om en række stemninger, jeg aldrig glemmer, uden anden sammenhæng end den, hvori de afløste hinanden. Det hele vil sikkert synes dig en ganske almindelig sturm- und dranghistorie *uden* heltinde, – og det er det også."

Han klinkede og drak. Vi sad en stund tavse og pustede cigaretrøgen fra os i tunge skyer.

Udenfor lå himlen blank og natteblå. Vandet nynnede sin blide skvulpemusik, der ligesom skyllede ind under altanen og slog mod husets fod.

Så fortalte min ven.

1

Jeg boede hos en jævn borgerfamilie. Fruen var ung, manden endnu yngre. Han drev en urtekræmmerforretning inde i den gamle by, hvor hvert stræde og gade har "strædets eller gadens billigste kaffe- og sukkerhus", nå'r det højt – endogså Københavns eller Danmarks allerbilligste.

Han sled med en hård konkurrent, med hvem han boede side om side. Den ene havde *gadens*, den anden *Danmarks* billigste kaffeforretning, begge døjede de ondt ved de utroligt lave noteringer, hvortil de nedbragte hinanden.

Jacobsen kom sjældent hjem. Jeg så ham i reglen kun ved middagsbordet. Der var en vis uro i alle hans bevægelser, og nødigt så han længe nogen lige i øjnene. Det måtte være forretningen, der drog hans tanker og tid. Han var alene om den med en svend og en karl.

Var han kun lidet hjemme, savnede hans kone ham des mere. Hun så på sin Axel med de ømmeste øjne af verden og benyttede ethvert påskud til at besøge sin mand i butikken.

Så stadsede hun sine nydelige to småpiger ud, for de skulle til fa'er i butikken og have bolsjer og rosiner.

Ved frokostbordet sad jeg i reglen alene. Fru Jacobsen så yderst tankefuld ud. Jeg vænnede mig til at tyde hendes åndsfraværelse som længsel efter Axel i butikken, for den afbrødes som oftest med, at hun huskede, at hun måtte hente sagogryn eller sukker, og det faldt hende sjældent ind at pigen – Josefine – måtte kunne besørge det.

Tulle og Marie var et par yndige unger. De holdt meget af at ligge i vinduet i det lille kabinet ud til gården. Lige overfor

havde de opdaget unge piger – ansigter med blondt pandepur ned over lidt sky spejdende øjne. Der var systue. Gennem de åbne vinduer klang symaskinernes snurren og sakse klirrede. I karmene hang tråddukker og centimetermål. Man skimtede stive, brusende kjoler, der efterhånden fik form, og brogede lapper flød ned fra bordet, når der klippedes til.

Det var blevet Marie en vane at klavre op i vinduet ved siden af kanariefugleburet, trykke næsen flad mod ruden og råbe derover: G'da', damer! Der svaredes med et bredt tandsmil af den kækkeste af pigerne, som ikke var langt fra at se lidt forsoren ud. Tulle, der altid skulle være med, trods hun knap var fyldt 3 år, lærte hende snart kunsten af. Hun næsten *stod* op i karmen og skreg, så det skingrede; G'da', damer! så man kunne tro, hun sagde Dagmar, og hele hendes lille lyse ansigt flød ud i et eneste hvinende smil.

Snart havde bekendtskabet fæstet sine telefontråde fra vindue til vindue. Selv Jacobsen benyttede sin korte middagstid til at hilse over til genboerskerne.

I midten sad hun med det kraftige tandsæt, som hun villigt brugte til smil. Omkring hende var der et par søsterlignende piger med store vandblå øjne og lidt markerede træk, der sagde, at tyverne for ikke kort siden var passerede.

Så var der én endnu. Vanskelig var hun at få at se. Når man kom til vinduet, var det et flygtende glimt af en hvid rund oval med øjne, som de sorte omgivelser gjorde smukke. Vips – forsvandt den bag pillen. Man skimtede højst en hånd, der krammede i sykjolen, eller et buet segment af kinden. Eller man følte, at hun veg tilbage i stuen, hvor halvmørket skjulte hende, til et sted, hvor hun vel kunne se, men ikke ses.

Bekendtskabet blev nærmere. Der taltes over gården og udveksledes navne. Josefine – den raske tjenestepige – hjalp til ved lange meddelelser fra ét køkkenvindue til et andet – der var kun et par alen imellem.

Småpigerne var de derovre selvfølgeligt indtagne i. De måtte engang imellem "låne dem", det vil sige Tulle og Marie fik lov at gå ned på gaden og ind ad døren i nabohuset og op til dem. Så var syerskerne færdige at kvæle dem med kys og kærtegn, og de lo over til fru Jacobsen og mig, som så til i vinduet.

Siden plejede jeg hver frokost og middag at gå til vinduet og nikke over til dem. De svarede nok så rask – undtagen hun, den ene. De ved vinduet fniste lidt, men jeg troede altid at kunne se *hendes* øjne skinne frem fra mørket bag i stuen.

Jeg forsøgte uforvarende at komme over hende og se hende, når hun ikke anede, at jeg så.

Første morgen jeg gik til juridisk skriftlig eksamen mod hjernen ør af spænding, kom jeg uvilkårlig til at kigge ud ad et gangvindue, og mit øje faldt lige på en fin profil med hvid næse og pande og det sorte hår let purret om tindingerne. Endelig så jeg hende. Hvor hun var smuk! Men ligesom mine tanker vækkede hendes opmærksomhed, vendte hun brat hovedet og blev mig va'r. Jeg blev rød og hilste, men uden at se på hende. På Universitetet dansede hendes hoved for mig på den trykte opgaveseddel; jeg syntes, jeg kunne se hendes øjenvipper og greb mig i to gange at tegne dem som to små halvbuer af fine streger.

Fra den morgen af blev det mig en vane ikke at kunne passere gangvinduet uden at skulle se ud. Men kun de færreste gange

var jeg heldig som den første morgen. Nelly opdagede snart mit glughul og skiftede plads.

Af og til hørte jeg en klingrende, næsten forvoven latter ovre fra systuen, og jeg tænkte mig, det måtte være hendes.

Men hvorledes passede den med mit øvrige indtryk af, at hun måtte være en bly og pokkers ærbar pige, der skyede mandfolk som Djævlens værk? Å, hun kunne godt være ærbar og dog le som et syndigt Guds barn. Latter er jo noget af det friskeste hos en ung kvinde, noget, der hører med til kønnet og ungdommen.

Og var hun blufærdig, var hun sikkert også en lille kende nyfigen. Nyfigen var jo selv den første Eva, og ingen vil dog nægte, at hun udgik som den reneste Pudicitia af Skaberens hånd.

2

Jeg fik min eksamen og umiddelbart ovenpå en indbydelse til min gamle sommerresidens, en gård i Østjylland. Som forældreløs havde jeg intet kærere sted at tage hen. Jeg rejste, fast bestemt på at lufte så meget af juraen ud som muligt, og mindet om Nelly luftede jeg ud med det samme.

Jeg så igen Pallesholm, hvor naturen var mig kendt og kær. Jeg sad på ny i en kreds af mennesker, jeg personligt godt kunne lide, skønt de skaffede mig mangen en besk stund, når jeg tænkte over, hvor ofte dogmatisk meningsfasthed står i løjerlig modsætning til disse meningers grundvold, og hvor mange brave mennesker der nærer et såre naivt begreb om, at andre hjerner og tanker end deres er utænkelige.

Pallesholms åndelige atmosfære måtte aldrig bringes i uro af et forårspust derudefra, fra ideernes rige natur, der stadig skifter flora og farver.

På arnen ligger sommer og vinter den samme konservatismens kongerøgelse, der svangrer luften med sin vammelt sødlige duft.

Men det var prægtige mennesker at spise sammen med og at le og tale sammen med om alle dagligdags småting. Det var mennesker med kærlighed til blomster og alt naturens liv, ikke uden sans for dens skønheder og ejendommeligheder.

Snart fandt jeg mig vel til mode; for af erfaring vidste jeg, at meningsudvekslinger om de såkaldte højeste ting var ganske utilbørlige. For alle folk er der visse ting, som er tabu – det vil sige, man gør klogest i ikke at berøre dem.

Herremanden holdt af heste – naturligvis – og af at færdes i mark og skov fra årle morgen til silde aften. Inden døre kom han let til at gabe, når han ikke havde en kø i hånden. I billardstuen tilbragte vi mange behagelige timer, uden at sige noget som helst, men oplivede af den kvikke gymnastik, dette spil afgiver både for legeme og ånd.

Når jeg da så gennem vinduet ned i den tætløvede park, var det altid med idéassociation af en lyserød kjole, som denne gang ikke var der. Herremandens søster og en yngre selskabsdame bevægede sig adstadigt gennem lindealléen – hin i violet, denne i sort.

Gårdens datter var for et par år rejst til et schweizisk pensionat med fransk bestyrerinde. Jeg var forventningsfuld efter at se hende igen. Herremanden skulle hente hende hjem, og indtil hun kom, var mine tanker mere i parken end ved de blanke baller.

Jeg havde jo elsket hende, for det kvindelige raffinement, det pigeligt spinkle, der lokkede min sans med en smal vrist og fine fingre og en rørsmækker midje, alt hvad betagende der ligger i et til intet som helst udviklet pigelegeme, som ikke kan forrette det allermindste fysiske arbejde, men har taget alle sine spæde former i koketteriets og ørkesløshedens tjeneste.

Hun kom, fin og spinkel som altid, med en stille hemmelighedsfuldhed i sine sorte øjne, skælmske sideblikke og flygtigt rødmende jag over det hvide ansigt. I øvrigt var hendes sjæl så fyldig – eller tom – som tidligere. Dannelsen indskrænkede sig til en meget upersonlig pludren med om dejlige udsigter ved Geneve og Basel, et enkelt indtryk af et galleri-kunstværk – enten Angelica Kauffmann eller i smag

dermed – samt ivrige domme om herrer, de havde truffet på hjemturen – hvor *han* var storartet smuk – og *han* nydelig – og *han* morsom. Her var som altid hos unge piger iagttagelsesevnen skarpest. Forresten var hun ærlig eller selvisk nok til at bekende, at hun et par gange om ugen havde hørt operaer, men kedet sig grundigt over denne Wagner, som de næsten altid gav.

Hvor lidt hun end havde fået sine anskuelser udviklede, var de dog allerede godt på veje til at forbene sig. Om få år, tænkte jeg, har sådan en lille hønsehjerne drevet sine betragtninger til ende, og for fremtiden vil hun altid have sine domme på sin fine fornemmelse – det vil sige traditionel dyd parret med den platteste smag for det følsomme.

Hun skuffede mig. Eller snarere jeg havde skuffet mig selv. Bag et rent sanseligt behag havde jeg troet, at der tillige lå en følelsens forelskelse, det ene gemyts indtagelse i det andet. Hun havde for mig været en god, en kærlig, en blød lille skabning med hang til uskyldig komik. Jeg bildte mig ind, at der i dette sind spirede en løvrig busk, hvorunder jeg i fremtiden kunne søge svale og bløde fællestanker. Men busken bliver aldrig større. Den kan stå i en urtepotte. Og hun er ikke mere god end alt efter tarveligt husbehov, og hendes følelser er kun de allernødtørftigste udslag af angstens fantasi. Medfølelsen er kun dikteret af frygten for selv at lide, – det får være; men af intelligens ejer hun intet uden så meget som behøves til at være led ved al læren og udvikling. Det ligger til mange af samfundets udvalgte kvinder intet at gide uden at more sig – helst på officersbal. Dette stadium indtræder i reglen, når *damen* er moden, det vil sige, når hun er sikker på sig selv, på sit

fond af overfladisk kundskab nok til at konversere sin bordherre og frem for alt sikker på, at nu *skyldes* der hende fra alle, hun møder i livet, ærbødig underdanighed, tusind hensyn, tusind opmærksomheder, blot fordi hun er *dame*. Dette ene fortrin overflødiggør alle andre. Derimod, hvad fordres der ikke af en mand, hvis *han* vil agtes og gøre sig gældende?

Dog *småtalenter* har damen næsten altid: til disse regnes ikke blot at brodere (det er næsten for plebejisk), men den begavelse at kunne afhaspe Chopins sørgemarch i et følsomt begravelsestempo, eller "il bacio" eller en "spansk dans" med ægte nonchalant flothed; dertil regnes at kunne dekorere dagligstuer med uhyrlige blomstermalerier (det stiger til geni, når en dame på en blommegul Maréchal Niel formår at anbringe en dugtåre af lustre som en romersk perle); dertil regnes også det at skrive rimede lykønskninger og tolinjede stambogsvers, der ferskt minder om Holst eller Molbech.

Også hos mit ungdomsideal måtte der ligge skjulte talenter. Et var allerede opdaget i udlandet: Hun havde talent til at male. Vel at mærke *kun* til at male, ikke til tegning.

Trylleriet var borte. Jeg lo i tankerne af mig selv. Hvad for et indhold havde jeg dog ikke gydt på denne lille læderflaske, hvilken kostelig vin! Jeg lo af mig selv, når jeg opsnappede enkeltheder af hendes hviskende fortrolighed til selskabsdamen – om hvor vittig Tage Høgh havde været i går – eller hvor brillante ben, løjtnant Rasmussen havde. Jo, kvinden er *dyb*.

Havde jeg da nogentid været forelsket i dette pigebarn, hvem fødsel og opdragelse havde lært at betragte sig selv som en meget værdifuld adelsfrøken? Var det andet end min plebejiske opkomst, der fra først af havde stillet mig beundrende overfor

sligt et vidunderbarn, som Fors Fortuna og Plutus havde stået faddere til? Altid var hun før i mine ferier det eneste kvindelige element, der fangede min daglige trang til erotisk følelse, som ikke var klar på sig selv. Hun var mig kærlighedens daglige brød. Som en slave havde jeg ligget den femtenårs pige for fode, og hvert naturligt smil havde jeg taget for et kærlighedstegn. Jeg beundrede i hende det fuldkomne eksemplar, hvor alt var feminint lige fra den smalle smidige fod til den tykke brune hårpisk.

Var det mon ikke stadig Plutus-glorien om hendes tykke brune hår, der blændede mig og drog mig? Man reflekterer sig ikke en sådan følelse til. Men umærkeligt og ubevidst slår rigdomsbeundringen sin strøm sammen med kønsbehagets og gør den dobbelt stærk og rivende. Tit har jeg jaget denne tanke tilbage, når den indfandt sig som en anklagende kritik; men man tilstår sjældent sine fejl for sig selv. Man omgår dem, dysser anklagen til hvile, og dog virker begæret ubevidst videre og rigdommen frister.

Nu syntes hun mig net, men lokkede mig ikke. Fristelsen var dunstet bort, glorien blegnet om hendes hår, fordi jeg var kommet bag på min egen følelse ved et ræsonnement som ovenforstående. Og der var vågnet hos mig den gamle stolthed. Jeg ville ikke vise hende nogen attrå, at ingen skulle kunne sige, jeg spekulerede i frøkenens penge. Så lod jeg hende gå og se værdig og nådig ud. Jeg anstrengte mig ikke det mindste for hende – sådan som før. Hun kunne roligt lade sine øjne spille og sin fod lege lige for mit ansigt – jeg ænsede det ikke. Jeg undgik alle de gamle kælne tilnærmelser. Jeg var selv vammel ved, hvad jeg tidligere havde følt for hendes yndigheder.

Kun en aften dukkede ligesom en vemodig længsel op, en sødlig mindelse om fordums dages erotiske stemning.

Det var en aften, jeg gik en runde i haven, efter at der var sagt godnat. Stjernerne stod som diamanter på sort fløjl. Det rødlige lampelys lå ud i natten oppe fra frøknernes fløj. En ren og klangsikker kvindestemme tonede ud, ledsaget af klaverets bløde akkorder. Det var hende, der sang. I hendes røst ligesom fornam jeg, at hun var *vokset*. Og der sitrede i den al den længsel og stille åndende elskov, jeg tidligere havde digtet ind i hende. Passede virkelig de guddommelige ord på læberne af denne lille, fade kokette?

> Lehn' deine Wang' an meine Wang;
> dann fließen die Thränen zusammen!
> Und an mein Herz druck' fest dein Herz,
> dann schlagen zusammen die Flammen!
>
> Und wenn in die große Flamme fließt
> der Strom von unsern Thränen,
> und wenn dich mein arm gewaltig umschließt –
> sterb' ich vor Liebessehnen!

Tonerne døde hen i et svindende suk. Jeg blev stående og lyttede. Ville hun ikke nu le op i kådhed og ryste sangens klagende trolddom af sig? Kunne hendes hjerte virkelig føle disse ord?

Der kom ingen lyd. Sangens stemning måtte endnu dirre i luften oppe hos hende.

Ja ja, tænkte jeg; nu svømmer dog hendes sjæl ad tonernes bølger bort til den evigt grønnende ø, hvor de fleste unge sind er jævnlige gæster, hvor kærligheden er et frø, som skyder sine

røde blomster op over smaragdgrønt græs. Derhen styrer alle både med unge, usikre håb og elskovens vage drømme …

Og jeg gik op og satte mig på min seng og mindedes mange rige aftenstunder, da jeg selv lulledes ind i tågede sværmerier, som kun kendte lidet til kærlighedens inderste væsen, men var som smægtende suk mod Afrodites smaragdgrønne ø … *Når* rækker gudinden mig sin ægte drik, perset af lidenskabens saftsvulmende druer? …

3

Det var en eftermiddag, hun sad alene i dagligstuen.

Kejserliljens søde stærke duft lå i stuen som en os. I karnapvinduets skære lys prangede blomsterterrassens mange farver; de stærkt røde pelargonier fik de lilla heliotroper til at blegne.

Hun sad på sin sædvanlige plads, hvorfra man kunne se ned i den store gård over mod hestestalden og vognporten. I hænderne havde hun noget brokadebroderi til skinarbejde; men mest syslede hendes tanker i blikket, og det smuttede stadigt ud af vinduet.

Jeg gik hen til hende med en lille forudfølelse af, at vi begge ville blive generte, og vi blev det også. Hendes kinder blev en lille smule magentarøde, og hendes fingre krammede lidt travlere ved broderiet.

Jeg spurgte til de øvrige damer. De var ude at spadsere i Strandskoven. Hvorfor *hun* da ikke skulle med? Hun havde ingen lyst og ville helst sidde hjemme.

Jeg skridtede op og ned ad gulvet og vidste ikke, om jeg skulle gå eller blive, pillede lidt ved nogle fotografier og gjorde bemærkninger om den større eller mindre lighed. Som jeg stod henne ved etageren, skottede jeg til hende. Hendes øjne var helt borte, ude af vinduet.

Hvad var der dog, som fængslede hende? Jeg nærmede mig til vinduet og blev va'r, at stadshestene stod ude i gården ved den store post og blev vaskede og striglede. Solen glinsede i det kulsorte skind, staldkarlen stod med nøgne muskuløse arme og

pøsede vand over dyrene. Vandet lynede i solskæret og drev helt ned ad benene, hvor det satte sig i funklende dråber.

Der var både farve og kraft i den scene; halvt var jeg forarget over den sensuelle glæde, der tindrede i hendes øjne – sagtens over karlens og kuskens nøgne blottelser –, halvt frydede det mig, at hun havde sans nok til at se et sådant billede.

Jeg blev stående tavs og så til. Det faldt mig ikke ind at gøre en eneste bemærkning, i alt fald kom den ikke over tændernes gærde. Det harmede mig, at noget sådant kunne sluge al hendes interesse, når jeg var i stuen.

"Selim er et mageløst dyr," – sagde hun, da den sorte blev trukket til stalds. Og hun drog tankerne tilbage til sit broderi.

Det faldt mig ind at spørge til dette, og jeg fik lov i hendes skød at beundre de gyldne arabesker på den mørkebrune grund.

Jeg vidste endnu ikke, om jeg skulle gå. Egentlig ville jeg helst, for jeg følte det langt under min værdighed at bringe gammelt forhold på bane. Hun skulle føle, at nu var det mig ligegyldigt, om hun brød sig om mig eller ej. Aldrig ville jeg trygle hende mere.

Men jeg *blev* uvilkårligt, næsten mod min vilje. Her var dog en lejlighed til engang at få talt med hende. Hvor få var ikke de ord, vi forhen havde skiftet, fordi vi aldrig var under fire øjne. Muligt kunne hun selv anslå de gamle strenge, og da ville jeg lytte, om ikke én endnu havde ægte klang. Jeg blev lidt blød om hjertet ved tanken på, hvor ofte før denne gensidige forlegenhed havde gydt tavshedens alvorsfulde stemning over vore møder. Og jeg begyndte at tale om det forløbne år, hun havde været borte, om fælles bekendte, og jeg spurgte,

hvorledes hun *egentlig* havde befundet sig i Geneve – bortset fra den officielle rapport til fader og moster.

Nu kom der liv i hendes tale. Hun kvidrede op om byen, om pensionatet, om timerne og om lærerinderne, men mest om udflugterne og de adspredelser, hvormed de måtte lade sig nøje. De havde løbet på skøjter på søen – men kun på en bane for damer – under opsyn af bestyrerinden selv. Pensionatet var i det hele anlagt på at lære de unge piger et non plus ultra af moral og dyd. At der også gaves mandfolk på denne syndige jord, var et sørgeligt faktum, man søgte at skjule så meget som muligt. Havde de da slet ingen lærere haft? Jo, en eneste – i musik, men han var også hele pensionatets kæledægge – og han var sådan et nydeligt lille menneske – og så dygtig – og han sad altid og "fortalte" i timerne, så de omtrent aldrig fik spillet. Og dog lærte han så udmærket fra sig.

Dette lød meget opbyggeligt. *Hvad* han fortalte, fik jeg ikke besked om. På mit spørgsmål svarede hun: "Dét skulle De bare vide" – men det skælmske smil, hvormed hun sagde det, slog hurtigt over i rødme.

Således gik samtalen en stund. Jeg kredsede langt uden om dét, jeg inderst følte måtte være hovedsagen i vor samtale, og dog dreves jeg ligesom ind i stedse snævrere ringe, og med ét stod jeg dér, og det plumpede mig ud af munden:

"Fik De mine breve?"

Hun så ikke op fra broderiet og lod først, som hun ikke hørte.

"Hvilke breve?" sagde hun endelig i ægte ligegyldig dametone, der dog ikke var ganske rutineret. Og hun bed sig lidt i læberne og blev ved at sy med broderiet helt oppe under ansigtet.

"De spørger, som De *ikke* havde fået dem .... Men har De ikke?... Det brev jeg skrev til Dem i februar og så dét til Deres fødselsdag?"

"Jeg husker såmænd ikke. – Jo-o, jeg har vist fået dem. – Jo, det er sandt, det må jeg sige, det var nogle mærkelige breve."

Hun tittede lidt usikker hen på mig og gjorde et eget vigtigt kast tilbage med hovedet, da hun i det samme blev rød.

"Mærkelige breve?" – mit pulsslag bankede i røsten – "hvad mener De?"

"Jeg forstod dem *virkelig* ikke."

"Hvad forstod De ikke?"

"Jeg husker såmænd slet ikke, hvad det var, De skrev" (hvor fint hun havde beregnet virkningen af disse ord). "Jeg erindrer blot, at jeg ikke forstod alt det sære, der stod i dem. Det skulle vist være så – åndfuldt. Men jeg tror, det var for højtflyvende for mig."

Hvor hun sagde alt dette med ladylike overlegenhed.

"Nå, så De *forstod* ikke. Godt, så siger vi, De forstod ikke." Jeg kunne selv høre, hvor min tone var bitter.

Hun havde ramt mig så sikkert lige i prikken af min egenkærlighed. Og jeg følte det dumpt og tungt i hjertet. Harmfuld var jeg på mig og på hende og tyktes mig selv en dåre, der ikke havde kunnet tænke mig ædru, før jeg misbrugte pen og blæk i et øjebliks pure stemning.

Men hun skulle intet mærke. Selv var hun blevet tavs og jeg også. Det var rimeligst, om jeg var gået straks. Men så havde hun følt sin triumf for stærkt. Nu troede hun, at hun for alle tider havde slået en ildeset bejler i knæ. Det lod som hun var

stolt af sig selv, at hun kunne sige, at hun ikke havde *forstået*. Hvor var det *ladylike*!

Jeg satte mig i karnapvinduet og så skarpt over på hende. Men hun slog ikke øjnene op mere. Af og til dryssede jeg et spørgsmål eller svar ind i stilheden som et sandskorn i en ørken. Men hvad vi talte om, var ganske interesseløst for os begge.

Begge var vi trætte, hun efter nydelsen af en triumf som dame, jeg i følelsen af min sårede forfængelighed.

4

Jeg drev om i skoven. Fra bøgetræerne hang masser af små grønne larver i silkefine spindetråde. De dalede på min hat, de krøb på min frakkekrave, de kildrede mig på halsen. Overalt glimtede fra grenene de svajende silketråde.

Det kom mig for, at de var et symbol på alle de små orme, der lurer på menneskets lykke. I den dejligste bøgeskov truer de fra træerne, og man benytter sine bedste øjeblikke til at pille af sig deres påhæng og ubehag.

Jeg plukkede storkenæb i grøften og indåndede deres stærke stank. Den næsten kvægede min dybe harme og kogende vrede.

Kvinden, – tænkte jeg, hvad er det for et svulstigt begreb, født i en mands hjerne? En dukke klædt i fantasiens yndigheder med længslers blåt og elskovens fine rosa. Og hvad er hun så? Et dyr med dyrets drifter, med dyrets gejle blod. Hun drages mod den, der har rå og brutale lemmer, mod den, der kan knække hendes vilje og tage hele hendes selv med vold. Hvad kender hun til blide følelser, til sarte tankeovergange? Alt sligt har manden løjet hende på. Der er ingen dybde i hendes sjæl, ingen bund, hvor strømmen går roligt og harmonisk, men stejl brænding og sydende attrå.

Aldrig vandt en mand en kvinde, når han ikke forstod at piske havet i hendes sind til lydighed. Kælen mildhed har aldrig virket. Intelligens og dybe tanker – har vel hanen dem behov, når den lokker hønen – med kam og stoltserende gang – med røde lappers brammende brask – med metalskinnende halefjer?

For syvhundred og syv og halvfjerdsindstyvende gang forbandede jeg mig selv, at jeg ikke kunne blive klogere og begribe, at kvindens tanker ikke går i samme fint slyngede gange som mandens, men at alt hos hende er ufornuft og skummende fosse og instinkters drivende magt.

Hvor jeg hadede hende, der havde været klog nok til at ramme mig med knyttet næve lige i hjertet. Mandens elskov er inderst inde den heftigste selvkærlighed. Sig selv vil han nyde i en kvindes beundring, i en kvindes lydige elskov, sin egen altbetvingende kraft, som end ikke den dejligste blandt kvinder kan stå imod.

Men hun kommer ikke af sig selv. Hun *vil* besættes, betages, bemægtiges. Den, der i passiv ro venter på, at hun skal overgive sig, bevæget dertil ved ræsonnement, vinder hende aldrig. Enhver er hende ugegyldig, som ikke er brutal og stærk nok til at *drage* hende til sig.

Jeg smed mig i græsset, der stod stridt og langt på en lille indelukket plet, hvor akelejens blomster dirrede ved mine trin over jorden. Længe lå jeg og stirrede op i det hvidnende himmeldyb, hvor blikket kunne fare og fare og ikke ræddes for at støde på grund.

Den sagte susende stilhed kølede mit blod. Alle bestemte tanker flød ud i den lette himmelluft, savn og sorg løstes op i hvide dunskyer, der umærkeligt forflygtiges ud til alle sider over den blåligt smilende himmelbaggrund. Man kan ikke se dem skilles og blive borte, men med ét *er* de borte, og sjælen er renset.

Efterhånden rislede mildere tanker op som af en lønlig lille kilde. Var det ikke synd at dadle hende for noget, hvori hun ikke

selv var skyld? Hvor kunne hun vide, hvilke fantasier jeg havde fyldt hendes billede med, og kunne hun andet end føle og handle efter sin natur? Var det ikke netop beundringsværdigt, at trods alle forsøg på at kvæle kvindens drifter i hende og slibe hende til på "dydens" slibesten, gik naturen dog af med sejren. Naturens drifter drog hende mod mandlig kraft og mandlig hårdhed. I sit eget hjerte havde hun jo nok af svage, kvindagtige drømme.

Kvinden vil jo intet hellere end tages med magt, vel at mærke, når manden intet øjeblik tvivler om sin styrke.

Men jeg havde elsket tilbedende og slavisk. Hvor fejt, hvor usselt, hvor krybende! Frygtsom havde jeg været i al min elskovstilståelse, og netop min angst havde gjort mig ubetydelig – umandbar i hendes øjne.

Jeg havde jo slet ingen ret til at dømme hende. Hun derimod havde naturens ret til at følge sine naturlige drifter og betages af det maskuline, hvor hun fandt det. Var det ikke stolt og frit i følge min egen overbevisning, at en kvinde følte umiddelbart og stærkt og ikke ad æstetiske krogveje førtes til en spirituel elskov, der er som en fyldt rose uden støvdragere.

Og kærlighed er jo ingen nippedrik, i hvilken man beruser sig ved mange småbitte drag, men en svimlende rus i ren og stærk vin.

Kærligheden lever ikke af kælne ord og lønlige håndtryk og småbitte smil og et stjålent kys i ny og næ, den vil alt eller intet. Den er en så rig og svulmende skat, at ingen mand sparer den sammen ved at lægge en småmønt hen fra dag til dag.

Men nutildags – hvor elskes der helt og stort? For at tilfredsstille sin hedeste trang, der er lige så sjælden som

tordenvejr på himlen, nødes man til at slutte "en pagt for livet". Ellers er man usædelig. Og de mange, der enten ikke kan eller vil tage ægteskabets åg på deres skuldre, de får spilde hele deres ungdom i de små tilnærmelsers usunde drømme. De skal ikke have lov til at nyde lidenskabens stærke, selvforglemmende søvn. Lad dem leve af alle de uskyldige småting, der falder af fra en ærbar omgang med kvinder, – af håndtryk, der fortolkes, af smil, der misforstås, af intime berøringer, der ægger, af et kys, der stjæles i et kabinet med samme bæven, som var det kundskabstræets frugt på godt og ondt, der plyndredes. Lad dem nøjes – mere får de ikke. Lad dem stænge længslerne inde og døde alle de uanstændige drifter – de skal vel vide, at kærlighed uden for loven er en synd. Dog loven er mild – den lod et par bagdøre stå åbne og indrettede små officielle udsalg af den forbudne frugt. Herregud, mennesker *er* jo mennesker!

Men til hverdag må de ikke være det. De skal pænt se anstændige på hinanden og ikke være sanselige. Uh, er sanselighed andet end liderlighed, og er denne ikke en dødssynd?

Men kom til kirken og staten, når jer karakter er blevet sat, og jer ild er slukt, så skal I, mand og mandinde, få lov til at elske hinanden for hele livet. Man kan jo ikke elske hinanden for mindre.

Man må finde sig i skæbnen og være glad for, at der er en velordnet moral, som ville finde det viseligst at kastrere ungdommen for at afvænne den fra synden, den man arver i tredje og fjerde led. Præstemoralen døbte den inderste naturdrift i mennesket med navnet Utugt og gjorde den halve

menneskehed til en hoben asketer, der sulter og får syner i sultens hede …

Således tænkte jeg længe. Og med smerte forstod jeg, at den store lidenskab måske aldrig skulle komme over mit hoved, fordi jeg var vænnet til en erotisk fange-kost, der ville gøre mig uskikket til at nyde nogen anden, når jeg engang slap fri. Jeg havde elsket tamt og frygtsomt, der var ingen fyrig vilje i mit blod, ingen frejdig bekendelse i mine øjne. Jeg var halvt gået under åget og havde svoret på formularen, at ingen kærlighed er lovlig og hellig uden ægteskabets. Og et menneskes frihedsfølelse er forbi, når man ser med samfundets, med konventionens øjne og må bekende – om end med et suk – at det *kan* ikke være anderledes.

Nu misundte jeg de rå, kraftige naturer, som verden stempler med rå navne, men som lever deres liv ubundet og med udbytte. *Rå* har man jo længst vænnet sig til at kalde enhver voldsom trang, der er voldsom og uvilkårlig, netop fordi den er naturlig.

Jeg havde tabt mit slag, fordi jeg havde kæmpet med sløve våben, taget hensyn, plejet blide og stilfærdige følelser, og for sent indså jeg, at alt sligt intet indtryk gør på en naturlig kvinde.

Men der ville komme en anden, som var mere mand end jeg. Han ville tage hende med kækhed og ubøjeligt mod, han ville ikke lokke ad hende, men *tvinge* hende til sig.

– Nu forstod jeg bedre hendes lille sikre smil og den stille hemmelighedsfuldhed i hendes sorte øjne. Der kom endog en vis fortrolighed ind i vort daglige samvær.

Det interesserede mig at se hende gå ved faderens side. Hun nåede ham ikke engang til skulderen, og der var en pudsig modsætning mellem spinkel pigelighed og storskåren manddom. Høj og hærdebred og før var han med fysisk energi i hele sin krop, i de blå stærke øjne, det svære lange rødblonde fuldskæg og de hvide kraftige hænder.

En mand i denne stil skulle engang komme og vinde hende, der var smækker og smidig, spæd og dog med en spændstig vilje i alle former og ledemod.

Jeg var harm på mig selv, at jeg ikke havde brugt mine ungdomsår på trods mod moral og anstændighed. Nu var der i mig næppe ildstof nok til en stor lidenskab, om gnisten skulle komme.

Alle disse tanker ledsagedes af en umærkelig forandring i mine følelser. Jeg rejste bort, tungsindig over at være skuffet, med en brændende længsel efter genkærlighed, efter at elske den første, der kom på min vej. Jeg havde fattet foragt for den fine dametype med dens tomme raffinement. Jeg måtte elske en fordringsløs kvinde, ung og usleben, udannet og naturlig.

5

Når man efter længere fravær vender tilbage til sin gamle bolig, er det ligesom man vågnede af en drøm. Alle de kendte omgivelser ser nye ud; ikke at man havde glemt dem, men nu dukker de håndgribelige frem og trænger alle de sidste indtryk og forestillinger tilbage i det baggrundsmørke, hvor de selv har hvilet så længe.

Jeg sad igen i urtekræmmer Jacobsens spisestue, ør i sindet af den bratte forandring. Hver lille længst iagttaget enkelthed meldte sig på ny i bevidstheden. Lampen oste som sædvanlig; det salte kød smagte ganske som sidst, smørret syntes mig harskt, den lille porcelænsflødekande, der havde form som en hornugle, stirrede på mig med store kendte øjne!

Fruen var som sædvanlig søvnig og sad på sovechaiselongen med sin mand om halsen. Hun kunne med møje lukke øjnene op; også han så træt eller sløv ud.

Det eneste nye var karbollugten, der strømmede fra det lille kabinet. Jeg så derind og skimtede en servante og afdækkede senge.

"De har flyttet om?" spurgte jeg.

"Ja," sagde fruen med besvær – "nu ligger vi i kabinettet, vi har lejet vort sovekammer ud." Hun så svagt på mig, med lågene kun halvt oppe.

"Til hvem?"

"Ja, dét gætter De vist ikke," sagde Jacobsen livligt. "Men De får det nok at vide."

Også Victor smilede. Min gamle ven Victor, der havde taget imod mig på banegården.

"Ja, ja, så vil jeg ikke spørge mere," sagde jeg, "det lader til at blive fornøjeligt."

Jeg gik ind i sovekabinettet og så til "tullerne", som lå dér sovende sunde og friske.

Og så slog jeg et slag ind til mig selv, hilste genkendende på mit skrivebord, mine skilderier, klaveret og gyngestolen. Her havnede jeg, fik min pibe tændt og så kærligt over på Victor, min gamle ven.

Jeg var helt underlig i hovedet. Overgangen var så sær. Jeg kom fra det jyske smilende fjordlandskab med mange dages minder, lyse af solskin og friske af søvind. Og nu sad jeg her – i min gamle kendte stue, der havde været vidne til så meget. Gadelarmen klang støjende op, stolens gænger gik tungt og taktfast.

Der var en egen tomhed i min hjerne, eller en trang til et dybt, frigørende suk. Jeg havde dog lidt meget, over at se min gamle kærlighed gå under.

Også Victor sad tavs og dampede. Hans unge kønne ansigt med det sorte purrede hår syntes mig forandret; der var ligesom kommet større dybde i hans træk, et eget lønligt smil, som rugede over en indre glæde.

Vi så tavse på hinanden og pustede røgen fra os i store skyer. Således sér to venner på hinanden, der hver har oplevet sit og ikke ved, hvem der skal begynde.

Inde i spisestuen hørte vi Jacobsen trække støvler af. Hvorfor gik det søvnige ægtepar dog ikke i seng for alvor?

Taffeluret begynder at snurre til slag. I det samme ringer det heftigt på entréklokken. Victor farer ud og lukker op, og ind kommer hastigt en ung pige med stort mørkeblondt forpjusket

hår og feberrøde kinder, lidt hektisk i alle sine bevægelser. Hun flænger jaketten op, river hatten af håret og kommer ind og rækker mig hånden.

Det er Nelly.

Frem på mit øjes nethinde toner et hoved, hendes, indrammet af vindueskarmen, således som jeg så det hin morgen. Det flyver over øjets himmelkuppel og sluges op af det virkelige billede, jeg har for mig i dette øjeblik.

Det er Nelly.

Hun ser damefin ud i sin opknappede jaket og den ribsfarvede kjole; men er vild i blikket og blussende rød.

"Velkommen! Da jeg vidste, at De kom, ville jeg tidligt hjem." Hendes stemme er som en fugls kvidder; hun lægger hovedet lidt kælent på skrå og ser på mig med øjne, der er smukke af de mørke vipper og øjenhår.

"Nej, hvor De kender mig" – sagde jeg smilende.

"Om jeg kender Dem? Hahaha!" Hun ler højt og ellevildt.

"Å jeg har drukket," siger hun og stryger sig over panden – "drukket så meget portvin, så jeg er ganske fuld i mit hoved. Å ja ja – det løber rundt for mig i stuen. Det må De ikke bryde Dem om, De må ikke bryde Dem om mig i aften, hvad jeg siger og gør, for jeg ved det ikke ..."

Og hun vimser om, hopper, springer, danser, kaster sig i en stol, holder hovedet i hænderne, mens hun klukker af latter, farer op igen, dingler lidt med vilje og tér sig ganske som en kylling, der har pip, en fugleunge, som er blevet tummelumsk i hovedet af en dråbe vin.

Vi taler lidt sammen. Hun er bange for mig, siger hun, for jeg er vist så streng og alvorlig og fornem og vil ikke have noget

med dem at gøre. Hun og hendes søster er allerede uvenner med fru Jacobsens hele familie, der er forargede over, at de har villet tage et par sypiger til at bo hos sig. Og de er så urolige, og Victor, fru Jacobsens broder, må liste sig til at besøge dem, for hans moder er så vred og så bange, at de skal gøre hendes sønner fortræd.

Hun farer ind for at hilse på Jacobsen, der endnu døser på chaiselongen. Han ler højt over Nellys fulde fagter.

Og hun bliver ved at pludre, og hun siger Å – ja – ja på en egen syngende måde, og hun tager Victor under armen og trækker ham hen til klaveret og siger til ham, at han skal synge. Og hun haler fru Jacobsen ind og puffer hende ned på klaverstolen, og så kommanderer hun, at Victor *skal* synge: "Elsk mig lidt –" og vi ler alle og lystrer. Fru Jacobsen spiller, og Victor og jeg tager de højeste toner i den sentimentale sang med aldrig svigtende kækhed.

> Elsk mig lidt, men elsk mig længe,
> du mit hjertes ideal,
> du som øverst burde hænge
> i mit hjertes billedsal ...

Nelly sidder stille i gyngestolen og vugger eftertænksomt sit store runde hoved, mens brystet går højt. Victors øjne skinner, under dem blusser to røde runde pletter.

"Å – det er løgn det hele. Elsk mig kort, men elsk mig voldsomt," siger jeg til Nelly; – "ikke?"

"Pyt! det kender vi ikke her. Vel, Victor?" Hun dasker ham med hånden over kinden og farer rundt igen, hun kan ikke sidde stille, hun valser.

Endelig får fru Jacobsen hende ind i hendes værelse og får hende lagt på sengen: Hun skal sove, for hun er fuld.

Og Nelly protesterer og siger, at hun intet har fået – bare lidt champagne – henne på hotellet, hvor hendes søster er blevet forlovet – med den tyske buffetmester. Men endelig kommer hun til ro. Døren lukkes til stuen, så hendes pludren ikke høres mere ...

Hvor der blev stille efter hende. Men smilet var tilbage i vore ansigter. Dog var ingen oplagt til at sige noget. Jeg fulgte Victor til gadedøren: "Godnat, rare ven!"

Jeg gik ind i mit sovekammer i en egen blid svimmel over, hvad jeg havde set. Således var altså Nelly, hun den sky skønhed, der aldrig ville lade sig se ved vinduet. Og nu i aften havde hun smittet mig med sit humør, vilter som en soubrette og skælmsk og kælen og flygtig. Hun var kommet i kådest ekstase blot af at have nydt et glas vin.

Jeg sov ind sikker på, at friske følelser ventede mig i den kommende tid.

6

Det var utvivlsomt, at Jacobsen sad småt i det. Nu havde de lejet deres store sovekammer ud og havde slet ingen anden lejlighed end spisestuen og det lille kabinet.

Symaskinen snurrede inde hos de unge piger. De syede veste. Nelly var ikke videre flittig, hun var for ustadig og brugte tiden til at le og våse. Men hendes ældre søster var et jern – hun så kold og rolig ud, med megen fasthed i de vandblå øjne. Hun sled fra morgen til aften for dem begge to. Om aftenen stadsede hun sig op og gik ud – ofte alene – til sin hemmeligt forlovede – buffetmesteren, der lærte hende tysk.

Om dagen var de mest usynlige. De holdt selv spisekammer, havde lov at koge kaffe i køkkenet og hentede middagsmaden ind til sig.

Da jeg næste dag sad ved frokostbordet – alene som sædvanlig; fru Jacobsen var allerede gået i butikken med "tullerne" – kom Nelly ind og hilste sky godmorgen. Hun var i en sort tarvelig kjole, der fremhævede hendes bleghed. I halsen havde hun en rød fløjlsstrimmel, der stod fortræffeligt til det mørke hår over den hvide nakke.

"Jeg skammer mig, at jeg var så vild i aftes," sagde hun stille. "Det må De ikke regne. Jeg ville så gerne hjem, da jeg vidste, De skulle komme, og så drak jeg vinen så hurtigt. Og jeg kan ikke engang tåle et glas."

Jeg tilgav hende smilende og bad hende sidde ned og fortælle mig lidt om, hvordan de havde det i huset.

Hun satte sig på den anden side bordet i profil, med højre hånd glattende hen over bordtæppet eller fingrende ved kanten.

Også hendes øjne syslede dermed. Kun flygtigt så hun hen på mig, aldrig lige i ansigtet, men lidt på skrå og nedenfra op efter – jeg vidste ikke, om det var af kælenskab.

Hun begyndte at fortælle – ligesom at skrifte med ærbar mine. Det var hende åbenbart om at gøre, at jeg ikke måtte tro noget slet om dem.

I begyndelsen var det gået så godt og de havde livet op i det stille hjem. Fru Jacobsens moder havde syntes, det var et par mageløst livlige unge piger, og de var kommet hjem til hende og sammen med de to ugifte sønner Victor og Alfred. Og de havde haft sådan nogen yndige sommeraftener – med guitarspil og sang. Men snart blev gamle fru Plum lunefuld og sær.

"Ser De, gamle fru Plum er bange for, at vi skal tage hendes drenge fra hende. Og da hun ikke længere kan lide at se os, kommer Victor og Alfred om aftenen, og Alfred har guitaren med, og Victor synger, og vi danser og ler og har det så morsomt. Det kan nu deres moder ikke tåle. Hvad har de sådan at rende efter, siger hun. Der løber Victor derover, hver anden aften han har udgang fra apoteket. Han har knap tid til at sluge maden i sig, fordi han skal afsted til de unge piger.

Sidste gang vi var i hendes hjem, var hun så uforskammet. Victor ville som sædvanlig følge mig hjem, men så siger gamle fru Plum: Å Victor, værs'god at følge fru Eriksen, som skal helt ud på Vesterbro. Lad du bare pigebørnene gå alene, det dør de ikke af, der er såmænd ingen, der vil dem noget. Og det sagde hun højt, for at vi skulle høre det, vi stod og tog tøjet på i entreen.

Så blev jeg vred, og Victor blev vred. Og synes De ikke, det var ondskabsfuldt sagt? Vi havde dog aldrig gjort hende noget, og

hver kan da være god for sig. Fordi vi sidder og syr og fortjener vores brød, behøver hun ikke at foragte os. Men hun er så bange, så bange for sine sønner, for sine "drenge" og bilder sig vist ind, at vi vil forføre dem. De skal lade Victor være i fred, siger hun, for han er så ung, og de skal lade være at fordærve ham. Med Alfred kan det være det samme, for han mener ikke noget med det. Ok Gud, han holder grin med alle unge piger, men det kommer aldrig indenfor ham. Det er noget, der slet ikke ligger til ham at gå og være forelsket. Han bryder sig ikke om piger uden lige dét øjeblik han er sammen med dem. Han er så sikker og tro mod sin gamle moder. Men Victor skal de lade være, for jeg vil beholde mine to sidste drenge, og de skal ikke gå hen og presse ham og narre ham til at forlove sig med dem. – Alt dét siger gamle fru Plum.

Og herregud, jeg synes det er så skammeligt og så latterligt at sige sådan noget om os. Som om vi skulle lokke Victor og Alfred! Kan De forstå det? Det hele vi har sammen, er såmænd ikke andet end den allerskikkeligste fornøjelse. Vi plejer at følge fru Jacobsen hen i butikken, når vi har fyraften, og hun skal hente sin mand. Og så plejer Victor og Alfred også at komme, og i det lille kontor bagved får vi en lille passiar. Herregud, det er da så uskyldigt.

Men nu er det jo blevet rent galt. For fru Jacobsen har bebrejdet sin moder, at hun kunne tale så ringeagtende om os i vort eget påhør. Men så siger den gamle fru Plum: Å pyt, hvad bryder jeg mig om sådan to jasker; de skal bare lade mine drenge gå i fred og ikke gå og lokke dem fra deres gamle moder.

Nå, så blev fru Jacobsen vred og sagde: Ja, når du bruger sådan et ord om to unge piger, der bor hos os, så falder

skældsordet på mit hjem. Og jeg vil bare sige dig, at vi holder ingen jasker i huset. Det er to ærbare piger, som man ikke kan regne til last, at de sidder fra morgen til aften og arbejder for deres brød. – Å, jeg siger hvad jeg vil, og det kan da Gud og hvermand se, at det er et par kokette tøse, som lægger an på mine drenge. – Ja ja, moder, så må du ikke fortryde på, at jeg ikke mere sætter mine ben hos dig. Når du fornærmer de unge piger, så fornærmer du mig og min mand, for de bor hos os.

Og så skiltes de som uvenner, og fru Jacobsen har ikke set sin moder i de sidste otte dage ..."

Alt mens hun talte og blev ivrig, syntes hun mig mere og mere sød. Der var en nydelig harme i det runde hoved, mens munden gik. Den var noget stor, men smal og fin med vigene let opadbøjede.

I profil så hun allerkærest ud, og hendes blik havde denne sære erotiske glans, som brune mørktindfattede øjne ejer. Kind og hals stod i deres lette rødme fint til det opstrøgede blanke nakkehår. Så havde hun for vane at se ned i gulvet og strække højre ben fast frem, så kjolen strammedes om fodspidsen.

Jeg trøstede hende med forskellige pæne ord, at ingen mennesker er agtværdige som de, der selv fortjener deres ophold, og med inderlighed forsikrede jeg, at unge kvinder som hun og hendes søster havde min fulde sympati. Jeg blev helt betagen af at se på hende. Hvor hun var ærbar og tækkelig og fin og yndig.

"Å – ja – ja" – sang hun og sprang op; "jeg sidder og snakker og glemmer nålen. Men jeg ville gerne, De skulle tro godt om os."

Jeg lagde min hånd på hendes, som støttede til bordkanten og trykkede den let. Hun så et lille nu lige på mig, smilede og fo'r ud.

Men i mit øre klang hendes stemme; og det var ligesom mine tanker nynnede på den lette syngende melodi, der røbede hendes herkomst fra Lolland-Falster.

7

Jeg så ikke Nelly ofte. I reglen holdt søstrene sig på deres værelse og lod sig nødigt se, da de ikke var fikse nok i arbejdstiden.

Når jeg gik gennem den lange smalle korridor og så døren stå på klem, nikkede jeg ind. Dér sad søsteren og drejede håndmaskinen med øjnene fæstede på sømmen, der skød frem under nålen. Nelly sad vendt mod vinduet og pillede ritråde ud.

Søsteren så tavs op og nikkede goddag igen. Når da Nelly blev opmærksom på, at jeg så ind gennem dørspalten, fo'r hun op. "De må ikke se. Vil De lade være. Vi tager os forfærdeligt ud, som vi slider." Og jeg fik døren smækket i for næsen.

Kun ved middagskaffen eller tetiden kom hun svippende ind et øjeblik, tog sig ør til hovedet, som blændede spisestuens stærkere dag hende, hoppede rundt omkring, legede med kanariefuglen eller lagde sig på chaiselongen med hovedet på sine hænder.

Men flere gange om dagen gik fru Jacobsen ind til dem for en vigtig akts skyld.

De "lagde op".

Unge, udannede kvinder har som oftest alle et mystisk surrogat for barndomstroen, den de tit glemmer efter konfirmationen. Kristendom og kirkegang støder dem fra sig, fordi deres former er så upopulære. De ynder ikke den abstrakte præken for alle mennesker i almindelighed, de holder heller ikke af at høre om åbenbaring og synd og død og genløsning, for sådan tale kommer over dem som en kold gysen og uhygge. Der er altid noget af begravelses-stemning over en

kirke, synes de – den griber dem, men de vil helst være den foruden – for hvorfor skal livet være så højtideligt? Langt hellere sysler de med egne og veninders planer og udsigter – de drømmer om lidt *personlig* lykke – ikke om en stor *fælles* salighed.

Fantasien vender sig da i retning af naiv overtro. De tror på, at noget er dem bestemt, og de vil gerne til daglig oplivelse vide lidt om det, fordi de håber, det er godt.

Ingen ved, hvor meget der mellem år og dag ødsles på spåkoner af unge kvinder – og gamle med. Men summen er meget større end nogen aner. Jo mere modgang, des mere trang til at tage på forskud af fremtiden.

Spørger man en sådan ung pige, om hun for ramme alvor tror på spådomme, vil hun smilende trykke sig ved at tilstå det lige ud, men man vil tydeligt føle, at der bagved ligger en overbevisning, som har vundet styrke ved, at der altid er så meget sandt i, hvad en rigtig spåkone siger, og ved, at veninder dyrt og helligt bekræfter, at deres er slået til hvert evige ord.

Sikkert tror såre mange på det. I alt fald er der for de fleste en kildrende fornemmelse i således jævnligt at se sin fremtid oplagt. Helst når nutiden er trang og slidsom, uden meget lys eller synderlig lykke, suger en ung, ængstelig, ene stillet pige al sin glæde og hele sit håb af, hvad kortene kan sige hende. For de varsler hende altid mindst et brev eller en adspredelse, de taler til hende om hjertesager, og ingen kvindesjæl er så fattig, at den ikke har sine rige drømme i løndom. Og ind i de mest almindeligt formede udtalelser om den, hun "tænker på" – om det er den rette, om han skal gøre hende lykkelig og vil hende noget godt, eller om hun skal vrage ham, – lægger hun sine

egne små erfaringer og snævre tanker, og med dem stemmer altid, hvad spåkonen siger, fordi denne, om hun ellers duer til sit embede, én gang for alle har virket en bryllupsklædning, der kan passe alle. Og hun er psykolog nok til at føre den unge pige så stille på gled, af smil og blik og tavshed at stjæle hendes lille løndom, uden at hun mærker det. Og alt hvad der siges, rammer hende i hjertet.

Og varsler så kortene hende en fremtid med forandring og penge eller lykke, antyder de lumskeligen endog tallet på børn, hvormed hun skal velsignes, – da har den fattige kvindesjæl en rigdom for lange tider, stof til snævre tanker og stof til vide drømme.

Er det brugt op og begynder tvivlen igen, når hun håbløst ser ud i dette sære, man kalder fremtiden, så søger hun ny trøst og angrer aldrig den halve eller hele krone, hvert besøg hos spåkonen koster hende. At fortryde på den, ville være at forstyrre de hellige fremtidsanelser, som griber hende, hver gang på ny en profetinde bruger sit blik til at skue ind i hendes livs lykke. For lykke er det altid. Ofte krydrer vel sibyllen sin profeti med onde bud, men uvejret driver altid over til slut.

– Nelly og hendes søster og fru Jacobsen lagde op. De trængte til det hver dag, helst et par gange.

De havde ikke råd til at besøge spåkone, så ofte de følte trang, men med fint instinkt supplerede de alle fiffene, de ved lang erfaring havde lært. Kun de kombinerede bibetragtninger magtede de ikke.

Ofte fik de kortene frem og lagde op, om ikke andet så "en stjerne". Og ufravigeligt myldrer de gamle fraser frem med penge over et vand og brev over en kørevej, og en mørk herre,

der tænker meget på vedkommende, og et selskab, hvori man vil komme, og lidt ubehageligheder, man vil få med en lys dame osv. osv.

Inden længe blev jeg spået af Nelly. Som ægte forslagen spåkvinde blandede hun små sikre fakta, hun på en eller anden måde havde skaffet sig, ind i det selvlavede sammensurium: Der var en mørk dame over et stort vand, som jeg tænkte meget på, og som havde uhyre mange penge. Den dame, jeg trak for, havde ingen; hende skulle jeg ikke få, for hun ville ikke have mig.

Alting sagde hun med sit sødeste smil og så stjålent på mig. Men jeg opdagede tyven og anholdt hende i øjnene.

8

Langsomt tog Nelly mine tanker. Jeg strittede imod med min bedre del, og ofte sad jeg hen i harmfuld ræsonneren over, at jeg kunne drages af et ungt, udannet pigebarn som hun. Hun var sypige og havde alle naturlige anlæg til at blive en døgnets flane. Det måtte være hendes ældre søster, som holdt igen. Hun så ud til at gemme på en dyrekøbt erfaring og ville sikkert ikke sælge sin søster så billigt, som det oftest sker. Nelly lystrede sin søster og var åbenbart vel formanet om at tage sig i vare.

Hvorfor ville jeg længere bo i dette hjem, der syntes at være ganske i forfald af næringssorger? Var det dagligt selskab for mig at våse med et par sypiger?

Men Nelly holdt mig. Jeg kunne sidde i min stue og fangen lytte efter hendes lystige latter hinsides gangen. Jeg kunne gruble i timevis over, hvordan hun kunne være så glad, og fristes til at gå over og spørge.

Undertiden skelnede jeg Victors røst derinde. Han måtte altså liste sig op for at se til dem, uden at jeg skulle vide det. Eller kom han ind til mig, var det med et adspredt ansigt og fraværende tanker, og hurtigt sagde han farvel, idet han ligesom ligegyldigt tilføjede: "Det er sandt, hvordan har de unge piger det?" Og så gik han derind.

Hvor de kunne være glade! Hvor de kunne more sig uden mig! Jeg kunne sidde alene i sorg og savn og vånde mig over den lyse jubel, der klang i Nellys latter.

Om aftenen gik de med fru Jacobsen i butikken, og når de alle kom hjem, kunne jeg høre på Nellys kådhed, at Victor havde været der.

En aften foreslog hun mig at gå med. "Der er vist ikke plads til mig også," indvendte jeg. "Jo vist, Victor har ikke udgang i aften."

Da jeg kom ind i den lille tarvelige butik, som Jacobsen for kort tid siden var flyttet ind i fra sin gamle større, fik jeg et pinligt indtryk af, at her sang alt på det sidste vers.

Det så ud som den allermindste detailhandel – denne "Danmarks allerbilligste".

I vinduet lokker store malede plakater med angivelse af hvor mange (eller hvor få) øre pr. pund, og stillet til skue i runde æskelåg ses rosiner og gryn, kandis og johannesbrød. Forinden er der en ram lugt af petroleum og kaffe, og en fugtig grønsæbe-em står op fra lugen til kælderen, hvor "lageret" findes. Rundt i hylderne cikoriepakker og citroner, hist og her et halvt dusin flaskehalse med rødt lak. Væggene dekoreres ellers på de tomme felter med reklameskilte, mange med sære allegorier i skikkelse af halvnøgne kvindekroppe, – lige fra stearinlys til blanksværte. På dette sidste skilt ses en blåbluset skopudser på knæ nærme sig den fod, Hendes Majestæt dronning Victoria har sat op på en skammel, og som nu skal være genstand for sværtens undergørende virkning.

I baggrunden rager en stor fjerding frem med bleggult indhold. Det er den fattigfolk anbefalede, fortræffelige margarine til 50 øre pundet.

I dette lokale vimser den ungdommelige svend om i hvid trøje og hvidt forklæde, til tider også principalen selv. Og kundestrømmen flyder træg ind og ud – små snavsede børn fra de fattige kviste og baggårde eller fortuskede tjenestepiger med

kurv på den røde, nøgne arm – af og til en pænere husmoder eller en håndværker med sine ølflasker.

Bag ved butikken er der et hummer, tre en halv alen i firkant med en pult med ordrebøger og regnskaber, en gammel skibskiste, som agerer puf, et vaklende bord og et par trebenede taburetter. En cognacsflaske i vinduet ved siden af et itubrudt spejl samt et batteri af bajerflasker i krogen fuldender møblementet. Dette skal være kontoret.

Her søgte fru Jacobsen sin mand tidlig og silde og blev ofte timevis siddende for at hindre ham i at gå ud eller modtage besøg. "En mand med en lille smule karakter skal selv passe sin forretning," plejede hun at sige. Og tidligere levedes der højt i kontoret. Der kom jævnligt besøg af den fede restauratør lige over for og af forskellige eksistenser, som nærmest repræsenterede begrebet agentvirksomhed, men holdt af at give grossereren overfor ubekendte. Her blev drukket øl og kaffe med cognac, – i det hele var besøget livligt. Men nu havde fru Jacobsen forpurret det ved så ofte og længe som muligt at agere pladskommandant.

Svenden grinede smørret, da vi kom anstigende. Han vendte diskeklappen i vejret og bød os ind. Jacobsen kom springende fra kontoret med pennen bag øret.

"Nå, du er en god og stadig mand," sagde fru Jacobsen oplivet ved at finde ham hjemme, og kyssede ham begærligt. Han selv så forpint og adspredt ud, men tvang sig op til at være lystig.

"Her er vi – Jacobsen – hele banden," lo Nelly og hang sig fast i hans hvide trøje.

"Skal Nelle være fuld igen," lo han til svar.

Vi blev bænket i kontoret om det diminutive bord, som var dækket med et stykke brunt pakpapir. Foroven osede hængelampen, forneden lå butikshunden Thor og strakte lad benene ud fra sin hede krop.

"Vi vil ha' øl," sang Nelly, og øl kom der. Straks steg humøret hos den kvindelige del af selskabet. Nelly blev klædeligt rød i hovedet, hendes øjne tindrede, hun lagde ansigtet kælent om på siden.

Så fo'r hun op og ud i figenskuffen og kom igen gnaskende på en af disse ubestemmeligt grå frugter.

"Vil De ha' én med? Dér!" Og hun rakte mig den i to fingre.

Jeg beordrede portvin på bordet, af den billige, som butikken holdt; når der ikke var bedre, måtte man nøjes. Men Jacobsen bandede på, at den var mageløs.

Stemningen kulminerede. Fru Jacobsen fik sin mand trukket ned på puffen ved siden af sig. Martha stirrede stift ud for sig med sine kolde, kloge øjne, men rødmen drev dog op over hendes blege kinder. Nelly lagde hovedet ned på bordet, så ind i vinens funklende farve og tittede gennem glasranden over på mig.

"Skål, De lærde mand, hvad det er De hedder ... Bare Victor var her og kunne synge ... Jeg bliver tummelumsk ... Jacobsen, Deres portvin gør mig skør på nødden ... Ååå-ja-ja ... Ude af øje og ude af sind og elsk mig lidt og elsk mig længe ... A-ja-ja, jeg er fuld."

Hun lænede sig tilbage mod væggen, og blodet sank bort fra hendes ansigt. Hendes bryst faldt og steg under det sorte jerseyliv – hun satte begge sine fødder på min ene. Hun lukkede øjnene og hendes læber dirrede.

Da hun atter slog blikket op, faldt det skinnende hedt i mit, og jeg troede at føle hendes blod hamre gennem hendes skosåler – over i mit. Fru Jacobsen blev søvnig. "Aksel, lukker du snart? Vi vil hjem og i seng."

"Ja ja, så går vi. Nielsen kan lukke." Nelly var salig. Hun klukkede og lo og omfavnede alle mennesker. Rødmen på hendes kinder begyndte at kappes med den røde fløjlsstrimmel i halsen.

Ude på gaden bød jeg hende armen for at støtte hendes gang. "Håhå, De tror, jeg kan ikke gå alene ... Det kan jeg heller ikke ... jeg vil gå med Dem."

I mig følte jeg en hed strøm af sanselig følelse, som vi gik gennem de fedtede gader med kældervinduernes lys ud på brostenene. Var jeg ikke straks fangen, blot jeg kom i hendes nærhed og hørte hendes pludder, hendes lidt krampagtige latter, hendes syngende å-ja-ja! Og dette intime forhold, hvori man hurtigt kom til hendes øjne. De kunne sige så meget og dvæle så flygtigt og dog betydningsfuldt i mine. Var hun ikke naturbarn, indsmigrende og ligefrem, for hvem alle dumme hensyn var overflødige, et ungt ufordærvet pigebarn med fyrigt blod og øm hengivenhed.

Hvor længtes jeg ikke efter kærlighed, en stor befriende lidenskab, der skulle trodse verden og al dens dyd, og kun skulle være for mig og for hende en styrkende strøm af ungt og nyt liv.

Og som vi gik langsomt gennem de små fedtede gader, hvor kælderbutikkerne lyste ud over fortovet, talte vi sammen blødt og dæmpet om det forunderlige i, at vi således skulle træffes igen, skønt jeg, da jeg rejste, havde opgivet alt håb om at få min genboerske at se mere. Jeg havde den gang følt det ustadige i

livets gang som en smertelig fornemmelse: så mangt et ungt ansigt, der lokker ud af mængden, ses kun én gang og aldrig mere, hvert lille bekendtskab, man ruller op af vindslet, viser sig som en stump bånd uden fortsættelse.

Men denne gang havde samme tilfældighed, der så ofte skuffer, ført os mod hinanden. Og vi opfriskede de første gensidige indtryk af hinanden, – hvorledes hun altid flygtede og gemte sig, fordi hun troede, jeg stod og gjorde nar, og hvorledes hun først havde antaget mig for Jacobsens – kommis!

Vi talte om spådommen.

"Ved De, hvem jeg tænkte på, da jeg trak kort for en dame?" spurgte jeg, hidset frem mod at tilstå, at jeg elskede hende.

"Nej; det var vel hende med millionen – ovre i Jylland?"

"Nej, nej. De kender hende godt."

"Kender jeg hende. Hvor skulle *jeg* kende Deres bekendte?"

"Jo, for hun bor, hvor jeg bor."

"Hvem dog? – det er da ikke min søster?"

"Nej – så forstår De *hvem*." Jeg følte trang til at kaste alle broer af bag ved mig.

"Det forstår jeg ikke," sagde hun sagte. "Og det forstår De heller ikke selv. De har kun kendt mig så kort. Og det mener De slet ikke." Al hendes kådhed var borte og hun gik sikkert ved min side.

"Jeg mener det; og hvad der bedrøvede mig var, at De så hårdnakket blev ved at sige, at hun, som jeg trak for, fik jeg ikke."

"Det gør De heller ikke."

"Skal jeg være ulykkelig? Sig mig, skal da *kortene* gøre mig ulykkelig?" – Jeg lagde min venstre hånd på hendes venstre,

som lå i min arm, og jeg tog om den, og hun fandt sig i det.

"Skal *kortene* gøre mig ulykkelig?" hviskede jeg.

"Å nej, nej ... De ved ikke, hvad De siger."

"Men De da?... Vil *De* gøre mig ulykkelig?"

"Nej – men ..."

Vi var kommet til gadedøren under denne samtale, som til sidst var blevet dæmpet øm.

Hun fo'r ud af min arm og løb op ad trappen, ligesom bedøvet. Jeg indhentede hende og tog hende i armen, og vi gik op ad den mørke trappe med hedt bankende pulse. Vi kunne høre dem gensidigt.

"Ja ja ..." hviskede jeg, "lad os gøre de kort om i morgen."

Hun drog ånden tungt og sukkende. Jeg lukkede op, og hun slap ind ad døren og lige ind i min stue, hvor hun kastede sig i gyngestolen.

Lidt efter kom de andre. I de par minutter, der gik før vi sagde godnat, var vi begge tavse.

Flygtigt gav hun mig hånden, som jeg trykkede fast, og fo'r ud til søsteren, smældende døren til. Hun drejede nøglen om efter sig.

Men jeg følte i mit bryst en sejrherrestolthed. Jeg måtte kunne vinde, og lidt før eller lidt senere skulle hun blive min.

Jeg kunne ikke gå i seng. Længe gik jeg op og ned ad gulvet lyttende efter, hvorledes alt blev stille. Bag døren på den anden side korridoren hørte jeg små korte susende lyd – af skørter, som løstes og faldt, – raske risp af korsettets lidser, der snøredes op – bump af skoene, der faldt. Og fjedermadrassens knagende suk, da hun hoppede i seng.

Længe sad jeg og drømte, at jeg ventede – på hende. Jeg tosse, at tro, hun skulle komme. En kvinde skal man erobre og tage hendes tanker med vold. Og uden modstand er sejren intet værd. Nu sov Nelly sin kyske søvn med aflåset dør imellem sig og mig.

9

Hun flygtede for mig. Sky bøjede hun til side, når hun så mig komme. Hun turde ikke tale med mig. Jeg selv følte heller ingen trang. Ikke blot, at morgenens nøgternhed altid gjorde mig logisk kølig, men også var det ligesom jeg helst ville lade følelsen lønligt vokse sig stærk, og ikke rykke det nyssåede korn op for at se, hvor vidt det var spiret. Min egen kærlighed skulle skyde i blad og blomst og en skønne dag stå i sin grønne fylde; samtidigt ville også hendes følelse føre sin stille vækst.

Jeg ville vente på mig selv, ikke hæmme elskovens svulmende strøm, men først lade mig rive med af den, når den kom med skummende slusefart.

En dag fik de unge piger besøg af en professionel sandsigerske, der hed Jeppesen. Nelly hentede mig ind og sagde, at jeg også havde godt af at se min skæbne under øjne. Og smilende gik hun sin vej med søsteren.

Jeppesen havde kloge øjne og et stereotypt elskværdigt smil. Da jeg spurgte hende, om hun selv troede på sin kunst, lo hun og svarede: "Det kommer an på..." – Om jeg behøvede at tro? ... Å nej.

Hun lagde op og sagde alt med en vis sikker mine. Og for hver lille iagttagelse, hun gjorde, gentog hun ideligt sit omkvæd:

"Se, så'en ser det nu ud til her! ... Men nu har vi jo lov at lægge mærke."

Og ufortrøden lagde hun op og talte: en – to – tre osv. og snakkede om huset og fremtiden, om "hvad De ønsker" og om "hvad De får" – "uformodentlig" – "uventet" – "og ganske vist".

Jeg husker det ikke alt. Der var noget om, at jeg ville få lykke i det, jeg arbejdede på, at jeg ville få en titel, men komme til at bo i en fremmed by, havde lyst til en lille pige – det så ud, som hun lå til huset, – men det skulle blot være til en adspredelse. Det syntes, som jeg intet alvorligt ville hende, og det var synd.

"Se, så'en viser det sig nu her ... Men nu har vi jo lov at lægge mærke."

Da Nelly kom ind efter endt spåning, så hun vist på mig. "Nå, fik De det at vide ... Det er stygt af Dem."

Jeg forstod hende ikke.

Søndag eftermiddag tog søsteren sig fri. Nelly og jeg sad i spisestuen og spillede seks og tres. Hvor lunefuldt hun spillede, og hvilken sorg over at tabe. Snese gange smed hun kortene, fordi lykken ikke var med hende.

Og ind i spillet blandede der sig en erotisk uro, der tit lod os glemme kortene og kaste i blinde, mens vore øjne mødtes og fingre berørtes.

Hun tabte og tabte. Og kælent kiggede hun i kortene. Til sidst kaldte hun mig en snyder og bedrager. Jeg blev vred for spøg og bebrejdede hende, at hun kunne sige sligt om mig. Men hun blev hårdnakket ved med sit, at jeg *var* en snyder og en bedrager. Og til slut tog hun snyderen bort og sagde med en egen vægt: "I alt fald er De en bedrager. Det ved jeg."

Jeg forstod hende ikke, men svor på, at jeg ærligt stod fast ved mine ord til hende.

Victor kom, og hun blev ellevild af glæde. Det nagede mig. Og han måtte spille og synge for hende: Jeg sad en aften ind under fjeldet ...

Jeg blev harmfuld i min skinsyge og gik ind til mig selv. Lidt efter kom Victor rød i hovedet.

"Hvad fejler du?" sagde han blidt. "Sikke, du jager ind til dig selv."

"Ja, for Fanden, så kan du da være alene med pigebarnet og få klappet og kysset færdig."

"Det er der slet ikke tale om," sagde han stilfærdigt. "Men du er underlig."

– – En aften, Martha var gået til sin buffetmester, og fru Jacobsen i butikken, fik jeg Nelly bevæget til at sidde lidt ind hos mig. Hun kom hjem efter at have leveret veste af.

Der var mørkt i min stue. Kun gadens gasflammer lyste op på loftet og lod alt sitre i et gyldent halvmørke.

Hun satte sig i sofaen. Jeg nærmede mig nervøs og bevæget. "Nå, lille Nelly, hvad tænker De på?"

"Jeg har tænkt over det," sagde hun med hænderne i skødet og hovedet bøjet nedad. "Men jeg synes ikke det passer. Jeg er vist ikke god nok til Dem."

"Jo, De er god. Så god som jeg vil have Dem."

"Nej, nej – hvad har jeg, som kan interessere Dem? Jeg er jo en flygtig, ubetydelig pige, som ikke forstår mig på alle Deres tanker."

"Men jeg forstår mig på Deres. Det er netop Deres friske liv, Deres lyse sind, jeg elsker."

"Husk dog på, jeg er et naturbarn."

"Det er jo netop det dejlige hos Dem. Tror De ikke, jeg selv er et naturbarn? Jeg havde længe tabt mig selv, glemt min barndoms naturlighed. Men nu er jeg ved at krænge al fordom

og politur af mig. Den sande menneskelighed er jo naturlighed og intet andet. Jeg stræber at gribe den og blive barn igen i min lykke, i Dem."

"Alt det siger De nu. Men tror De ikke, den tid hurtigt vil komme, da De kedes ved mig, og bliver vred, fordi jeg ikke har ro på mig? Og De kender ikke alle mine fejl. De ved slet ikke, hvor flygtig jeg er. Og hvor glemsom jeg er. Og hvor mit hjerte trænger til at rumme mange. Jeg kan ikke nøjes med én følelse og ikke mere, jeg føler *venskab* for så mange, men ikke andet."

"Dér siger De sandt. Har De da aldrig elsket?"

"Nej, nej!"

"Og De *elsker* ikke. Nelly?"

"Nej, jeg kender det ikke, som De siger det så alvorligt."

Jeg sukkede.

"Dér har vi manglen. De ved ikke, hvad lidenskab er. De kender ikke til at elske – at lide og elske – blindt og lystrende – at give sig hen, salig, om det så var til døden."

Hun så på mig, let virrende med hovedet, og sagde som i tanker:

"Nej, nej, nej ..."

"Tror De, De vil komme til det?"

"Jeg ved det ikke ... ved det ikke."

"Gid De kunne ... Så først ville De lære at leve."

Vi tav længe stille.

"Men jeg har tænkt på" – begyndte hun, og hun daskede over sit knæ med sin handske – "mener De det alvorligt?"

"Nelly, *tror* De mig ikke?"

"*Kan* jeg? ... Men hvordan vil det gå? Hvad vil De sige, både Deres og mine? ... De vil få ubehageligheder, ikke?"

"Jeg er min egen mand, husk på det."

"Det er det samme: der vil blive vrøvl. Og vi kan ikke blive ved at bo sammen her, om vi nu forlover os. Og hvordan skulle det gå? Inden De kan gifte Dem, bliver De hundrede gange ked af mig."

"Fy, Nelly – at De tænker så praktisk. Er da kærlighed dette at være forlovet? Det har Deres søster bildt Dem ind. Men jeg forstår nu, at De elsker ikke. Hvor kunne De ellers så koldt tale om forlovelse og giftermål?"

Hun svarede ikke, men sad luerød – jeg så det trods halvmørket – og stirrede ned i sine hænder, som gned sig mod hinanden i hendes skød.

"Gid De måtte lære at elske – hedt og vildt. Hvor ville De da glemme alle de små tanker og flove bekymringer. Jeg vil ønske for Dem, at De må lære det. De er jo en god, en herlig lille pige."

"Nej, det er jeg slet ikke. Og De kan også godt se mine fejl, ikke?"

"Men det er jo netop Deres fejl, jeg elsker. Jeg har jo aldrig kendt en livsglad fugl som Dem – fri og åben, lystig og fornøjelseskær – og dog fast i Deres kvindelighed."

"Mener De også det?" spurgte hun skarpt.

"Nelly, De føler selv, at jeg har respekt for Dem, og jeg ville aldrig gøre Dem noget ondt ... Kan De ikke elske mig, – alligevel vil jeg ønske alt godt over Dem. Gid De må blive lykkelig! Deri ligger kærlighedens styrke, at må man end selv forsage, så kan man dog ikke hade, men stedse kun elske og bede lykken ned over den, man elsker" (jeg følte i samme nu hos mig selv, at det var en kolossal usandhed). "Kunne De dog lære det engang og

opleve det selv. Før bliver De ikke ret kvinde, før vil De altid fattes noget."

"Det er kønt af Dem, alt hvad De siger ... Men forstår De mig ikke, at jeg vil ikke binde mig. Jeg vil glæde mig i min ungdom så lidt, men så længe jeg kan. Jeg duer ikke til at give løfter. Jeg kunne aldrig holde det ud, jeg ville blive troløs og skamløs. Å nej, nej ... lad mig more mig, så længe jeg kan. Jeg vil have lystighed omkring mig, drikke, le, synge og være vild."

"Indtil engang lidenskaben griber Dem i sin kvælerslange-favn. Den lurer uset over Dem. Jeg vil ønske, den må komme. – Selv vil jeg holde mig tilbage, for De bryder Dem jo ikke om mig ..."

"Jo, jo."

"Men De elsker mig ikke og vil aldrig komme til det, vel?"

"Måske ... måske ... der er dog ingen, jeg føler mere for end for Dem."

I dette lille ord: *måske* lå der for mig et hav af håb og lykke.

Jeg knugede hendes hænder til farvel og gik ud i luften med sang i mit indre og jubel i min gang.

Var det ikke, som dette ord åbnede en himmel for mig og lod mig skimte en flig af en elskende engel?

Jeg gik i den stille stjerneklare aften. Alt om mig strålede i friskere skær. I mit indre hvirvlede et springvand rundt og sprængte sin vædende dug rundt på alt, hvad der omgav mig.

Måske ... måske ... skal jeg engang få den store kærligheds sakramente-kalk for min mund og drikke livsens blod. Ikke længere vil jeg nøjes med den tørre oblat, der klæber fast på min tørre gane, men en rus vil jeg nyde – fuld af al jorderigs bristende lykke, af al jorderigs jublende kval.

Hver dag ville jeg suge nyt håb af denne unge pige, hver dag ville jeg erobre hende på ny – stykke for stykke – til endelig Eros' banner vajede højt over hver tanke i hendes sjæl.

10

Et par dage efter kom hun en aften og betroede mig, at hun skulle ud.

"Jeg har fået plads i en modeforretning på Nørregade, hvor jeg skal være hele dagen fra 8 til 9. Glæd Dem, så bliver De fri for at sukke, for De får mig aldrig at se."

Hun lo mig ind i ansigtet.

"Jeg ved jo, hvorfor det er," svarede jeg. "Jeg har gjort Dem opholdet herhjemme utåleligt og ikke villet lade Dem i fred."

"Nej – men det er bedst for os begge. De vil ikke tænke så meget på mig ... måske vil De ganske glemme mig. Og jeg vil få lidt forandring. Jeg er ikke sikker på mig selv. Deres altid talende øjne gør mig urolig – De tager mig fra mig selv – og jeg vil ikke være Deres, jeg vil *ingens* være – uden min egen. Der er så megen ondskab i verden, så megen styghed, men altid er man to om den."

Hendes kinder blussede, selv over hendes pande under det lette pur af håret fløj som en rødmende skygge.

"Nelly, de ord, har De ikke af Dem selv," sagde jeg bestemt og tog begge hendes hænder; "Deres søster har sat det i Dem. Og De har fået i blodet den trældommens ånd, som er kærlighedens værste fjende. Nelly, lær dog engang, at intet hjertets krav, at ingen fuld og svulmende længsel er af det onde. I tusinder af år har man fyldt hjernerne med rædsel og skælven og angst og samvittighedsnag – som en rugende mare har et uhyre, man kaldte Synd, tynget på menneskehedens bryst. De føler den selv, de vånder Dem under den. Tanken om synd har kvalt frejdigheden i Deres blik og lænket længslerne i Deres

barm. Som kunne det være synd at slippe dem ud! De har annammet trældommens ånd. Jeg har selv annammet den, men jeg vil rive den ud af mit kød. Skal mennesket være sin egen fangevogter og livet være et fængsel på livstid, da øjet blindes af mangel på synsvidde, og alle frodige spirer visne af mangel på sol? Tro mig, de fleste menneskers liv blev kun en langsom døen, hvorunder dag for dag håb og længsler og frie tanker bæres til graven. Og kommer døden engang, den såkaldte død, så finder den kun en arne, hvor alt er kullet hen uden flamme og blus – gispende emmer, fordi man stængede inde og ikke lod vinden have frit og flyvende træk … Hvad er *Deres* liv? En række af dage, som alle er ens, med tanker så små og korte som de sting, deres mødige fingre slæber sig frem over en vej af tøj og klæde, der ikke synes at have ende. Små halvbårne suk, som ingen hører og ingen rører. Glæden over at være søvnig – glæden ved at glemme. Et lille glas – og De er som forvandlet. Al Deres frygt for synd, alt Deres hemmelige nag, at alle lyster er af det onde, – det er fejet bort af Deres bevidsthed, og på engang svulmer Deres bryst, og alle Deres længsler slipper fri, og verden bliver videre og øjet ser rigere og sansernes musik kommer over Dem og De bliver lykkelig og salig – om blot et par minutter. Et det ikke underligt at der skal spiritus til? Spiritus kan samvittighed og angst og skælven for synd – spiritus kan disse dæmoner slet ikke tåle. De slumrer ikke ind, men de letter som onde drager, der har hvilet koldt på Deres hjerte. Husk, Nelly, hvor grå og rå og barsk hverdagen er, blot fordi der er så meget man ikke kan og må og tør. Hvorfor *tør* mennesket ikke alt, som avles af hed trang og dyb længsel? Hvorfor skal der altid lyde en hård og ædrugørende røst: det er

ondt, det er synd? Hvad er synd? Jeg ved det ikke, og *De* ved det ikke. Det er noget, man har kyst i os fra barnsben af, en rædsel for at nyde, som vor natur vil det, en angst for lykken, den lille vi kan få. En slange, der stikker os i hælen.

Nelly, Nelly, De med Deres lyst til en lille rus – flygtig som Sankt Hans ormens blus i den mørke nat – hvorfor er De ræd for livets store rus, den der varer længe, længere end en sommer, fordi al trældommens ånd er drevet ud og De ser nydelsen *frit* under øje, – lær dog at forstå, at lykken er at *slippe* – hver smålig lille bekymring, hver fej lille angst – og så give sig havet i vold, følelsens vide vuggende vande, hvor intet binder, men alting bærer Dem bort på bølger, hvorhen Deres længsel vil.

Har *De* ingen længsel, lille Nelly?"

"Jo – jo –" kom det som uhørlige suk fra hendes mund, og hendes hoved sank ned i hendes hænder, og det våndede og bævrede i hendes hele krop, det svulmede i hendes ryg, det lyste af blod i hendes øren, langt ned over halsen til brysternes tungt åndende hav – – "jo – jo – jo."

Mine læber droges mod hende. Jeg løftede hendes arm, den var tung og slap, og jeg fæstede min mund på pulsen, der slog sine dumpe blodslag.

"Jeg holder det ikke ud" – hulkede hun, "jeg er så slet, så slet, jeg gør så meget stygt og ondt og kan ikke gøre for det. Gid jeg aldrig havde set Dem, aldrig, aldrig ..."

"Sig ikke det, kære Nelly. Det har været godt for os begge og skal blive det mere. Er vi så blevet enige?"

"Om hvad? ... om ingenting!"

"Jo, vi forstår hinanden, og vi vil vente på hinanden, jeg vil vente på dig, vente til du kommer. Gem nu min lille løndom, som *jeg* din, ingen skal vide den, vel? Det skal være alt for os to alene, ikke?"

"Jo-jo," sagde hun heftigt og blev flunkende rød i det samme. "Men engang skal de da have det at vide, ikke?"

"Det beror jo på Dem, Nelly. Hvor De er morsom. Jager det sådan! For et øjeblik siden var De jo kølig og ubønhørlig ... Men nu vil vi gå og længes efter hinanden, i alle ugerne – seks dage, men om søndagen holder vi gensynsfest ... Skal jeg hente Dem om aftenen kl. 9, Nelly?"

"Nej, det må De ikke. Min søster og de andre ville mærke det, og de skal ingenting vide, vel?"

"Ja ja, så længes vi, dejligste. Jeg vil ikke engang være hjemme om aftenen, men først komme, efter at alle er i seng."

Og dagene gik i tomhed og dog i sær ustadig stemning. I Jacobsens hjem var der en underlig tung luft – det var som barometret kunne stå på jordskælv.

Fru Jacobsen så på mig med mærkelige øjne, som vidste hun noget og ville have sagt, at dét havde hun ikke troet om mig. Fik jeg en gang imellem et glimt at se af Martha, når hun smuttede ud i køkkenet for at varme pressejern, rettede hun altid et par store forskende øjne på mig, der syntes at sige: Tag Dem i agt. Jeg følger, hvad De gør.

Jeg havde dog aldrig blottet mig, men tværtimod søgt ikke at vise mine bestræbelser åbenbare for andre end Nelly. Og dog havde jeg en pinlig fornemmelse af, at fru Jacobsen og Martha ofte talte om mig. Fru Jacobsen var meget inde hos Martha; de måtte have mange ting at rådspørge kortene om.

Jeg havde ondt ved at passe mine kontortimer. Tit gik arbejdet af sig selv i stå, jeg vidste ikke, over hvilke ubetydelige tanker. Jeg greb mig i at stirre på lovsamlingens rygge og finde stor interesse i at studere furer og rynker i skindet og undre mig over guldbogstavernes former. Jeg kunne sidde et helt kvarter og følge kanariefuglens bevægelser ovre i et genbo-vindue, dens hop fra pind til gynge og fra gynge til pind, fra pind til ædekar og fra ædekar til pind. I milde guder, hvad gik der af mig og mine sanser? Var jeg ved at blive pjanket?

Om aftenen efter te, kort før Nelly skulle komme hjem, gik jeg ud – ensomme ture med slentrende gang og ugenkendende øjne, – ned gennem byen, der så så mystisk ud i den blege skumring med blinkende ruder højt oppe på kvistene, med næsten lydløst vandrende mennesker, damer i lyse dragter og herrer i hvide benklæder og stråhatte, ikke én kendte jeg – jeg gad ikke engang se efter – hvad for en verden hørte de til, og hvor vankede de hen? Jeg skulle ud i den vide Vesterled – til højre ned over Halmtorvet og ud mod den høje, sælsomt skinnende solnedgangshimmel. Den var så fantastisk med guld og stærk ravglans og glødende skyrøg og glasklar dybde op imod zenith.

Og stenbroen blev så underlig støvgrå – den blegnede næsten – og husene tabte deres farver, men ruderne skinnede som begejstret tændte øjne ud langs den vej, solen var vandret. Den vej skulle jeg. De grønne slyngranker sitrede let om den indhegnede ruin; jeg så de enkelte blade mørke og skarpe mod den klare himmelgrund. Derinde måtte være sært at sidde og godt at drømme. Alle bladenes skælven måtte være som lette fingres syslen over ens hår.

Men jeg gik videre – ud mod det sluknende bål. Således endte også min dag – i døende emmer efter tankernes stærke brand og længslernes sydende flammer. Nu blev der havblik i mig – bålets sidste skær slående smut hen over de bløde runde småbølger.

Søen lokkede mig. Jeg drejede af ned langs dens bred, stadigt stirrende mod solens sidste guld, der lå hinsides over høje huse med slanke popler imellem. Uden lyd skød svanerne hen over vandet som store hvide rosenblade, der driver for selv den sagteste luftning.

Jeg sad på en bænk og åndede i aftenen, der umærkeligt kom over vand og himmel og mig. Jeg tænkte på Nelly, et øjeblik eller to; hvor underligt at tankerne kunne finde hvile i mindet om sådan en ung kvinde, der selv ikke kunne følge en eneste forstandens tråd koldt til ende.

Jeg tænkte kun på hende et nu – behøvede ikke mere; men hun var som blykølen, der holdt fantasiens fartøj sikkert og lige i vandet.

Små skælvende bølgerader fo'r forbi jernrækværket og gav mig fornemmelsen af, at jeg sagte gled hen over vandet på en stor støtfarende damper. Svanerne var ude endnu. På den sitrende flade af blåsorte toner, med lysere hoppende himmelspejlninger, flød de om som store hvide dun, skød forbi og ind under dæmningen, hvor de blev borte. Ovre på den modsatte bred lå ildskæret fra lygter og vinduer ud over vandet som lysende komethaler med ild, der skælvede og hoppede og legede og flød ud, når vandet rørtes lidt stærkere, og atter samlede sig til de langelige flammeris. Ind i spektret af de mange ildstriber lå en eneste purpurrød, tynd stråle, dejlig i sin

rene stærke farve, som kom den fra sin egen verden, rød som skinnende blod.

Ude midtvejs i søen, borte fra breddens sorte skygge, spejlede den grønligtklare himmel sit milde sommernatslys. Og dér stod aftenstjernen, sikker i sit blik, uden sitren eller blinken …

Du aftenstjerne i mit eget sind – du som er altid rede til at dukke frem, når dagens kamp og solens brand er stilnet af, som fordrer skyløs himmel for at skinne, når alle tåger dækker som en mur langs horisonten den lidenskab og glød, som dagen rummede. Du aftenstjerne, som er inderst inde og toner frem kun midt i højtidsstilhed, når alle lave tankers tunge skyer er sunket ned i natten, – se du mig frit i øjet, mit bedste jeg og diamanten i mit liv. Jeg stirrer i dig uden tårer, uden jubel. Hvad har mit hjerte vel at vånde sig? Og har jeg trang til jubel eller latter? I dag har jeg jo hvile, livets hvile, du nerve i mit jeg, som aldrig skælver, men føler stærkt sin egen sikre evighed. Du klare aftenstjerne i mit stille sind – jeg hilser dig …

… Jeg rejste mig og gik hjemad ned langs alleen. Der drev par forbi mig, og oven på den befriende tavshed i mit indre drog jeg et tungt suk. Fortryllelsen var borte med det samme. Jeg mindedes min egen brøst, mit eget savn. Hvor var nu Nelly henne, hun den rædde kvindesjæl, mere ræd end jeg for kærlighedens stolte synd?

Hun lå vel nu og sov sin kyske søvn og var glad, at hun var sluppet helskindet gennem en ny dags fristelser. Og således ville det gå bestandig, til hun engang fik lagt grime på mig og fik mig behørigt opsadlet til at ride til brudeskamlen.

Da randt mig en serenade i sinde. Hvor var den djævelsk i sin ironi og rammende i sin formaning.

> Nehmt euch in Acht!
> Ist es vollbracht,
> dann gute Nacht,
> ihr armen, armen Dinger!
> Habt ihr euch lieb,
> thut keinem Dieb
> nur nichts zu Lieb;
> als mit dem Ring am Finger.

Her var livsvisdommen i højeste potens. Her var moralen, som havde frelst menneskeheden fra den dyriske synd. Den havde reddet samfundet på individernes bekostning. Og endnu i mange år skulle den lyde fra sjælelægernes mund – kun med lidt stilfuldere ord.

> Ich sing' ihr ein moralisch Lied,
> um sie gewisser zu bethören.

Der er enkelte kvinder, som synder af uforstand, der er flere, som synder i rus. Men de, hvem rusen skræmmer, fordi de ved, hvilken tømmermænds-morgen verden har beredt dem, de bliver lidende nonner, som venter på ring og ægteskab. Og mange venter forgæves, og deres liv er som kønsløse blomsters. For dem fik ikke livet sit inderste indhold; de blev overflødige i livets store nyskabende verden.

Men der er dem, som fornægter deres køn, og for hvem kønnets inderste mening intet betyder. Sådanne var det bedre, at de aldrig var født. For hvad er kvinden født til – snarere end til at være kvinde?

Men Nelly var kvinde – vild, ubændig og uberegnelig – hun var sikkert også troløs og falsk. Men det er jo mandens hedeste elskov ved sin altformående vilje at *tvinge* hende til troskab, at lænke hende til sig, så hun glemmer alt andet i verden – også at være vild og ubændig og uberegnelig.

Kom jeg hjem fra mine ensomme ture og sagte lukkede entrédøren op, slog imod mig et åndedrag af husets stille søvn. Jeg kunne standse uden for hendes dør og høre hende sove trygt og tungt. Men inde i min egen stue lå der en stemning, som fortalte mig om hende. Jeg var vis på hun havde været der. Pianoets taster skinnede i halvmørket; jeg huskede, det var lukket, da jeg gik. Nu havde hun været der og famlet sig frem til en af de kælne arier, der var hendes yndlinge.

På mit skrivebord havde hun glemt sin brystrose. Halvvissen duftede den stærkt. Hendes fingre havde vendt op og ned på alt, søgt i visitkortskålen, malet navnecifre på skrivetavlen, havde lavet sig en cigaret af tobaksæsken og bladet i en opslået bog, hun ikke forstod.

På små papirlapper skrev hun – flygtige hilsener i flygtige træk – at hun længtes – og hvorfor jeg aldrig var hjemme.

Hun måtte altså liste sig op, når hun kom fra forretningen i håb om at træffe mig alene. Fru Jacobsen og Martha vandrede pligtskyldigst i butikken kl. 9, og dér måtte Nelly også møde, og kom hun lidt sent, fik forretningen skylden.

Jeg kunne blive siddende længe og læse de små lapper ved lygteskinnet. De sagde lidt og dog så meget – at nu *droges* hun.

Den halvvisne rose duftede stærkt. Jeg gik til klaveret og satte mig til at fantasere – en blød og sukkende natlig sang – med kildens klare kluk i langsom dryppen, med bladesus og skælven

i siv og vindens raske ridt ad bakkekamme og i mosedale. Jeg brugte pedalerne rigeligt for at høre tonerne dø bort i sagte syngen.

Og jeg sov næsten ind over klaveret, drømmende at jeg spilled et domkirke-orgel, hvis toner gjaldede under de høje buer og dirrede helt ned i kryptens ligsten, – hvis brusende salmetoner summede og sitrede i alt og alle, i min egen hjerneskal, der klang med, i de høje sølvstager og vinkalken på altret, med sangbund i alle menneskene dernede i skibet, ja selv tonende i de gamle skeletter i kryptens kister … de faldt i støv, når de sidste tonedråber svandt i den uhyre tavsheds hav …

Ovenover mig skinnede det lille spejl, og jeg så altret med den rødtbetrukne rampe. Men ingen præst messede; vendt imod mig og støttet mod det hvide alterbord stod en ung pige og smilede, i sort kjole med en funklende rød strimmel i halsen. Hun smilede og hendes hvide tænder lo til mig, så det nåede mig helt op gennem det lange skib: Å – ja – ja …

11

Søndagen kom. Jeg stod op med lyse anelser i mit sind, og jeg smykkede mig som til fest. Jeg vidste jo, i dag ville hun komme og hylde mig som sin herre.

Ellers var hun altid på færde og afsted, før jeg var oppe. Denne dag sov hun længe; længe ville hun i hvert fald ikke lade sig se.

Jeg drev rundt i min stue og ud i korridoren. Jeg hørte hendes kvidrende latter derinde – hun stod vist og pjaskede sig i vand, nøgen til bæltestedet.

Kanariefuglene skreg om kap med hendes latter og tav, når de mærkede, at hun holdt inde.

Jeg lod døren stå åben og gik hen og trilrede noget frem af klaveret – en galen potpourri – af Mikado-motiver og "Morgen på Alperne" og "Elsk mig lidt, men elsk mig længe".

Hun råbte hurra derinde og valsede rundt på gulvet og sang: "Elsk mig kort, men elsk mig voldsomt". – Det var mine egne ord, hun havde beholdt i minde.

Jacobsen kom fra butikken til frokost. Han så forstyrret ud med sky, rødrandede øjne og febrilske bevægelser. Hans kone blev kærlig over sin egen gode dejlige Axel, der havde så meget at tænke på og dog ville komme hjem for hendes skyld. Og begge tullerne skreg om ham og rev i hans lommer og ville begge sidde på hans knæ ved bordet.

Som vi klinkede med den anden genever, stod Nelly i døren –; gul, blomstret sirts med blegrød sløjfe i halsen og på håret. Hun sagde godmorgen på en underlig stille måde; man skulle ikke tro, det var hende, som nylig støjede og lo derinde.

"Godmorgen, Nelle," sagde Jacobsen med skinnende øjne, "kom lad mig se, om Nelle er fin. Nelle generer sig i al sin stads?"

Hun kom hen til bordet. Jacobsen lagde let armen om hendes liv og viste hende geneverglasset: "Skal Nelle ha' en morgensnaps?"

Hun virrede med hovedet, snoede sig ud af hans arme og kom hen og gav mig hånden med et lille fast tryk.

"Nelle skal drikke!" sagde Jacobsen lystigt. "Og madamen skal ikke være jaloux. I dag har vi lov at kysse alle unge piger, ikke?" – spurgte han over til mig – "både madamen selv, så ung hun er" (hun besvarede kraftigt hans kys), "og de andre med. – Martha!" råbte han, "Martha, kom ind og drik og vær glad. Hvor længe var Adam i Paradis!"

Hans lystighed var mig tvungen og ækel. Han havde drukket sig den til. Jeg stod kort efter fra bordet og gik ind. I korridoren standsede jeg Nelly.

"Gå med lidt ind til mig," bad jeg.

"Jeg *kan* ikke," hviskede hun – "det støder dem – Jacobsens."

"Snak, hvad ved de?"

"Ingenting" – sagde hun hurtigt; "men det går ikke an; de kan mærke det og vil ikke tåle det ... Men gå med en tur – Martha og jeg."

Vi gik en stille, trykket vandring ad Langelinje. Martha så meget højtidelig ud, og lig en vogterhund ved højlys dag indlod hun sig aldrig på at gå foran. Det var lige alt det, at jeg midt i den stærkeste trængsel kunne snappe Nellys fingerspidser og trykke dem svagt.

Ingen af os havde øje for Sundets mørkeblå, uroligt krusede vand. Nelly var tankefuld. Jeg selv var underlig til mode ved at gå i dette menneskemylder, hvoraf mange måtte kende mig, ved siden af denne lille sypigeskønhed, som jeg havde lovet – *ring*. Hvordan skulle det gå? Jeg ransagede mig selv og tænkte mig i alle eventuelle situationer. Hvor latterligt og flovt ville det ikke være at lade verden blive vidne til en sådan kærlighedspagt! Vel var min følelse dyb og stærk, – men så meget des mere burde jeg bevare den i løndom og ikke give folk årsag til at smile.

Jeg bød dem blomsterbuketter og blev rød i kammen over al den tid, de stod og søgte i kurven. Dette var jo at vække opsigt, og alle mennesker gloede på mig som i dydig forbavselse, syntes jeg.

Jeg ville byde dem ind i Esplanaden, men Nelly rystede på hovedet, og Martha afslog det på det bestemteste, idet hun så uhyre sikkert på mig med sine store vandblå øjne. Jeg begreb, at hun måtte vide noget og betydede mig, at her var intet at få til salg. Hun betragtede mig åbenbart som en af de maskuline dæmoner, der tager hele hånden, blot man rækker dem en lille finger. Hun måtte være *bange* for mig; for jeg vidste jo, at hun ellers ikke fandt noget upassende i at lade sig traktere af herrebekendte; men over for dem måtte hun være selvsikker som en Lucretia.

Jeg åndede ganske frit, da jeg hjemme slap ud af hendes argusøjnes rækkevidde.

Efter middag brød hele familien op for at ledsage Jacobsen i butikken; han skulle gøre op, og de skulle holde ham med selskab. Jeg afslog opfordringen til at gå med. Jeg væmmedes

ved at tænke mig kontoret ved højlys dag og ved tanken om at skulle sidde dér og drikke dårlig cognac. Jeg sendte Nelly et bebrejdende blik: at hun virkelig ikke følte sig for god til dette knejpeliv; men hun rystede lidt på hovedet, så rundt på de andre og sprang ind efter sin hat. Det var som hun ville sige: Man må tage den smule morskab, man kan få! Jeg har ingen anden, og det er ikke til at sidde og hænge her hjemme.

Det syntes jeg ikke heller; men dog blev jeg, skønt mine tanker ideligt løb til butikken og fulgte Nellys vimsen ud og ind: og Alfred klimprer på guitaren og Victor er der vel også...

Victor kom i det samme, bleg og stilfærdig. Han så sig lidt forskende om i min tavse stue og sagde med et nik indefter: "Er der ingen hjemme?"

"Sig mig, hvad regner du *mig* for?" spurgte jeg iltert. "Hvad går der af dig, mand? Altid kommer du og taler om, at der ingen er hjemme. Er det da ikke mig, du besøger? Er du syg eller forelsket, så sig det rent ud. Nu begriber jeg dig ikke. En sjælden gang stikker du næsen ind ad døren og forsvinder lige så hurtigt. Jeg troede du satte pris på at komme til mig – vi har da haft så meget at drøfte sammen og tænke sammen og føle sammen, men nu er min stue kun en gennemgang til pigebørnenes derinde."

Victor så på mig med store pinte øjne.

"Synes du ikke, jeg kommer tit nok? Jeg troede, du helst så mig borte. Og hvorfor taler du så arrigt? Da jeg ved, at du bliver vred, fordi jeg går ind og siger goddag til de unge piger, så holder jeg mig herfra."

"Pyt, min ven. Vær ikke hellig. Jeg ved godt, at du lægger dine fjed over butikken, hver gang du har fri. Og jeg skøtter ikke om

et venskab, hvor min ven kan foretrække det tarvelige sjov et sådant sted for mit selskab. Jeg tvivler ikke om, at det morer dig mere. Så vælg i Guds navn butikken og dit pjank med pigerne. Jeg vil ikke dele dig med dem; lad dem beholde dig. Jeg kan gå mine aftenture alene."

"Jeg kan også gå mine alene, tvivl ikke om dét," sagde Victor med en alvor, der ikke rummede et eneste stænk af harme, men netop derfor irriterede mig. Han tog sin hat, trykkede min hånd kort, men stærkt og gik: "Farvel, du."

Da han var borte, følte jeg dumpt, at skinsygen havde revet mig hen; men tanken om, at han nu gik i butikken, bragte enhver anger til at drukne i skinsygens sydende forbitrelse.

Jeg sad time på time og forbandede mig selv, at jeg ikke var gået derhen; så kunne jeg dog se Nelly og lege med hende, og Victor ville da ikke være ene om marken. Nu var hun selvfølgelig vild og ustyrlig og havde i rusen glemt mig. Min trøst var imidlertid, at jeg var sejrherren, som stolt ikke kæmper mere. Hun var dog min.

Det blev mørkt, inden de kom hjem. Da det ringede voldsomt på entréklokken, fo'r jeg feberhastigt ud og lukkede op. Nelly kom tumlende ind med hængende hoved, hed og blussende: "Å, jeg er smækbedøvet, jeg er smækbedøvet ... jeg græder og ler i ét."

Jeg støttede hendes arm og følte hendes lille faste hånd famle om min.

"Tak, Nelly, at De kom. Jeg har ventet Dem og hadet Dem og forbandet Dem, at De havde glemt mig. Men det har De ikke, og nu er jeg god igen."

Bagefter kom Martha med tullerne, der var søvnige efter den megen leg; sidst kom fru Jacobsen med sin mand tungt under armen. Der stod en dyb kummer at læse i hendes brune godlidende øjne, der aldrig havde dækket over nogen svig. Jeg så straks, at Jacobsen var dødberuset. Han hilste larmende på mig. "Her kommer vi med fuldkommen kærlighed," skreg han. "Den skal skære i aften med fuldkommen kærlighed." En flaske i avispapir, som han satte på bordet, så den trimlede, forklarede mig, hvad han mente.

Der blev dækket bord, og børnene kom til sengs. Jacobsen lå slængt hen over chaiselongen og lallede: "Nelle, kom og skænk mig fuldkommen kærlighed." Men inden mange minutter slog hans hoved tungt ned mod chaiselongens lave ryg, hans øjne faldt til og han snorkede med vidt åbenstående mund.

Jeg så på hans kønne unge ansigt, hvor alle træk var milde, men uden karakter – ikke en fast linje om mund eller hage … Han måtte have det hårdt, siden han var sådan tilredt.

Vi andre rørte næppe maden. Der blinkede tårer i fru Jacobsens øjne, når hun så hen på "sin smukke mand". Hun gik hen og lagde sit hoved ned ved siden af hans, kyssede hans øjne og søgte at lukke hans mund. "Stå op, min egen elskede Axel, stå op og gå i seng. Du er ikke rask, er du vel?"

Som efter stiltiende fællestrang gik Martha og Nelly med ind i min stue og skød døren sagte til.

"Er det forbi?" spurgte jeg spændt.

Martha så på mig med sine kolde alvorlige øjne og hviskede: "Ja … I morgen er fru Jacobsen alene. Alt er færdigt. Forretningen har i det sidste par måneder gået på stumperne. Han har måttet købe kontant hver morgen, hvad han skulle

bruge af varer. Nu kan han ikke længere. Fallitten kommer en af de allerførste dage, og den stakkel kan ikke bære det."

"Hvad vil han da?"

"I dag har han købt billet til *Thingvalla*. I morgen kl. 12 går de af."

"Ved fru Jacobsen det?"

"Nej, han kan ikke nænne at sige hende det. Kun vi ved det."

"Nænne det og nænne det," jeg knyttede begge mine hænder, "og tåle det og tåle det. *Han – kan* ingenting tåle, men *hun – skal* bære alt. Gud, hvor han er fej! Lad ham blive hjemme."

"Han *kan* ikke. Han skammer sig for al verden. Han overlevede det ikke. Han skulle være taget bort for længe siden."

"Men den stakkels kone, hende beklager de ikke. Hun skal have styrke til at bære. Hun skal stå alene og svare for sin mand. Hvor er det nedrigt, hvor er det fejt!"

Nelly sad og græd i gyngestolen. Nu rejste hun sig: "Det *må* De ikke sige. Husk, hvad han har måttet døje så længe. Og hun har ingenting vidst. Og hun er kvinde, og hende skyder man ikke skylden på."

"Hun har ingenting vidst? Jo, hun har anet det fra dag til dag, og det har pint hende tusind gange mere, at han ikke engang har haft mod til at betro hende alt. Jeg, som halvvejs har troet, at hun gik i butikken for at kysse sin mand, jeg forstår nu klart, hvor hun har *måttet* gøre det. Hun har vidst, at han drev ude og svirede for at glemme, og at det var den visse ruin."

"Døm ham dog ikke for hårdt," bad Nelly. "Han har været letsindig og modløs til at se ulykken under øjne, men han er så god og – så god, at der aldrig har været en ond tanke i ham."

Inde i spisestuen hørtes fru Jacobsen hulke og kæle for sin mand. Martha gik stille ind til dem.

Nelly sad henne i sofaen, hvor den rødskærmede lampes lys næppe kunne nå hende. Brystet gik på hende, og det blussende blod jog sine skygger helt op under forhåret. Jeg satte mig hos hende. Stunden havde grebet mig; det var den sidste slutning på en lang fortvivlet kamp. Jeg hørte hendes puls banke. Jeg fornam varmen fra hendes kind. Vore hænder fandt hinanden uden at vide det. Fingrene filtredes ind i hinanden for ret at føle gennem huden. Alle vore sanser var vakt til stærkt pulserende liv. Og vore læber kunne ikke andet end mødes i et kys så langt, at vi syntes det varede en paradistime.

Men fra spisestuen klang Jacobsens latter og råb om "fuldkommen kærlighed" ... Dette var galgenhumør!

12

Den følgende dag var bevæget.

Jacobsen var tidligt oppe – ædru og alvorlig. Han måtte i butikken, kyssede konen og tullerne, som lå og boltrede sig i samme seng.

Hen på formiddagen kom der som en pludselig anelse over fru Jacobsen. Hun *måtte* i butikken. Så skyndsomt måtte hun, at hun ikke engang fik tullerne med.

Hun havde ikke nået butiksdøren, da hendes mand svingede bort i en droske, og hun skreg: "Axel, Axel dog!"

Men han lo over hele ansigtet, stod op i vognen – han havde ingen overfrakke med – og råbte, idet han lettede på hatten: "Kommer straks igen! Skal bare ud i forretning."

Da begreb hun det hele og kom hulkende hjem og omfavnede tullerne og sagde: "Nu er fa'er i Amerika, og I har ingen fa'er mer!"

Og de lo og sprang: "Mo'er, skal vi besøge fa'er i 'merika – lige straks?"

Hun græd en tid, men blev hurtigt rolig i den lindrende følelse af, at *nu* var det overstået, for nu fik lidelsen ende.

Martha kom hjem med rødgrædte øjne og sukkede stille til fru Jacobsen. Havde ikke Martha været en så kølig karakter, jeg tror fru Jacobsen havde omfavnet hende.

Stakkels kvinde! I sin sorg havde hun ingen tanke for, at hendes mand havde andre kvindelige fortrolige end hende. Hun ytrede end ikke forbavselse, da Nelly, som kom tidligt om aftenen, berettede, hvorledes hun havde spist frokost med Jacobsen i en restaurant, og hvor øm og lidende han havde

været og bedt og tryglet hende om at formå hans kone til at komme over til Amerika og for alt i verden tage Martha og Nelly med sig. Hinsides Atlanterhavet skulle der gry en fremtid for dem alle.

En sådan kvindes kærlighed er stærblind. Aldrig havde hun tvivlet om sin mands troskab; gav veninder eller slægtninge hende vink, at hun skulle se, hvorledes Axel ikke holdt sig til *flasken* alene, kom hun til at hade dem for deres ondskab og sagde, at ingen nok så sort bagvaskelse skulle kunne sværte hendes egen elskede smukke mand. De ville kun skyde til vognen alle, nu da den hældede, men de skulle ikke prøve på at rokke hendes kærlighed.

Nelly gik rundt og så højst alvorlig ud. Jeg kunne skelne grådens spor under hendes øjne. Hun tændte en cigaret og satte sig i det åbne vindue. "Lad mig være!" sagde hun kort, da jeg nærmede mig.

Fru Jacobsen gik hjem til familien. Nu måtte snart alle vide det, og det gjaldt om at tage mod deres blik og smil med fasthed.

Bet kogte i mig, da hun var gået, af harme over denne kujon af en mand, som nu sad på *Thingvalla*s dæk og røg sin cigar, let i sind over at være sluppet fra det hele – eksekution og ubehageligheder – hele fallittens skærsild.

Martha stod og pressede. Jeg gik op og ned ad gulvet og gav min harme luft i tusind skældsord over denne pjalt af et mandfolk, der ikke turde bære følgerne af sit eget levned. Var måske konen skyld i deres ruin – hun der var sparsommelig til det yderste og ikke nænnede at købe et nyt stykke til sig og børnene? Var det ikke ham, der havde slået så stort op fra først

af, at enhver fornuftig mand måtte ryste på hovedet og sige: Dette går aldrig i evighed? Var det ikke ham, der ikke havde forstået at bremse i tide i stedet for at lade stå til? Var det ikke ham, der siden vildt havde søgt at glemme sine sager og ikke bluedes for at drage sine nærmeste slægtninge med i ulykken ved at lade dem kautionere for sig på en tid, da han burde have vidst, at forretningen ikke stod til at redde? Var det ikke ham, der havde sviret på billardstuer og drevet pigesjov, skønt hans kone søgte at holde ham til hjemmet? Og sådan en kujon havde man medlidenhed med og græd, når han rejste, og kaldte ham en yndig mand og et herligt menneske! *Han* en mand, der ikke havde tiendeparten af en kvindes mod!

Mine ord bragte Nellys kinder til at gløde. Hun rejste sig og trådte fast hen til mig, der lyste ligesom en gnist af had i hendes øjne.

"Nu er det *nok*!" sagde hun. "Ham skal De ikke vove at dømme. Han har lidt mere, end De aner, for sin letsindighed. De har ikke *kendt* ham."

Jeg lo skingrende af vrede. "Kendt ham! Nej, der var ikke noget at kende! Ikke for en øre mandsmod i den hele Adonis. Men der er andre, der har kendt ham, hahaha!"

Jeg gik og smældede dørene efter mig. Dette var ikke til at holde ud. Gaves der noget mere forrykt og splitterlynende afsindigt end en kvindehjernes overgangsluner! Nu havde hun i dag drukket et afskedsglas med Jacobsen og var blevet rørt over hans elegiske jammerlighed, og så sprudede hendes øjne af had mod mig, som hun havde tilstået sin kærlighed den foregående aften.

Altså var det ikke mandighed eller rå kraft, der besejrede en kvinde – ikke fast vilje eller bestemt karakter. Jeg havde draget hende til mig – ikke ved kælenskab, men ved yderst behersket varme i min følelse, ved overlegenhed, og nu sank hun tilbage, blot fordi hendes hjerte var fyldt af en medfølelse, der skyllede over alle bredder. Hvor var det vammelt!

Jeg ræsonnerede om og om igen og kunne dog ikke begribe, hvorfor de ikke kunne dele min harme mod den bortrømte kryster, men fulgte ham med gode tanker og varm sympati. Var det ikke rimeligere, om de beklagede den stakkels forladte kone med de to småpiger? Dog heller ikke hun havde en eneste anke mod ham, uden den naive, at han havde været alt for letsindig og sig selv værst og desværre altid havde haft en svag karakter.

Jeg gik længe og brødes med mig selv og kunne ikke få klarhed i alt dette. Med en dump tunghed i hjernen lænede jeg mig til sidst op ad klaveret. Således brast da også den kærlighed ...

Da knirkede døren sagte, og ind i stuens halvmørke gled en sort lille skikkelse, og den kom hen til mig, og jeg følte en hed kind mod min, en arm om min nakke og to sugende læber mod mine, og hendes tårevåde ansigt fugtede mit som med kølende nafta.

Og da skiltes tankernes stride strøm og stod som en tung mur på begge sider af kærlighedens triumftog, og hun gik tørskoet gennem mit hjerte, og ikke et stænk af nag og vrede faldt på hende.

"Tak, du elskede, at du kom, og tak, at du før lod mig kaste et svimlende blik ned i dit hjertes dyb. Din følelse må være som en

brønd uden bund, med mulmet forneden og solens gyldne smil om randen ..."

13

Så var hun da min. Og al min skinsyge frygt var til ende. Hun brugte ord, jeg ikke havde troet hun ejede, for at tolke sin følelse for mig fra den første dag vi sås.

Længe havde hun båret på had. Og med ét blev meget mig klart af tidligere skiftede ords betydning, af faste blikke og tunge smil. Spåkonen fra forgangen dag havde sagt, at jeg ville *forføre* hende. Smilende måtte jeg trække overtroens sidste brod ud af hendes sjæl.

Min kærlighed var skælvende stærk som enhver ung mands. Men jeg ville spare på den som på den kosteligste drik. Man ved, den varer ikke længe, om man en eneste gang forslugen ville beruse sig til døden. Foreløbig ville jeg nyde den som et nip, en dråbe om dagen. Jeg tålte ikke meget. Og syndens angst var mig i kødet båret.

Foreløbig ville jeg skjule min kærlighed som en skat, ikke et eneste øje måtte se. Jeg sneg mig til at møde hende om aftenen, når hun kom fra forretningen. Arm i arm gik vi gennem de mørke smågader, vi kyssedes på den mørke trappe, og jeg gik, i det samme hun ringede på hos fru Jacobsen.

Det var min kærligheds fjerde dag. En panthaver kom med kongens foged og ryddede fru Jacobsens stuer for alle de møbler, der hvert havde sin lille historie flettet ind i det otteårige ægteskabs. Hun var lige ved at græde, da de slæbte hendes klaver ned ad trapperne; dét havde hun selv møjsommeligt slidt sig til i sine forlovelses-dage. Men hun trøstede sig ved at le – le ad det hele. Og jeg lo med og trøstede hende: galere end nu kunne det ikke blive.

Så var jeg da hjemløs; for der var uhyggeligt inden de nøgne vægge. Men jeg var ikke i stemning til at se sort på livet; jeg drak rigeligt kaffe med fru Jacobsen og Martha med "fuldkommen kærlighed" til. Flasken stod urørt siden søndag.

Og jeg gik ud og vide omkring med alting syngende i mig. Alle mine sanser sang – der fødtes melodier, som mine læber uvilkårligt nynnede halvhøjt, ja med fuld kraft, når vogne ramlede forbi mig. Solskinnet lo i alle farver – solen var som et eneste skinnende stort smil over alt og alle. Ja selv ind i skyggen faldt der genskær af dette smil.

Alle kender det. Når hjertet elsker, er det som om modet svulmede i barmen på en ung heros. Der er ikke dét, som man ikke nu kunne gøre; man kunne endogså for alvor tænke sig at stoltsere op ad fliserne med blinkende klinge i hånden og vajende hjelmbusk; så skulle alle folk vende sig og lytte til ens guldsporers klang, og de skulle nikke og sige: Går ikke dér en af Gud begavet helt ud for at erobre verden? Lyser ikke lykken ud af hans øjne, og dirrer det ikke af liv helt ned i hans knæ og fod?

Alle kender det og ved, hvor brat denne ilterhed mister sit skum og bliver flov. Lidt efter lidt træder man langsommere, glansen går af holdningen, lemmerne slappes, tankerne sagtnes. Og i stille mildhed sysler man med minderne om den elskede, søger at se hende i hendes bedste øjeblikke.

Jeg havde gået længe, da jeg hen ad nitiden stod uden for det husnummer på Nørregade, hvor Nelly var i forretning.

Kun i kælderen var der lys. Det måtte være dér. Men der var ingen modeforretning. Det var Uldtrikotage Udsalg, stod der over døren, og i vinduerne hang lyserøde uldtrøjer eg stribede strømper.

Jeg smilte let ved tanken om, hvor det ligger kvinder i blodet at lyve i småting. Ellers kunne Nelly være lige god, enten hun var i et modemagasin eller i en uldtrikotage-forretning.

Jeg kiggede ind blandt de lyserøde trøjer med de daskende arme. Jeg så et hoved med vildt hårpur og indrammet forneden af en purpurrød strimmel – vendt lige mod et gasblus' skarpe, sitrende flamme. Det var hende. Hendes næseflige krympede sig lidt under hendes latter. Tænderne skinnede i gasskæret. Et glas førtes op til hendes mund – et slebet vinglas med rød drik.

Hvor hun lo og virrede på hovedet. Til hvem kunne jeg ikke se.

Jeg gik over på den anden side af gaden. Hvor denne trang til en rus og lyst til lidt sjov lå dybt inde! For øjeblikket havde hun sikkert glemt både alt og mig og var kun glad for det ene – kvindelige eller mandlige – menneske, som forlystede hende med vin.

Jeg ventede længe. Blussene slukkedes langsomt dernede. Endelig åbnedes døren, og hun kom op ad kældertrappen, leende og råbende gang på gang: Godnat – godnat!

Så fo'r hun i flyvende fart ned ad fortovet. Jeg havde ondt ved at nå hende. Jeg tog hendes arm, men hun så ikke op. Først da jeg bøjede mig helt ind til hende og sagde et sagte spørgende: "Nelly!" vendte hun øjnene imod mig; de var forvildede og fremmede.

"Er det *Dem*?"

Dette spørgsmål slog ned på mig som et hammerslag. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle svare. Hun blev ved at gå stærkt, og jeg måtte tage lange skridt for at følge med. Det kom over mig

som en stor latterlighed, at jeg viljeløs benede med, stedse holdende hendes arm.

Langt om længe sundede jeg mig: Hun var ikke normal.

"Er du syg, Nelly?" hviskede jeg, "har du set for dybt i glasset?"

"Nå, så du spionerer! Det er nydeligt! Å – ja – ja!" Hun lo uhyggeligt og ilede endnu rappere afsted.

Vejret gik fra mig. Jeg kunne ikke sanse. Lygterne løb imod mig og forbi – så en ny. Lyset blændede mine øjne. Hvad var det for en rasende fart, og var hun pludselig blevet gal, hun jeg havde ved siden? Var det ikke længere min elskede, kysbedækkede Nelly?

Med ét gav hun sig til at pludre. Hun var smækbedøvet af portvin, hun havde drukket hele dagen med principalen. Han havde lovet hende billet til Amerika. Så blev det da endelig til noget. Og hun skulle igen få Jacobsen at se. Og dér var meget bedre end her. Dér kunne man blive til noget og gøre sin lykke. Ikke som her hjemme, hvor man kun var en fattig, ringeagtet pige, man ikke mente det alvorligt med. Nej, hun ville over og have det godt og more sig og holde sjov. For dér *kunne* man.

"Men mig, Nelly?" indvendte jeg blot.

"Du – De – – å, lad mig være, slip mig, slip mig. Jeg vil gå alene!"

Hun rev sin arm til sig og løb. Vi var tæt ved gadedøren, og først inde i denne nåede jeg hende.

"Nelly, Nelly, er du gal – er du hypnotiseret – for Fandens skyld, hvad er der?"

Hun stod ved trappen, hendes øjne skinnede. "Godnat og levvel!" sagde hun koldt og strakte hånden frem. "Lad os skilles. Jeg *elsker* Dem ikke."

Blodet hvirvlede i mit hoved. Jeg ville skrige, hyle, men skriget fik ingen lyd.

"Nelly, du lyver!" min stemme var skærende hæs. "Nelly, kom dog til dig selv. Du er gal eller fuld!"

"Nej, nej, nej, jeg ved, hvad jeg gør. Jeg *elsker* Dem ikke, hører De, jeg *elsker* Dem ikke."

Jeg forsøgte at gribe hendes håndled. Jeg stønnede og holdt mit hoved tæt ind til hendes, som vred sig bag over rækværket.

"Nelly, kom til dig selv, jeg bønfalder dig, jeg tigger dig, gør mig ikke vanvittig! Er det ikke mig, du har elsket?"

"Jo, jo, men jeg tog fejl, jeg tog fejl. Jeg troede det, og jeg ville glemme en anden, jeg aldrig kan få."

"Du tog fejl – og du skulle bruge mig til at glemme en anden. Nelly, hvor kunne du? – så falsk! Tøs du er! – det skal komme dig dyrt at stå. Tror du, *jeg* lader mig lege med?"

"Glem mig, glem mig! Vi passer ikke for hinanden. Jeg er ikke god nok til Dem. Jeg har ikke leget med Dem. Jeg kunne ikke gøre for det."

Hun rev sig løs og sprang op ad trappen. Jeg ville forfølge hende, men sank om på det nederste trin; jeg ville hulke, skrige, bande, hyle, men kunne intet

"Nelly," fik jeg kun hæst frem. "Jeg skal *hævne* mig."

14

Alt løb sur for mig. Jeg var i vildeste oprør og vidste ikke, hvor jeg skulle gå hen. Jeg havde kun et eneste håb brændende i mig, at det alt måtte være løgn, og en eneste hed trang til at få skreget min smerte ud.

Jeg gik ind på en café og forlangte papir og blæk. Og jeg bemalede et par ark med glødende ord og tryglende bønner – minder og kærlighedstanker og tilbedelse og fortvivlelsens klager – alt løb ud i ét. Da jeg skrev uden på konvolutten, var jeg mig bevidst, hvor naragtigt det var, og at alt *var* forbi.

De følgende dage kunne jeg ikke være ædru. Men midt i min rus så jeg klarere, end jeg havde set hele den sidste måned.

Jeg læste i Marthas kolde vandblå øjne, at hun vidste det hele.

Jeg så fru Jacobsens smil. Det ligesom ville sige: Tag Dem nu ikke det så nær.

Engang sagde jeg til hende: "Hvad ler *De* af. Tag Dem i agt for at le af mig!"

Den gode kone blev helt fortrolig. "Tag Dem dog ikke det så nær, kære hr. Bugge. Dét sagde jeg for længe siden til min mand, at det kunne aldrig i verden holde. Og De var nok også godt gal."

Dette var for meget. "For længe siden?" – stammede jeg – "for længe siden – har *De* vidst noget?"

"Ja, naturligvis," sagde hun, "Nelly fortalte Martha og mig det straks dagen efter, at De havde friet. Og hun er en ustadig sjæl, og hendes karakter ville aldrig kunne spændes med Deres. Men hun var tosset og ville ikke høre fornuft og løb og snusede efter

Dem alligevel, for hun har aldrig haft nok i én. Tror De da ikke, hun holdt af Victor også?"

Jeg vidste ikke om jeg skulle le eller græde. Men jeg var indædt forbitret på mig selv, at jeg havde været dåre nok til at tro, at Nelly kunne holde tæt. Nu var alle mine ord vandret rundt i familiens og bekendtes sladderkreds.

Det faldt mig som skæl fra øjnene, og jeg hørte og begreb alt. Jeg nedlod mig til at tale med butikssvenden, som skulle have kosten hos fru Jacobsen endnu måneden ud, og han diskede op for mig om Jacobsens meriter og om hans stævnemøder med Nelly.

Victor måtte vide det hele og havde derfor betragtet mig så sært. Hele hans familie måtte have hørt om det, og måske sad Nelly nu og læste mit glødende afskedsbrev højt med patos og skraldende latter over alle kraftstederne.

Jeg var tilintetgjort. Følelsen af hendes grænseløse upålidelighed forenede sig med den sene erkendelse af, hvor dum og lettroende jeg selv havde været. Mit blod rasede mod mig selv, at jeg på ny var bukket under for denne vanvidsfeber, som kaldes kærlighed, at jeg havde drømt og håbet og tænkt og fantaseret og været lykkelig og lidt – alt sammen for en almindelig gadetøs, der ikke var en fjer bedre end alle de løse fugle, der føjter ved aftenstide og stifter månedskorte forbindelser med unge kærlighedssyge mandfolk ...

Jeg søgte at døve mit nag og min dumpe sorg i vild lystighed. Og al skylden skød jeg på hende, der var ikke det skældsord, som var for drøjt til hende. Hun var jo bedragersken og løgnersken og alt, hvad ondt og hæsligt er; men under al denne hadets røg ulmede endnu min kærlighed i sviende gløder.

Den sidste aften kom i fru Jacobsens ryddede hjem. Næste morgen skulle jeg flytte, og helligt havde jeg lovet mig selv aldrig oftere at se disse mennesker.

Jeg sad med fru Jacobsen og Martha og var i galgenhumør. Jeg havde lagt buketter på bordet – blomsterne skinnede stærke og friske under hængelampens lys. Bankoen funklede fed og gylden i glassene.

Jeg gjorde op. Jeg havde trang til at kaste af mig hele den bunke af skuffelser og tåbelige tanker, jeg havde næret i dette hus, til at brænde al vederstyggelighed og ondt lune på et afskedsbål. Og jeg talte om alt, hvad jeg havde følt og håbet og troet og lidt, og fru Jacobsen nikkede deltagende, mens Martha stirrede på mig med sine store vandkolde øjne, som syntes at sige, at dét havde hun ikke tænkt sig, at min elskov havde været så stærk og ren.

Jeg tømte mit glas og fyldte det helt, lod lyset spille i væsken, så med et lynende blik på Martha og sagde: "Og derfor drikker jeg en skål for hver troløs tøjte." Efter at have drukket slængte jeg glasset mod kakkelovnen, så det klirrede i hundrede stumper.

Efter skårenes klang blev der dødsens stille. Fru Jacobsens og Marthas øjne hvilede alvorligt på mig, men med ét fornam jeg isnende et tredje øjepar lure på mig.

I døren stod Nelly med flammende øjne. Det var som de ville gennembore mig. De tvang mig op fra stolen og imod hende. Så traf hendes røst mig, dirrende og kold som et hvin!

"De understår Dem i at kalde mig en tøjte. Bevis det, bevis det!"

Jeg måtte le. "Hvad kalder man den, som leger med en mands følelser, en mand, der elsker hende hedere og helligere end sig selv og aldrig har tænkt på hende med en uren tanke? Der ville gøre hende til sit ét og alt, *sin* for Gud og hvermand!..."

Jeg talte koldblodigt. Det var så farefrit nu at tale om min følelses ærbarhed!

Hendes kinder blev som purpur under mit blik. "Jeg har aldrig elsket Dem – aldrig. Jeg hader Dem, hører De."

"De har aldrig elsket mig, nej naturligvis. Det er jo ikke at elske at kysse og kærtegne og søge hinanden!"

Hendes øjne blev hvide som nathimlen af et blændende lyn.

"Jeg har aldrig kysset Dem, hører De, aldrig kysset Dem. De lyver. De har løjet."

"Jeg har *løjet,* – vel!" blodet steg mig til hovedet som i hamrende stempelslag. Alt blev sort omkring mig, jeg så kun hendes purpurrøde kind.

"Jeg har løjet, vel! men nu lyver jeg *ikke!*"

Og min hånd dreves mod den purpurrøde kind. Havde den fattet en skarpægget kniv, jeg havde ikke kunnet standse den.

"Dér har De mit levvel, som ikke skal gå Dem af minde. Den eneste hævn *jeg* kan få over *Dem*! Husk nu, at man leger ikke med ild, og husk, at dette angrer jeg aldrig!"

Jeg stormede ud. Dette ene øjebliks vildhed havde bragt havblik i mit sind. Intet kunne bevæge det mere. Uden at gøre ringeste indtryk klang i mit øre hendes hysteriske latter:

"Håhåhå – det er nydeligt at slå en værgeløs kvinde – håhåhå!"

15

Kærlighed kan hærge et sind som ilden en skov. Alting brænder. Dyrene vil flygte, men indhentes af den griske lue, de vilde fugle flyver op, men flammens tunger slikker efter, og de synker i dens gab. Alt lægges i aske, og asken bliver jord. Og længe varer det, før nye skud skyder mod lyset, vovende sig op over askelaget.

For har end flammehavet lagt sig, kan det ulme længe på bunden, og den inderste glød går langsomt ud!

Men intet er tungt at forvinde som den smertelige følelse af at være bedraget. Som gløder svider de selvkærligheden – alle de forhadte minder om at være forsmået, at være gjort lille af en ringe kvinde.

De tusinde gange kunne jeg sige mig selv, at min følelse havde kastet sig over en uværdig. Det rummede ingen trøst; for hvor kunne en ubetydelig pige tage min attrå med magt og være stærk nok til at gøre mig foragtelig for mig selv, fordi jeg ikke havde været uangribelig, eller i yderste fald den sejrende?

Atter en gang havde min kærlighedstrang fået sit dødsstød; på ny havde jeg sluttet galt om en kvindes følelsesliv. – Dette vil en mand aldrig på forhånd kunne beregne.

Min eneste trøst var, at jeg i min hævn havde lét sidst. Og ikke et gran fornam jeg til anger. Hvor kunne en kvinde skyde sig bag sin for meget respekterede svaghed og bruge den som skjold for løgn og skamløshed ...

Det var ikke engang nogen hævn. Kun et glimt af en mands selvkærlighed, der rasende siger: vogt dig for at krænke mig. Intet er sårligt som jeg. – –

Tiden gik.

Langsomt sluknede den sidste glød af kærlighed og had, af alle minder om hende.

Længe havde jeg åndet frit.

Jeg gik en forårssøndag mod aften ad en villavej – forbi min egen dør; for luften var så god herude. Den milde regn var sagtnet. Luften var tung af væde, syrlig af spirende planters ånde.

Jeg gik langs havehegnene. Gruset lå vådt, men fast under min fod. Hækkene strittede ud gennem tremmerne med blade, der åbnedes som nyfødte hænder. Forsythiens gule blomster stod som spinkle blus i alt det grønne, og på ribesbusken hang de lillarøde blomster som tunge dråber langs under de svaje grene.

Aftenens grå himmel stemte mig vemodig; og dog var der spirende bund i mig selv: alt åndede og skælvede og voksede og foldede sig ud i den klamme, men livssvangre luft …

Hvor meget må et menneske nøjes med at længes. Men længslerne vil man ikke være foruden, skønt hvad hjælper de? Kun så kort kan de flyve som en vingestækket falk mod gårdens mure. Havde man ingen længsler, da følte man ikke de fattige evners sorg. Gjorde ikke falken forsøg på at flyve, ville den ikke vide sine vinger stækkede. Men flugt er nu engang dens natur …

Der stod en lille sølvhvid birk midt i en rosenhæk. Dens fine løvduft lokkede mig og den krydrede em fra hækkens våde blade. Jeg blev stående og stirrede ind i haven, der var et ovalt bed med tulipaner, som skinnede sært stærke i grålyset – en bakke fuld af glas – så hvide og purpurrøde og blommegule …

Mit øje mærkede, et par gik forbi, og ligesom et let på en hat. Jeg vendte hovedet og så – en nakke jeg kendte straks: smal og hvid under opstrøget, mørkeblondt hår af fugtig glans. Jeg skimtede ørets kant – så rød som blod. Under den sorte jaket en kjole af farve som ribesblomsternes derinde … Hun bøjede sig mod ham, hvis ryg jeg også kendte …

Som et dybt ar, hvis hud er ømtålig i sin lyserøde tyndhed, vånder sig, når en finger stryger i det, således skar dette møde mig smerteligt i sjælen.

Dér gik hun, for hvem jeg havde lidt så længe, hun, der havde kastet smuds på min følelse, som havde vrænget mine ord ud til andre og givet mit brev til grinets pris – dér gik hun med min fordums ven, som endnu var hildet, og alt, hvad synet af mig havde bevirket, var måske kun et skældsord ved mindet om den hånd, hendes kind havde følt, eller et smil over min latterlighed i gamle dage.

Én glød kan aldrig slukne – den inderste personlighedens ild – mandens kærlighed til sig selv – forfængeligheden – egoismen – hvad man vil – følelsen af eget værd, at man er for god til at hånes. Den sætter sjælen i brand, svider al kærlighedens ukrudt af – og ulmer langsomt hen i sig selv, men slukkes ikke.

Nu vågnede alle bitre minder som spæde luer, min hvirvlende tanke gav dem susende træk, de blussede sammen til ét fortærende bål.

Jeg gik op og satte mig i min stue – slog alle vinduerne op, så de hvide gardiner bovnede ind og ud; kirsebærtræerne udenfor stænkede sig af i min karm. Hyacinterne duftede på mit bord. Jeg slængte dem ud af vinduet; tændte lampen, satte den på

kakkelovnen i nichen; dens lys flød over det hvide gulv og væggenes gullige panel og ligesom tændte alt i en svag gylden ild.

Det brændte i mig. Jeg kunne ikke slippe. Erindringen om hende var en Nessus-skjorte, som var ét med hele min hud, og som jeg ikke kunne flænge af mit forgiftede kød. Var det had eller var det elskov? Hvem vil sætte grænsen? Enhver dragende lidenskab har sin modvægt af flyende nag; for man hader den, der er stærkere end en selv, der tager marven af ens knokler og suger den sidste dråbe forstandigt selvherredømme af ens hjerne.

Jeg blødte af minder. Jeg søgte at drive dem ud. Jeg *ville* ikke se dem for mig. Men dobbelt kry og grådige kom de, og hvor stærkt end min vilje forskansede sig, kom dog det hele kobbel af minder.

I ret orden dukkede alle billederne op og alle de længst glemte stemningers bittersøde kval.

Vildere kogte min harme, hedere skreg min inderste nerve på hævn, da jeg genoplevede hin skilsmisseaften. Måtte jeg ikke le af mig selv, at nogentid et ørefigen havde syntes mig at være en straf, end sige hævn ...

Nu brændte mit blod imod hende. At hun dog ét eneste nu kunne føle en mands stolthed og rasende hævnglød over, at han er forsmået og skuffet og leget med og stødt tilbage! At jeg én eneste gang kunne ridse med ild i hendes sjæl det brændemærke, hvoraf jeg selv bar ar for livstid! At hun ét eneste sekund kunne være min slave, som jeg havde været hendes!

Da slog det mig: hvor let ville ikke en virkelig hævn have været. Hun blev svag som et barn af en dråbe vin. Intet våben

var fejt eller nedrigt over for hende, der ikke selv havde vist blu for nogen nedrighed.

Tanken blev i kort tid til en kold vilje. Jeg satte mig og skrev en billet:

> Nelly.
>
> Et glimt, jeg så af Dem i dag, vakte gamle bitre minder til live. Jeg troede dem døde og magtesløse, men de svinder ikke, før de får en hæderlig begravelse. Hvis De er af samme mening, vil De tilstå mig en samtale til fælles forsoning. Hvorfor skal to mennesker gå livet igennem med et ujordet had til hinanden? Hellere må vi holde gravøl i forening.
>
> Husk, jeg *beder* Dem ikke. Bliv borte, om De ikke selv føler trang til at se mig en sidste, venskabelig gang. Jeg vil vente i morgen aften kl. 9 ved Frue Kirke, uden at skuffes, om De ikke tror, at jeg har noget af betydning at sige Dem.
>
> *Ludvig B.*

Der var en højtidelig ro i mig, da jeg endnu samme aften gik til Nørregade og forhørte mig i cigarbutikken i samme hus som trikotage-udsalget, om Nelly var i dette endnu. Jeg var forud så sikker i min sag, at bekræftelsen ikke glædede mig. Så kastede jeg brevet i postkassen.

Jeg tvivlede heller ikke et øjeblik om, at hun ville komme. Tonen i min billet måtte gøre hende tryg.

Efter at have bestilt værelse med souper gik jeg med en sindsligevægt, der forbavsede mig selv, op foran Frue Kirke, just som klokken slog ni.

Jeg hilste på David, der stod mørk i den halvlyse aften med løftet, kronprydet hoved. Ikke en strofe af hans salmer randt mig i hu, men ord til andet den gammeltestamentlige beretning om hans kærlighed til Bathseba, hun, som han så fra taget af sit hus, og hvis mand han lod sætte på en farlig post i krigen, at *han* kunne dræbes, men David selv stille sin elskov.

Jeg gik til Moses, der stod og paraderede med Lovens tavler; de var gode at få forstand af, men havde pokkers lidet at gøre med den lov, som står skrevet i hjerterne. For så stærk var denne i Davids kød, at han overtrådte Mose 5., for uden samvittighedsnag at kunne synde mod Mose 6. bud.

Hvor træffende uden for en kristen kirke at sætte billedstøtter af den store lovens giver og den store lovens bryder. Altid var ånden så redebon, men kødet skrøbeligt ...

Hun stod ved siden af mig. I samme dragt som den foregående dag. Usikker så hun på mig og sagde flygtigt:

"Godaften – hvad vil De mig så?"

"Hvad jeg *vil* Dem?" jeg smilede. "Ikke andet end hvad *De* vil mig. Jeg syntes, jeg måtte tale med Dem, ganske lidenskabsløst engang – nu da vi begge kan det – ikke sandt? For jeg har dog altid så megen interesse for Dem, som der kan ligge på en negl, for ikke at sige en hånd."

Mit smil og den spøgende tone beroligede hende. Jeg bød hende armen, hun tog stille imod den.

"For at De straks kan vide det – jeg vil bede Dem spise til aften med mig. Så taler vi mere frit end her på gaden."

Jeg følte, hun skælvede.

"Nej – nej – jeg må hjem – jeg har spist – – jeg vil ikke – – –"

"Så siger vi nej! Lad dog være at skælve. Ganske som De vil. Maden venter, jeg har bestilt. Det gør ikke det fjerneste. Jeg kan spise alene. Jeg mente kun, jeg havde en lille uret at afvaske, jeg havde tænkt med et lille stænk champagne."

Hun blev rød i kinderne.

"Husk dog på, jeg vil Dem ikke det allerbitterste. Det er længe siden jeg har villet Dem noget – egentlig har jeg aldrig villet Dem noget – men jeg har båret mig dumt ad imod Dem – det ville jeg engang for alle have slået en streg over. Vi er ikke andet end et par gamle bekendte, der går til et forsoningsmåltid, forstår De?"

Min overlegenhed på engang undrede og æggede hende. Hun sagde intet, da jeg sikkert drejede til højre ud ad Vesterbro.

Vi var tavse lige til vi gik op ad restaurantens trappe med det røde tæppe.

"Kunne De tjene mig i ikke at gå og være bange," hviskede jeg. – "Jeg er ingen djævel, og De kan ikke længere gøre mig til det. Jeg vil tale med Dem som – som med en søster, er De så tilfreds?"

Hun blev ør i sit blik, da vi stod i det hyggelige kabinet med det grønligtgyldne pressede tapet, fløjlsmøblerne, bløde tæpper og hynder.

Gassen blinkede i prismerne med stænk af regnbuefarver.

Jeg hjalp hende tøjet af og førte hende ceremonielt til sæde ved det dækkede bord. Hendes øjne strålede, da hun så den store buket ved sin kuvert. Hun sagde ikke tak, men så sig om med missende blik: "Å, sikken pragt!"

"Lad mig hjælpe Dem," sagde jeg smilende, "og glæde mig ved synet af den gyldne ring." I et ryk trak jeg den sorte

trådhandske af.

"Hvad? – der er ingen – ingen ring på fingren ... men er det *så* hemmeligt endnu? Og vil Victor ikke lægge ud til ring endnu? Tag Dem i agt!"

"Vi behøver ingen," sagde hun undseligt.

"Nå således?"

"Ja, forstå mig ret ... Victor er så ung – alt for ung til at forlove sig ... Og han vil heller slet ikke ... Ikke med mig ... Men han har altid været så god imod mig ... Og jeg holder af *ham* ..."

"Jeg ved det, jeg ved det!"

Hun tog kun fint til maden. Jeg skænkede Beaune i hendes glas.

"Det er sandt" – sagde jeg med et betydningsfuldt smil – "De *tåler* ingenting – ikke engang rødvin ... Jeg vil ikke friste Dem ... Drik som De synes."

Hun sad tavs og fortumlet. Servicet, de klare slebne glas, de livlige glimtende farver rundt om – alt bragte hendes øjne til at skinne. Hun nippede til sin vin, og det så ud, som dens funklende glød skød op i hendes kinder.

Jeg så længe fast på hende. Jeg måtte opfriske hvert af hendes træk. Hvor jeg kendte dem alle: den smalle mund med de fint opadbøjede vige – hele det runde fyldige hoved med det mørkeblonde, silkeglinsende pandepur – de mørke vipper, der skyggede over hendes øjne som løvet om Venusbjergets indgang. Hvor de øjne havde den rette erotiske glans – sky og skiftende som blink over mørkebrun agat med et rundt sort dyb i midten ...

Men der var større fylde i hendes væsen, mere moden hvile. Hvor jeg længtes efter at høre hendes syngende Å – ja – ja; men

hun sad dér som i en blussende drøm.

"Nelly" – sagde jeg blødt og slog mine øjne ned i den hvide dug. – "Jeg husker, De engang sagde et ord, som traf mig, at Deres hjerte kunne og måtte rumme mange. Det er sandt! Der gives i verden næppe den mand eller kvinde, som tør forsværge at have dyrket mange guder – ofte på samme tid, eller lad mig sige: mange stumper af en gud. Der findes vel et kønsligt ideal – i enhvers sjæl. Det søges forgæves, men man stykker det sammen af al den dejlighed, der spredtvis findes: man tager den enes øjne, den andens smil, den tredjes gang og den fjerdes røst. Et menneskehjerte er et instrument med mange strenge, men sjældent findes den hånd, der kan spille på dets hele klaviatur og få det til at svulme af klang. De spillede på mit hjerte med én finger, de greb, som De ikke kunne, måske kan en anden dem ...

Forstår De mig? ... Manden elsker sit modkøn i mange individer og kvinden sit i mindst lige så mange, så længe hun er ung og ikke moder. Og er det ikke naturligt? – Bedre, at mange hænder spiller på instrumentet, end at tasterne ikke skal røres alle og svulme af klang ... og strengene ruste."

Hun nikkede langsomt. Uden at løfte øjnene fornam jeg det, og jeg følte hendes blik over mit ansigt.

"Nelly ... Jeg har elsket Dem engang, elsket *noget* i Dem. Men jeg ætsede mig sygdommen ud af kødet med al den hadets syre, troløshed kan avle ... Sæt, at *De* ikke elskede mig, hvorfor løj de da?... hvorfor holdt De mig hen, hvorfor gav De Dem hen?... Hvorfor løj De for Dem selv og for mig?... Dog jeg har for længe siden kæmpet dette til ende. Jeg tør se Dem stift i blikket og sværge på, at der ikke er gnist igen af gammel kærlighed."

Vore øjne greb hinanden og sænkede sig dybt i hinanden. Hvor underligt at have hendes hoved så klart og fuldt i sin hjerne på ny, og at mit billede igen stod derinde i hendes.

Jeg følte, at jeg løj, og at mine kinder flammede af attråens hede blod. Og hendes øjne lyste som mine. Så brast jeg ud i en skraldende latter.

"Hvor vi var to narre! Har vi nogensinde brudt os om hinanden? Tilstå De kun, at De ikke et eneste sekund har elsket mig."

"Jeg tør – jeg *tør* ikke – svare Dem," sagde hun skælvende og lukkede sine låg.

"Hvor De er en ræd lille tingest! Nu skal jeg sige Dem, hvad en vis mand har sagt – De forstår jo tysk:

> Man darf das nicht vor keuschen Ohren nennen,
> was keusche Herzen nicht entbehren können.

De har aldrig vidst, hvad kærlighed var. Kun anet den – med lønlig rædsel – kærlighedens store jublende *synd*."

Jeg ringede og forlangte champagnen.

Den sydede i glassene.

"Nelly – så holder vi den store forsoningsfest. Den kind, jeg har slået i hadets vrede, den beder jeg om tilgivelse. Jeg tvætter den med et eneste kys."

Jeg dyppede min serviet i glasset og strøg let over hendes højre kind. Så drak vi begge i hast, og jeg trykkede min læbe mod kinden. Den blussede under mit kys. Og i samme nu slog hendes arme om min hals.

Kærlighedens paradisstilhed kom over os.

Da jeg fulgte hende ned, var vi begge tavse. Hun knugede min arm, som var hun bange, jeg skulle slippe.

Jeg hjalp hende ind i drosken og satte hende til rette. Så kyssede jeg hendes øjne til. Under vipperne piblede tårerne frem. Og jeg trak mig ud af vognen for at sige kusken besked.

Da han kørte, smældede jeg døren i.

Nu var vi kvit. Synd var gengældt med synd.

Men denne gang følte jeg sejrherrens stolte brus i blodet.

Jeg havde givet hende indvielseskysset. Men aldrig mere i livet ville jeg se hende.

Så elskede hun mig dog … Og nu ville hun mindes mig … Og således var det sødt at skilles …

Jeg var tung i alle lemmer. Natteluften krøb ned ad min ryg, så den gyste koldt. Lygternes skær skar mig i øjnene. Jeg trak frakken op over ørene, lukkede lågene og gik langsomt midt ad gaden.

Alt blev mørkt inden i mig. Men da vågnede et nag og skar som et knivsnit gennem min sjæl: Var nu ikke dette en sviende synd? Og for mit øre sang der en stump af en dyster sang, der gik som et suk gennem natten, ordene til den forførte pige:

> Du fingst mit Einem heimlich an,
> bald kommen ihrer mehre dran,
> und wenn dich erst ein Dutzend hat,
> so hat dich auch die ganze Stadt …

– – – Morgenen brød frem, stærk og lys; den gled over himlen med koldt henåndede pust; over jorden med tusind vågnende fugles pippen.

Min ven ruskede mig pludseligt i skulderen – en unødvendig manøvre for at vække mig.

"Nå, hvor længe har du sovet over min lyriske historie?

Se, det var *mit* skriftemål. Jeg har aldrig tilstrækkeligt angret min brøde over for dette pigebarn, som *jeg* har givet stødet ned ad skråplanet. For *ned ad* er hun gledet. Historien er typisk, fordi den rummer ungdommens dårskab og trang til at se alt i lidenskabens forstørrelsesglas.

Siden ser man ringeagtende på ungdom og galskab, der altid går hånd i hånd, og man glemmer, at dét man – gammel og snusfornuftig – forarget moraliserer over, er spiret af, hvad man selv har været med til at så, da man var ung og – gal."

Om "Synd"

Forfatter: Sophus Michaëlis (1865-1932).
Org.udgave: Sophus Michaëlis: *Synd. To Fortællinger.* Jakob H. Mansa's Forlag. København 1891. Denne udgave er baseret på førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter Fernand Khnopff (1858-1921): *Kvindehoved.* Studie (1896).

ISBN 978-87-7628-122-9
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-351-4 (Ølstykke 2014).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Table Of Contents

Forside
Ophavsret og brugsbetingelser
Astrid
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15

Nelly
- Indledning
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
Om "Synd"